

การศึกษบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการพลอดภัยของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

น.ส.เปมิกา ไทยชัยภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A STUDY OF TEACHERS' ROLES IN PROMOTING SAFETY BEHAVIORS FOR
PRESCHOOLERS IN SCHOOLS UNDER OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

Miss Primika Thaichaiyapoom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาด้านทฤษฎีในการส่งเสริมพฤติกรรมความ
ปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดย

น.ส.เปมิกา ไทยชัยภูมิ

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริประภา พงษ์ทิกุล)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การดูแลและปกป้องคุ้มครอง และการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ตัวอย่างคือ ครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 397 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 3.64$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง ($X = 3.76$) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ($X = 3.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ($X = 3.52$) ตามลำดับ

สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย

ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5883360727 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORD: PROMOTING SAFETY BEHAVIOURS, PRESCHOOLER

Primika Thachaiyapoom : A STUDY OF TEACHERS' ROLES IN PROMOTING SAFETY BEHAVIORS FOR PRESCHOOLERS IN SCHOOLS UNDER OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION. Advisor: Asst. Prof. Prof. Worawan Hemchayart

The objective of this research was to promote teachers' roles in safety behaviors for preschoolers in schools under office of the Basic Education Commission. It focus on three aspects: (1) safety environment arrangement, (2) caring and protection, and (3) teaching about safety. The samples were 397 preschool teachers. The research instruments were in a questionnaire form and an interview form. The data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results showed that the overall of teachers' roles in promoting safety behaviors for preschoolers was at the highest level ($X = 3.64$). All of three aspects were at the highest level. The highest mean was caring and protection ($X = 3.76$), safety environment arrangement ($X = 3.75$), and teaching about safety ($X = 3.52$), respectively.

Field of Study: Early Childhood Education Student's Signature .....

Academic Year: 2018 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและการช่วยเหลืออย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้ง และประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิลักษณ์ ขยันกิจ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริประภา พงุทธิกุลกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์.ดร.เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์ รองศาสตราจารย์ นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ และนางสาวตวันฉาย ทิพย์รัตน์ ที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. กนิษฐ์ ศรีเคลือบ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการ วิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และมีกำลังใจตลอดมา

เหนือสิ่งอื่นใดที่จะหารที่เปรียบได้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อเกษม คุณแม่เดือน ไทยชัยภูมิ ที่คอยให้ความรักเป็นกำลังใจ ให้การอบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา และสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ ในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนประสบความสำเร็จในวันนี้

เปมิกา ไทยชัยภูมิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1. ความปลอดภัยสำหรับเด็ก.....	6
1.1 ความหมายของความปลอดภัยสำหรับเด็ก.....	6
1.2 ประเภทของความปลอดภัยสำหรับเด็ก.....	6
1.3 สาเหตุความปลอดภัยสำหรับเด็ก.....	11
1.4 ข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความปลอดภัยในเด็ก	12
1.5 พฤติกรรมและทักษะความปลอดภัยของเด็ก.....	13
1.6 สาเหตุการบาดเจ็บในเด็ก	15
2. การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยและแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก.....	18
2.1 การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย	18
2.2 แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	23

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3.1. งานวิจัยในประเทศ	44
3.2. งานวิจัยต่างประเทศ	45
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	48
1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	48
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง.....	50
3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการความปลอดภัยในเด็ก วัยอนุบาล.....	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผลการวิจัย.....	66
ข้อเสนอแนะ	72
รายการอ้างอิง	73
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก	80
ภาคผนวก ข	81
ภาคผนวก ค	86
ภาคผนวก ง.....	92
บรรณานุกรม.....	101

ประวัติผู้เขียน..... 102

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สรุปลักษณะการบาดเจ็บ จำแนกตามหน่วยงานและนักวิชาการ	19
ตารางที่ 2	สรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก.....	39
ตารางที่ 3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49
ตารางที่ 4	จำนวนประชากรจำแนกตามภูมิภาค จำนวนจังหวัด จำนวนโรงเรียน.....	51
ตารางที่ 5	ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค จังหวัด จำนวนโรงเรียน	51
ตารางที่ 6	ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด	52
ตารางที่ 7	กรอบโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
ตารางที่ 8	รายละเอียดการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
ตารางที่ 9	การทดลองนำร่องจำแนกตามภูมิภาค จังหวัด ขนาดโรงเรียน และจำนวนครู	56
ตารางที่ 10	รายละเอียดแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามภูมิภาค	57
ตารางที่ 11	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนและค่าร้อยละ	59
ตารางที่ 12	ภาพรวมบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาลจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	61
ตารางที่ 13	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	61
ตารางที่ 14	ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	63
ตารางที่ 15	ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .	64
ตารางที่ 16	แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล.....	81
ตารางที่ 17	ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม.....	87
ตารางที่ 18	ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด โรงเรียน	92

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกิดอุบัติเหตุในเด็กเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งร่างกายและทรัพย์สิน อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บและเสียชีวิตที่พบบ่อยในเด็กทั่วโลก โดยเฉพาะการเกิดทุพพลภาพและเสียชีวิตของเด็กซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ เมื่อเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ แก่เด็ก นอกจากทำให้เกิดการสูญเสียค่าใช้จ่ายที่นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปีของประเทศชาติแล้วยังเป็นสาเหตุให้เกิดการตายของเด็กในปัจจุบัน พ่อแม่ ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางสุขภาพ ต้องเรียนรู้ สาเหตุ และแนวทางป้องกันเพื่อให้คำแนะนำ รวมถึงการรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมมือกันเพื่อไม่ให้เด็กต้องประสบปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือการสูญเสียใด ๆ เป็นผลมาจากการได้รับอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก (ณชนันท์ ชีวานนท์, 2559)

สำนักโรคบาดเจ็บบทวิทยา (2559) ได้สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรคประจำปี 2558 พบข้อมูลการเสียชีวิตของเด็กวัย 0-9 ปี มีอัตราการบาดเจ็บรุนแรงในทุกสาเหตุคิดเป็นร้อยละ 57.57 และเสียชีวิตคิดเป็นร้อยละ 48.29 โดยสาเหตุการบาดเจ็บสูงสุด คือ อุบัติเหตุพลัดตกหกล้ม และสาเหตุการเสียชีวิตสูงสุด คือ อุบัติเหตุทางการขนส่ง สอดคล้องกับสถานการณ์การบาดเจ็บของเด็กไทย พบข้อมูลการเสียชีวิตของเด็กวัย 0-9 ปี จากการบาดเจ็บและเสียชีวิตในสาเหตุต่างๆ ได้แก่ อุบัติเหตุอื่นที่คุกคามต่อการหายใจ การถูกทำร้าย อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รังสีอุณหภูมิ อากาศ อุบัติเหตุตกน้ำจมน้ำ อุบัติเหตุจลาจล พลัดตก หกล้ม แรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ สัมผัสความร้อนของร้อน การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุ การบาดเจ็บจากการถูกวัตถุกลไกที่ไม่มีชีวิต สัมผัสกับสัตว์มีพิษ และการถูกแรงเชิงกลของสัตว์และคน (สำนักโรคไม่ติดต่อ, 2559; อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์, 2556)

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อมาตรการความปลอดภัยทั้งหลาย คือ การเตรียมความพร้อมของเด็กในการให้ความร่วมมือและเชื่อฟังกฎระเบียบต่างๆ ถึงแม้ว่าหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนคือการให้การศึกษาแต่ไม่ควรที่จะละเลยในการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสุขภาพที่ดี เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่ควรดูแลอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์การเรียนของเล่นทุกชิ้น เด็กบางคนอาจมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าอายุหรือเป็นเด็กที่มีอายุไม่ถึงเกณฑ์เนื่องจากไม่มีผู้ดูแลที่บ้านพ่อแม่ผู้ปกครองจึงได้นำมาฝากเข้าชั้นเรียน ครูจึงต้องดูแลเด็กกลุ่มนี้ให้มากกว่าเด็กทั่วไปเพราะเด็กอาจใช้ของเล่นไม่เป็นมีการนำเอาเข้าปากและขว้างปา (อรศรี –จินตนา งามวิทยาพงษ์, 2535)

การให้ความรู้เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่สมาชิกทุกคนในครอบครัว ชุมชน และสังคมเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งเพราะจะทำให้เกิดจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย คือ การที่บุคคลมีความรู้เจตคติและทักษะในการปฏิบัติตนเองให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ตลอดจนการเสริมสร้างให้เกิดจิตสาธารณะ คือ

การระมัดระวังให้ผู้อื่นมีความปลอดภัยมากที่สุด อุบัติภัยแต่ละครั้งอาจก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจและเวลาที่มีค่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับเด็กนั้นมักเกิดขึ้นได้ง่ายและบ่อยครั้ง เพราะวัยนี้มีความซุกซนและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีความอยากรู้อยากเห็น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่หรือผู้ดูแลเด็กที่จะต้องปกป้องเด็กให้ปลอดภัยเพราะอุบัติเหตุเป็นสิ่งทีหลีกเลี่ยงและป้องกันได้ (พวงน้อย แสงแก้ว, 2553) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Carter, Bannon, and Jones (1994) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทครูในการป้องกันอุบัติเหตุในเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่สอนเด็กในช่วงอายุ 3 ปี และ 11 ปี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าควรมีการสอนการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัย การสอนเด็กให้เรียนรู้ถึงความปลอดภัยเกี่ยวกับสัญลักษณ์ความปลอดภัย ความสำคัญของพฤติกรรมความปลอดภัย การอ่านเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยให้เด็กฟัง การสอนกระบวนการด้านความปลอดภัยที่เป็นพื้นฐาน การฝึกซ้อมสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ และการเชิญวิทยากรอาชีพต่างๆ เข้ามาในห้องเรียนเพื่ออธิบายบทบาทเกี่ยวกับความปลอดภัย นอกจากนี้ครูต้องจัดเตรียมสภาพแวดล้อมด้านอุปกรณ์และพื้นที่ไว้ในห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้เล่นและแสดงพฤติกรรมด้านความปลอดภัย (Missouri Department of Elementary and Secondary Education, 2009) สอดคล้องกับสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี ในด้านการสอนของครูและผู้ดูแลว่าควรสอนวิธีการดูแลตนเองไม่ให้อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายและหัดแก้ปัญหาเมื่อพลัดหลงกับผู้ใหญ่ ชีวชนพุดคุยเกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องของสัญลักษณ์ความปลอดภัย สัญญาณจราจร การเดินทางโดยรถยนต์หรือรถโดยสาร การระมัดระวังอาหาร ขนมหางของใช้ที่ก่อให้เกิดอันตราย การดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ และสร้างสถานการณ์จำลอง หรือบทบาทสมมติเกี่ยวกับความปลอดภัย นอกจากนี้ครู ผู้ดูแล จะต้องจัดสภาพแวดล้อมด้านพื้นที่ให้ปลอดภัย และอุปกรณ์ส่งเสริมความปลอดภัย ได้แก่ การใช้บัตรนักเรียนในการรับนักเรียนออกจากโรงเรียน และกำหนดข้อตกลงความปลอดภัยในการเล่นสนามเด็กเล่น และเล่นกับเพื่อนๆร่วมกันกับเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

ปัจจุบันได้มีโครงการโรงเรียนปลอดภัยซึ่งมีเครือข่ายทั้งหมด 29 แห่ง ดำเนินการในการพัฒนาความปลอดภัยในโรงเรียนเพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากภัยต่างๆ ทั้งอุบัติเหตุ อุบัติภัย ภัยทางสังคมและสร้างเสริมความปลอดภัยในระดับบุคคลและกลุ่มที่อยู่ในโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้ได้มีการดำเนินการขึ้นในกลุ่มของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และร่วมพัฒนาความปลอดภัยกับโรงเรียนนำร่อง 5 แห่ง ในกรุงเทพมหานครในปี 2545-2546 ผลการดำเนินงานโรงเรียนได้สร้างผลเป็นรูปธรรมในด้านการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความตระหนักและสนใจเรื่องปลอดภัยในโรงเรียนด้าน

การมีส่วนร่วมทั้งร่วมค้นหาปัญหา ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ไข ปัญหาและป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในโรงเรียน นอกจากนี้ ได้สร้างกลไกการกระตุ้นให้เกิด กระบวนการเรียนรู้และดำเนินการแก้ไขปัญหาระดับหนึ่ง จนได้รับความสนใจของโรงเรียนอื่น ๆ ต่อ โครงการโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัยมากขึ้น และได้ผลักดันโครงการโรงเรียนสร้างเสริมความ ปลอดภัย เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชุมชนปลอดภัย ภายใต้โครงการเด็กไทยปลอดภัยที่ได้ดำเนินการ ตั้งแต่ ปี 2547 เป็นต้นมา (ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, ม.ป.ป)

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยที่ดีควรปลูกฝัง และ สร้างลักษณะนิสัยที่ดีในวัยอนุบาล ครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กและเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับ เด็ก ให้ความรู้กับเด็กในเรื่องความปลอดภัยรวมทั้งสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการดำเนินการจัดโครงการ วิทยาลัยปลอดภัยขึ้น และขยายผลสู่โรงเรียนอื่นภายใต้โครงการเด็กไทยปลอดภัย ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจศึกษา บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กอนุบาลในโรงเรียนสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ สอนเด็กอนุบาล เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัยและเป็นข้อมูลให้แก่ผู้สนใจ นำไปใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้กับเด็กอนุบาลได้อย่างเหมาะสมต่อไป

คำถามการวิจัย

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการ สอนเกี่ยวกับความปลอดภัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร คือ ครูประจำชั้นอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

ประเด็นที่ศึกษา คือ บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยใน 3 ด้าน คือ ด้าน การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการสอนเกี่ยวกับความ ปลอดภัย

นิยามศัพท์

พฤติกรรมความปลอดภัย หมายถึง การแสดงออกด้วยการบอก การขอความช่วยเหลือ การหลีกเลี่ยง วางตัว เล่าถึงปัญหาและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของความปลอดภัย เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการจราจร ความปลอดภัยในการจราจรทางน้ำ ความปลอดภัยในชุมชน ความปลอดภัยจากการพลัดหลง ความปลอดภัยจากขนมเด็ก และความปลอดภัยในการเล่นของเด็ก

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของครูในการพัฒนาสวัสดิภาพของเด็กวัยอนุบาลที่โรงเรียน ด้วยการดูแล ตรวจจับและเฝ้าระวังให้เด็กวัยอนุบาลอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยงและไม่ประสบกับการบาดเจ็บหรืออันตรายจนเกิดความสูญเสีย รวมทั้งการดำเนินการในการป้องกันภาวะที่เป็นอันตราย ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กวัยอนุบาลให้ปลอดภัยจากอันตราย และควบคุมอันตรายที่จะเกิดกับเด็กใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองเด็ก และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย หมายถึง การดำเนินการออกแบบและปรับปรุงพื้นที่และครุภัณฑ์ทั้งในและนอกห้องเรียนที่ใช้ในการทำกิจกรรม ประกอบไปด้วย การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย การแยกเก็บจัดวางของอันตราย และการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย

ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองเด็ก หมายถึง การปฏิบัติของครูอนุบาล โดยการดูแลตรวจตรา และเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยงและไม่ประสบกับการบาดเจ็บหรืออันตรายจนเกิดความสูญเสีย รวมทั้งการดำเนินการในการป้องกันภาวะที่เป็นอันตรายหรือปกป้องเด็ก ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตราย และควบคุมอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก ประกอบไปด้วย การดูแล และการปกป้องคุ้มครอง

ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย หมายถึง การจัดประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างปลอดภัย ประกอบด้วยการเป็นแบบอย่าง และการให้ความรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความปลอดภัยสำหรับเด็ก
  - 1.1 ความหมายของความปลอดภัยสำหรับเด็ก
  - 1.2 ประเภทความปลอดภัย
  - 1.3 สาเหตุความปลอดภัยสำหรับเด็ก
  - 1.4 ข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความปลอดภัยในเด็ก
  - 1.5 พฤติกรรมและทักษะความปลอดภัยของเด็ก
  - 1.6 สาเหตุการบาดเจ็บในเด็ก
2. การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยและแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
  - 2.1 การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย
  - 2.2 แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความปลอดภัยสำหรับเด็ก

1.1 ความหมายของความปลอดภัยสำหรับเด็ก

Association of Public Child Welfare Administrators (2009) ได้ให้คำจำกัดความพื้นฐานของความปลอดภัยไว้ว่า เป็นการพัฒนาสวัสดิภาพของเด็ก เป็นการป้องกันภาวะที่เป็นอันตรายหรือเป็นความสามารถของครอบครัวที่จะปกป้องเด็ก

Nebraska Department of Health and Human Services (2017) ได้ให้คำนิยามความปลอดภัยในเด็กว่าเป็น ความสามารถของครูในการป้องกัน ควบคุมอันตรายที่จะเกิดกับเด็กในปัจจุบัน

Department for Child Protection (2011) ได้นิยามเกี่ยวกับความปลอดภัยพื้นฐานสำหรับเด็กไว้ว่า เป็นภาวะที่ไม่มีอันตรายร้ายแรงอยู่ในปัจจุบันหรือความสามารถของครอบครัวที่มีอย่างเพียงพอในการป้องกันและปกป้องเด็ก

Beatty (2004) ได้นิยามความปลอดภัยสำหรับเด็กว่า สถานะที่ปราศจากความเสี่ยงและไม่ประสบกับการบาดเจ็บหรืออันตรายจนเกิดความสูญเสีย

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2559) ได้ให้ความหมาย ความปลอดภัยสำหรับเด็ก ว่าการดำเนินงานในการดูแล ตรวจจับ/เฝ้าระวัง ช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตราย

ความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความปลอดภัยหมายถึง การพัฒนาสวัสดิภาพของเด็ก โดยการดูแล ตรวจจับ และเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยงและไม่ประสบกับการบาดเจ็บหรืออันตรายจนเกิดความสูญเสีย รวมทั้งการดำเนินการในการป้องกันภาวะที่เป็นอันตรายหรือปกป้องเด็ก ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตราย และควบคุมอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก

1.2 ประเภทของความปลอดภัยสำหรับเด็ก

พวงน้อย แสงแก้ว (2553) ได้จำแนกประเภทของความปลอดภัยสำหรับเด็ก 6 ประเภทประกอบไปด้วย ความปลอดภัยในบ้าน ความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการจราจร ความปลอดภัยจากการพลัดหลง ความปลอดภัยจากขมเด็ก และความปลอดภัยในการเล่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความปลอดภัยในบ้าน เด็กวัยอนุบาลจะพบและสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่บ้านเด็กเจริญเติบโตมีเจตคติที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นควรจะได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ในทุกด้านรวมทั้งความปลอดภัยในบ้าน เพื่อให้บ้านเป็นสถานที่ที่ให้ความคุ้มครองและป้องกันอันตรายแก่สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่และเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ ควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยเกี่ยวกับสิ่งต่างในบ้านดังต่อไปนี้

2) ความปลอดภัยในโรงเรียน อุบัติภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ครูและ ผู้ปกครองไม่ยากให้เกิดขึ้นของเด็กปฐมวัย จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงประเภทและสถานที่ที่เกิด อุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อที่จะได้จากวางแผนการป้องกันมีดังต่อไปนี้

2.1) ประเภทของอุบัติเหตุในโรงเรียนเด็กปฐมวัยมีโอกาสประสบอุบัติเหตุใน โรงเรียนได้ตลอดเวลา บางทีผู้ใหญ่ก็ไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นกับเด็กได้ ประเภทของอุบัติเหตุที่ พบได้บ่อยสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้

- (1) พลัดตก หกล้ม
- (2) ถูกของมีคมหรือของแหลมคมแทง
- (3) น้ำร้อนลวก ไฟไหม้ สารพิษ
- (4) วิ่งชนกันหรือชนวัตถุ กรณีที่มีวัตถุกีดขวางหรือชนกระจก วิ่ง

ซุกชนไล่จับกัน

- (5) วัตถุหล่นใส่

(6) บาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาท มีทั้งทะเลาะวิวาทกันธรรมดา ตามประสาเด็ก การตั้งแค้นของเด็กที่ตัวโตกว่า แข็งแรงกว่า ตั้งกลุ่มขึ้นมารังแกเด็กที่มีบุคลิกภาพด้อย กว่า ซึ่งกรณีการตั้งแค้นในโรงเรียนรังแกกันนี้ ถ้ามีตั้งแต่ในเด็กปฐมวัยแล้วจะเป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก เพราะถ้าปล่อยไว้นอกจากจะมีเด็กอ่อนแอที่ถูกรังแกจนเป็นอันตรายแล้ว เด็กที่รังแกคนอื่นเหล่านี้ถ้า ไม่มีใครบอกกล่าวตักเตือน จะกลายเป็นการบ่มเพาะนิสัยเอาเปรียบรังแกคนอื่นเมื่อโตขึ้น

- (7) สิ่งแปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย

- (8) ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย

(9) อุบัติภัยจากการจราจร ภายในโรงเรียนและการเดินทางไปและ กลับโรงเรียนของเด็กปฐมวัย

2.2) สถานที่เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน อุบัติภัยในโรงเรียนอาจเกิดขึ้นได้จาก สถานที่ต่างๆ ภายในและบริเวณรอบโรงเรียนซึ่งโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพราะสถานที่มักจะพบว่าอุบัติเหตุบ่อยๆ ได้แก่ สนามเด็กเล่น ห้องเรียน อาคาร เรียน ห้องน้ำ-ห้องส้วม โรงครัวและโรงอาหาร การจราจรภายนอก- ภายในอาคาร บริเวณภายนอก อาคารและแหล่งน้ำ

3) ความปลอดภัยในการจราจร ความรู้เรื่องการป้องกันอันตรายจากการใช้รถใช้ ถนนเป็นสิ่งสำคัญ เด็กมีโอกาสที่จะประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางเท้า การขี่จักรยานหรือนั่งใน รถยนต์ ผู้ใหญ่จึงไม่ควรละเลยแม้ว่าเด็กจะไม่ได้เป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะ ดังนั้นการที่ผู้ใหญ่และเด็กจะ ปฏิบัติตนให้เกิดความปลอดภัยจากการจราจร ต้องศึกษาหาความรู้ถึงสาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุที่ อาจเกิดขึ้น มีดังต่อไปนี้

3.1) ความปลอดภัยในการจราจรทางบก เมื่อมีเด็กอนุบาลร่วมเดินทางไปด้วยกันควรรหาสิ่งอำนวยความสะดวกและป้องกันการบาดเจ็บให้กับเด็ก การศึกษาวิจัยเด็กถูกรถชนเสียชีวิตของศูนย์วิจัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็กคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี สามารถแบ่งออกตามเหตุการณ์การเกิดได้ 4 ประเภท

(1) เล่นอยู่ใกล้ถนน เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นร้อยละ 15 ของการเสียชีวิต ผู้เสียชีวิตเป็นเด็กเล็กนั่งหรือเดินอยู่ใกล้ถนน ส่วนใหญ่อยู่หน้าบ้านหรือในละแวกบ้าน มีผู้ดูแลคอยดูอย่างใกล้ชิด แต่อาจเผลอไปทำกิจกรรมบางอย่างเพียงระยะสั้นๆ ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์

(2) ขณะอยู่บนทางเท้าหรือเดินของถนน เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นร้อยละ 33 ของการเสียชีวิต แต่สาเหตุจากการเสียชีวิตอาจเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้ขับขี่หรือการออกแบบทางเท้าที่แคบ หรือการสร้างถนนในชุมชนโดยที่ไม่มีทางเท้า

(3) ขณะพุ่งออกสู่ถนนเกินความคาดหมาย เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นร้อยละ 40 ของการเสียชีวิตในเด็กโดยถนน โดยเกิดกับเด็กอายุระหว่าง 2-9 ปี

(4) ขณะข้ามถนน เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นร้อยละ 13 สาเหตุอาจเกิดจากการขาดทักษะในการข้ามถนนของเด็กและสาเหตุอาจเกิดจากความบกพร่องของผู้ขับขี่

3.2) ความปลอดภัยในการจราจรทางน้ำ การเดินทางทางน้ำเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน เนื่องจากการติดขัดของจราจรทางบก การเกิดพายุและคลื่นลมแรงทำให้เรือพลิกคว่ำ เสียการทรงตัวบางครั้งมีเด็กปฐมวัยร่วมเดินทางไปกับผู้ปกครองด้วยจึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง

4) ความปลอดภัยจากการพลัดหลง การพาเด็กออกไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ พ่อแม่ ครู ควรให้ความสนใจกับอันตรายที่เกิดจากการพลัดหลงเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ตลอดเวลาโดยเฉพาะในสถานที่ที่มีคนพลุกพล่าน หรือไม่คุ้นเคยทั้งในสวนสนุก ห้างสรรพสินค้า ตลาด งานวัด งานกาชาด บนรถเมย์ การพลัดหลง เป็นสิ่งที่ไม่มีใครสามารถคาดเดาได้ จึงควรป้องกันไม่ให้เกิด และเตรียมตัวให้พร้อมมีรายละเอียดดังนี้

4.1) สถานที่พลัดหลงกันได้ง่าย ดังนี้

(1) ห้างสรรพสินค้า ปัจจุบันห้างสรรพสินค้าอย่างเป็นทางการเป็นแหล่งที่มิชฉาชีพมารวมตัวกันล่อลวงหรือก่ออาชญากรรมมากขึ้นด้วยไม่ควรปล่อยเด็กไว้คนเดียวเป็นอันขาด ควรให้เด็กปฐมวัยอยู่ในสายตาตลอดเวลา

(2) สวนสนุก เป็นสถานที่ที่เด็กจะเพลิดเพลินไปกับเครื่องเล่นและบรรยากาศที่สนุกสนาน พ่อแม่จึงควรระวังเด็กให้มาก เพราะนอกจากจะพลัดหลงได้ง่ายแล้วยังมีอันตรายอื่นๆอีกมากมาย

(3) งานประเพณี เทศกาลประจำปี

(4) สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

4.2) อันตรายที่เกิดจากการพลัดหลง อาจเกิดขึ้นมากมายและเป็นสิ่งที่พ่อแม่ ครูไม่ได้คาดคิดมาก่อน ดังนี้

(1) อันตรายจากอุบัติเหตุ เด็กอาจเดินไปไหนตอนไหนเพื่อตามหาพ่อแม่ ครูอาจถูกรถชน ตกน้ำหรืออุบัติเหตุ ที่เกิดจากความไร้เดียงสาอื่นๆได้

(2) อันตรายจากมิจฉาชีพและคนแปลกหน้า ในที่ที่มีคนมารวมตัวกันมากๆซึ่งไม่สามารถคาดเดาได้ว่ามีใครคนอยู่บ้าง จึงควรอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงสิ่งที่เด็กควรทำเมื่อพลัดหลง อย่าให้เด็กเชื่อคนแปลกหน้าที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่

(3) การฝังใจ เด็กบางคนมีความอ่อนไหวและหวาดกลัวเป็นธรรมชาติการชักซ้อมความเข้าใจกับเด็กจึงควรเป็นกลางบอกกล่าวแนะนำ ไม่ควรมีการขู่ให้กลัวจนเกินเหตุเพราะการขู่ให้กลัวแม้ถ้าเด็กไม่ได้พลัดหลง เด็กก็จะเกิดความรู้สึกกลัวเมื่อต้องออกจากบ้าน และยิ่งถ้าเด็กเกิดพลัดหลงจริงๆเด็กก็จะยิ่งกลัวมากจนอาจกลายเป็นความฝังใจ

5) ความปลอดภัยจากขนมเด็ก รัฐบาลและกระทรวงสาธารณสุขโดยได้มีการประกาศให้ ปี พ. ศ. 2547 เป็นปีแห่งสุขภาพอนามัยเพื่อให้คนไทยมีความปลอดภัยในการบริโภคอาหารรวมทั้งอาหารที่ผลิตและบริโภคภายในประเทศ ความปลอดภัยด้านอาหาร มีความปลอดภัยในระดับสากลโดยเฉพาะขนมเด็กยิ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและพฤติกรรมการบริโภคของเด็กเป็นสำคัญด้วยภาพลักษณ์ของคำว่าขนมและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงสู่สังคมบริโภคนิยมทำให้หลายคนอาจมองไม่เห็นภัยที่แฝงมากับขนมเด็กเหล่านี้เพราะพิษที่มากับขนมนั้นเป็นสิ่งที่ค่อยเป็นค่อยไปไม่เห็นผลทันทีทันใดจึงนับได้ว่าเป็นภัยที่แอบแฝงและส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว ซึ่งมีประเภทของขนมเด็กดังต่อไปนี้

5.1) ขนมธรรมดาที่ไม่เคลือบน้ำตาล เป็นขนมที่อาจจะทำจากแป้งหรือพืช ผัก ผลไม้แต่ไม่มีการเคลือบน้ำตาลภายนอก

5.2) ขนมกรอบเคลือบน้ำตาล เป็นขนมที่ทำจากแป้ง พืช ผักหรือผลไม้ แล้วมีการเคลือบน้ำตาล ขนมกลุ่มนี้ได้แก่คุกกี้ ก๊วยฉาบเคลือบน้ำตาล ถั่วลิสงเคลือบน้ำตาล ฯลฯ

5.3) ลูกอมน้ำตาลหรือขนมเหนียวติดฟัน เป็นขนมที่มีส่วนประกอบหลักเป็นน้ำตาลและมีปริมาณน้ำตาลสูง ลูกอมมีทั้งแบบอมและแบบเคี้ยว ชนิดที่เป็นลูกอมเม็ดแข็งหรือแบบหนืดที่เคี้ยวได้

5.4) ขนมโปรตีนอบแห้ง เป็นขนมที่ทำจากเนื้อปลา ปลาหมึกหรือถั่ว เมล็ดผลไม้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปรุงรส เป็นขนมขบเคี้ยวที่ค่อนข้างจะคงรูปลักษณะของวัตถุดิบอยู่มาก ได้แก่ ปลาหมึกแห้งอบแห้ง ปลาเส้นปรุงรส หรืออาจจะเป็นเม็ดธัญพืช เม็ดทานตะวัน เม็ดแตงโม ถั่วอบ ฯลฯ

5.5) ขนมไทย ส่วนประกอบของขนมไทยมักประกอบด้วยแป้ง กะทิ น้ำตาล ถั่ว หรือผลไม้ ได้แก่ ขนมหัง ขนมห้อยแกง ข้าวต้มมัด เผือกกวน ถั่วแปบ ขนมต้ม บวชฟักทอง กล้วยบวช จี๋ ฯลฯ

6) ความปลอดภัยในการเล่น แม้ว่าการเล่นจะเป็นของคู่กับเด็กในชีวิตประจำวันจนเป็นเรื่องปกติในการดำเนินชีวิตของเด็ก แต่การเล่นของเด็กอาจจะไม่ปลอดภัยจนถึงขั้นบาดเจ็บได้ ทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็กดังนี้

6.1) การควบคุมอุปกรณ์ให้ปลอดภัย

(1) การผลิตของเล่น ควรให้มีคุณภาพและความปลอดภัย
 (2) การสร้างเครื่องเล่น ควรควบคุมให้ปลอดภัย
 (3) การติดตั้งเครื่องเล่น ควรให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่อยู่
 (4) สภาพของเครื่องเล่นในสนาม ควรตรวจสอบในสภาพที่ปลอดภัยในการใช้อยู่เสมอและหมักทำความสะอาด

(5) สิ่งของอันตรายควรเก็บให้พ้นมือเด็ก
 (6) ของใช้ในชีวิตประจำวัน ควรระมัดระวังไม่让孩子นำดินสอ แหลมวงเวียน ไม้บรรทัดซึ่งเป็นเครื่องมือในการเขียนมาเล่นกับเพื่อน

6.2) วิธีเล่นให้ปลอดภัย เพื่อความปลอดภัยในการเล่นของเด็กปฐมวัยผู้ใหญ่ควรดูแลและปฏิบัติดังนี้

(1) การดูแลการเล่น ผู้ใหญ่ควรเอาใจใส่ดูแลการเล่นของเด็กๆ อย่างใกล้ชิดอย่าปล่อยให้เด็กเล่นตามลำพังและอย่าให้เด็กนำของเล่นใส่ปาก

(2) วัย ควรให้เด็กเล่นของเล่นให้เหมาะสมกับวัยและใช้เวลาเล่นให้เหมาะสม

(3) ขั้นตอนและกติกา ควรให้เด็กเล่นของเล่นดูเครื่องเล่นต่างๆ ตามขั้นตอนและให้กฎวิธีหรือกติกาการเล่น

(4) สภาพของเล่น ควรเล่นให้ถูกต้องตามสภาพของเล่นแต่ละชนิด

(5) พื้นที่เล่น ควรให้เด็กเล่นเครื่องเล่นให้เหมาะสมกับพื้นที่ แยกสถานที่เล่นระหว่างเด็กเล็กและเด็กโตให้เป็นสัดส่วน

(6) ข้อเสนอแนะควรแนะนำให้เด็กเล่นอย่างระมัดระวังไม่ประมาท

(7) การเก็บของเล่นเมื่อเด็กเล่นของเล่นเสร็จแล้ว ต้องดูแลเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อยไม่วางเกะกะบนพื้นหรือตามชั้นบันได

1.3 สาธารณสุขความปลอดภัยสำหรับเด็ก

อมรวิรัช นาคทรพรพ และ จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์ (2557) ได้เสนอสาระของความปลอดภัยสำหรับเด็ก ดังนี้

- 1) อุบัติเหตุด้านการจราจร เกิดจากการขับซิ่งรถจักรยานยนต์ รถประจำทาง รวมถึงการเดินทาง (ทางเท้า) ระหว่างบ้าน-โรงเรียน
- 2) อุบัติเหตุที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยทั้งถนนหนทาง อาคาร บ้านเรือน รอบข้าง พื้นที่สาธารณะ พื้นที่รอบโรงเรียนและรอบบริเวณโรงเรียน
- 3) ความเสี่ยงจากการใช้สถานที่หรือพื้นที่ต่างๆ ในบ้าน ในโรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพ เช่น สนามเด็กเล็ก ของเล่นต่างๆ
- 4) ความสามารถของบุคคลากรในการดูแลเด็กเกี่ยวกับระบบรักษาความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงของครู พี่เลี้ยง ครูฝึกต่างๆ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ระบบการดูแลเด็กในสระว่ายน้ำ สวนสัตว์
- 5) การใช้สิ่งของที่อุปโภคและบริโภคต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ เช่น น้ำดื่ม อาหาร ที่ถูกสุขลักษณะ ยา ของใช้ร่วมกับเด็กและของใช้ส่วนตัว
- 6) อุบัติเหตุที่มาจากความละเลยหรือความไม่ตั้งใจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ไม่คาดคิดหรือและสามารถเกิดอันตราย
- 7) การอุดปาก รัศคอกและการถูกทิ้งไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม
- 8) การถูกล่วงละเมิด ถูกกระทำจากคนใกล้ตัวหรือการใช้ชีวิตที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ
- 9) อันตรายจากภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น พายุ แผ่นดินไหว
- 10) การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนโดยการบูรณาการเรื่องความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กๆ ได้หลายมิติ ดังนี้

10.1) มิติการเรียนการสอน ในวิชาต่างๆที่อาจสอดแทรกเรื่องความปลอดภัยไปในวิชานั้น หรืออาจบูรณาการสาระเรื่องความปลอดภัยกับสาระวิชาหลายๆศาสตร์ เช่น วิทยาศาสตร์-เคมี (สารพิษ) กับการระวังภัยวิชาสังคม-การดูแลระวังภัยในสังคม เป็นต้น

10.2) มิติการจัดการบริหาร เป็นการบูรณาการเรื่องความปลอดภัยไปกับองค์ประกอบการจัดการโรงเรียน โครงสร้างและปัจจัยต่างๆ เช่น สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย บรรยากาศที่ดี อุปกรณ์และสื่อต่างๆให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องความปลอดภัยจากสื่อและองค์ประกอบแวดล้อมเหล่านี้ เช่น โครงการ swimming& water safety ในโรงเรียนตามนโยบาย The Tasmanian Department of education ประเทศออสเตรเลียได้ให้ความสำคัญกับการรณรงค์

การจัดการเรียนรู้และการจัดการด้านปัจจัยและบริบทแวดล้อมต่างๆเพื่อความปลอดภัยทางน้ำและป้องกันการจมน้ำของเด็กๆ

10.3) มิติการส่งเสริมสนับสนุน โดยบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถทำได้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน ผ่านโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาโรงเรียน พัฒนาชุมชนในลักษณะต่างๆ เช่น โปรแกรม Helmets for Kisd ในเวียดนาม

10.4) มิติการประสานความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมกับภาคีต่างๆเพื่อส่งเสริมและเชื่อมต่อการเรียนรู้ เช่น โครงการ SAFE KIDS โดยการดูแลของ Starhip Children's Health ในประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อร่วมดำเนินงานสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยของเด็ก

1.4 ข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความปลอดภัยในเด็ก

อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2551) ได้นำเสนอ ข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความปลอดภัยในเด็ก ดังนี้

1.4.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เด็กได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งเป็นข้อกำหนดระหว่างประเทศที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องดำเนินการคุ้มครองเด็กและจัดการให้เกิดการดูแลเด็กตามเหตุความจำเป็นทั้งปวงโดยรัฐภาคีต้องยอมรับว่าเด็กทุกคนมีสิทธิติดตัวที่จะมีชีวิตและต้องประกันอย่างเต็มที่ให้เด็กมีโอกาสในการอยู่รอดและมีโอกาสในการพัฒนาอย่างเสมอภาครัฐภาคีต้องดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิต การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้ง การปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงหาผลประโยชน์ รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศขณะอยู่ในความดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแลรัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีเวลาพักผ่อน การเข้าร่วมกิจกรรม การละเล่นทางสันตนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็ก รัฐภาคีจะคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์ที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าในด้านใดรัฐภาคีจะดำเนินการที่สามารถทำได้ทั้งปวง ที่จะประกันให้มีการคุ้มครอง และดูแลเด็กไม่ให้เกิดต้องได้รับผลกระทบจากการพิพาทกันด้วยอาวุธและรัฐภาคีจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะส่งเสริมการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในการการกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใดๆ การแสวงหาประโยชน์การกระทำอันมิชอบ การทรมานหรือการลงโทษหรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือ ต่ำช้าโดยรูปอื่น หรือการพิพาทกันด้วยอาวุธ การฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าว จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของเด็ก

1.4.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เด็กได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากกฎหมายในประเทศคือ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นี้ ซึ่งได้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 และ 80 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ

อนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็กโดยได้ปรับปรุงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 และฉบับที่ 294 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นเครื่องมือที่สำคัญอันจะนำไปสู่การรวบรวมสรรพกำลังของภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระในค้นหากลุ่มเสี่ยงและแก้ปัญหาให้กับเด็กที่ต้องอยู่ในภาวะเสี่ยงต่างๆรวมทั้งการช่วยเหลือและพัฒนา สถาบันครอบครัว ในพระราชบัญญัตินี้ได้แบ่งเด็กที่ต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกลุ่มเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และกลุ่มเด็กที่ต้องได้รับการคุ้มครองเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ได้แก่เด็กที่ถูกเลี้ยงดูต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เด็กที่ถูกกละเลย เด็กที่ถูกใช้วาน ชักจูงอันเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายเช่น เด็กขายพวงมาลัย เด็กชกมวย สำหรับเด็กที่ต้องได้รับการคุ้มครองได้แก่กลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเช่น เมาแล้วขับ เที้ยวยามวิกาล เล่นการพนัน เร่ร่อน ก่อความรุนแรงหรือทำผิดกฎหมาย อื่นๆ เป็นต้น

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ครอบครัว ชุมชน และสังคมมีบทบาทร่วมกันในการจัดการความเสี่ยงต่างๆที่เกิดขึ้นกับเด็กทั้งสองกลุ่ม ในระดับครอบครัวได้กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่ต้องจัดการดูแลเด็กให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและมีหน้าที่ในการดูแล สั่งสอน ควบคุมเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยง พรบ.ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับครอบครัวที่ละเลยต่อการจัดการดูแลหรือละเลยต่อการควบคุมสั่งสอนเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยง อย่างไรก็ตามสำหรับครอบครัวที่ไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดการดูแลให้บรรลุเกณฑ์ที่กำหนด พรบ.ได้กำหนดให้เป็นบทบาทของชุมชนและสังคมอันประกอบด้วยผู้ปกครองชุมชน องค์กรท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานต่างๆที่จะต้องมีความรับผิดชอบในการจัดการสงเคราะห์และคุ้มครองเด็กแทนครอบครัว การกำหนดให้มีการรวมตัวของผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กแบบบูรณาการร่วมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของครอบครัว ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐต่างๆ โดยพรบ.นี้จะนำไปสู่การจัดการชุมชนให้เกิดระบบการดูแลเด็กและครอบครัว ระบบสวัสดิการ และการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ซึ่งโดยวิธีการนี้จะเป็นหนทางในการแก้รากเหง้าแห่งปัญหาการตายจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ

1.5 พฤติกรรมและทักษะความปลอดภัยของเด็ก

1.5.1 พฤติกรรมความปลอดภัยขั้นพื้นฐานสำหรับเด็ก

Gore (2018) ได้นำเสนอพฤติกรรมความปลอดภัยขั้นพื้นฐานสำหรับเด็ก เพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจเป็นอันตราย ดังนี้

- 1) การรู้ข้อมูลส่วนตัวของตนเอง จดจำชื่อนามสกุลและสามารถสะกดได้ เด็กเกือบทุกคนรู้จักชื่อเล่นที่พ่อแม่เรียกแต่เด็กอาจจำชื่อจริงและนามสกุลไม่ได้ ชื่อของเด็กเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการประกาศตามหาผู้ปกครองเมื่อเด็กเกิดการพลัดหลงในห้างสรรพสินค้า

2) การจดจำชื่อพ่อแม่/ผู้ปกครองและรู้วิธีการสะกดชื่อตนเอง หมายเลขโทรศัพท์บ้าน/มือถือของพ่อแม่ ที่อยู่ของตนเองและสามารถบอกเล่าเส้นทางในการเดินทางกลับบ้านได้

3) การขอความช่วยเหลือสามารถบอกได้ถึงอาชีพที่จะช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุขึ้นกับตนเอง ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานที่จะขอความช่วยเหลืออาจจะไม่พร้อมที่จะช่วยดั่งนั้นเด็กๆ จำเป็นต้องทราบว่าคนอื่นมีความปลอดภัยในโดยสอนให้เด็กรู้จักพูดคุยขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่

4) การจำหมายเลขโทรศัพท์ของเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นของตนได้ อาจจะใช้การจำลองสถานการณ์ฉุกเฉิน จากนั้นให้พวกเขาโทรหาเจ้าหน้าที่แล้วแจ้งเจ้าหน้าที่ถึงเหตุฉุกเฉินที่เขาพบและให้ข้อมูลทั้งหมดของตน ติดต่อบ้านด้วยการการโทรศัพท์แม้ว่าเด็กจะรู้หมายเลขโทรศัพท์บ้านของพวกเขา แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าพวกเขาจะโทรหาได้อย่างไร บางครั้งพวกเขาใช้เวลานานเกินไปในการกดปุ่มหรือพวกเขาอาจกดตัวเลขผิดจึงควรฝึกฝนให้เด็กติดต่อบ้านได้อย่างคล่องแคล่ว

5) การขออนุญาตพ่อแม่เมื่อจะไปบ้านเพื่อนและไม่ไปคนเดียว (ไปกับเพื่อนที่เชื่อถือได้และผู้ใหญ่ที่ปลอดภัย) และรู้ว่าต้องกลับบ้านเมื่อรู้สึกไม่ปลอดภัยหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นอันตราย

6) การรู้จักของการพูดคุยกับคนแปลกหน้า คือการไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวแก่ผู้ที่ไม่จำเป็นต้องรู้

7) การรู้ว่าอย่าไว้ใจคนที่กำลังพยายามช่วยเหลือตนเองเมื่อตนไม่ต้องการความช่วยเหลือ

8) การรู้ว่าวัยวะส่วนใดที่ไม่ควรให้บุคคลสัมผัส เว้นเสียแต่ว่าบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ที่ดูแลพูดว่าไม่เป็นไร

1.5.2 ทักษะความปลอดภัยเมื่อเด็กต้องอยู่ลำพังดังนี้

Kidpower Central (2008) ได้นำเสนอทักษะความปลอดภัยเมื่อเด็กต้องอยู่ลำพังดังนี้

1) การขอความช่วยเหลือจากเหลือคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่รู้จักที่อยู่ใกล้ๆ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินและบอกสิ่งที่ต้องการให้ชัดเจน สามารถวางแผนขอความช่วยเหลือเพื่อความปลอดภัยได้ทุกที่

2) การรู้ว่าไม่ควรให้ข้อมูลส่วนตัวแก่คนแปลกหน้าหรือคนที่ทำให้รู้สึกอึดอัดใจ สามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสมเมื่อเจอคนแปลกหน้า หลีกหนีจากคนแปลกหน้าแม้ว่าบุคคลนั้นจะทำดีกับตนและรู้ว่าต้องวิ่งหนีในกรณีฉุกเฉิน

3) การรู้เรื่องกฎความปลอดภัยสำหรับเด็กและปฏิบัติตามข้อตกลงความปลอดภัยของครอบครัวโดยการติดต่อทางทางโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตและแสดงออกด้วยความมั่นใจไม่ตื่นกลัว

4) การรู้พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่ต้องสงสัยหรือผู้ที่ไม่หวังดี การขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เมื่อเกิดความสับสนหรือรู้สึกหวาดกลัวและบอกรายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ทำให้สับสนหรืออึดอัด

5) การพูดคุยอย่างเหมาะสมกับคนแปลกหน้าที่มาบ้านและรู้จักปกป้องส่วนต่างๆของร่างกายที่ไม่ควรสัมผัส

6) การปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัยโดยการพูดปฏิเสธเพื่อให้พ้นจากพฤติกรรมที่ไม่ต้องการหรือไม่เหมาะสมโดยใช้คำพูดที่ชัดเจนสุภาพการด้วยสายตาและใช้ภาษาที่กล้าแสดงออก

7) การป้องกันตัวเองจากคำพูดที่เป็นอันตรายและแสดงออกด้วยคำพูดเพื่อออกจากสถานการณ์ที่อาจเป็นอันตรายและการขอความช่วยเหลือเมื่อถูกบุคคลใช้คำพูดบังคับ

ข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยของเด็ก คือ การแสดงออกด้วยการบอกเมื่อเจอกำลังเผชิญปัญหา การขอความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง การหลีกเลี่ยงและวางตัวด้วยความเหมาะสม และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของความปลอดภัยให้ตนเองปลอดภัยจากสิ่งที่เป็นอันตรายจากสิ่งต่างๆรอบตัว

1.6 สาเหตุการบาดเจ็บในเด็ก

อดิศักดิ์ ผลิผลการพิมพ์ (2557) ได้นำเสนอสาเหตุการบาดเจ็บในเด็ก ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการจมน้ำ
- 2) การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร
- 3) การบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้ม
- 4) การบาดเจ็บจากความรุนแรง
- 5) การบาดเจ็บจากการกินสารพิษ
- 6) การบาดเจ็บจากความร้อนลวกและไฟฟ้า
- 7) การบาดเจ็บจากแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ
- 8) การบาดเจ็บจากการอุดตันทางเดินหายใจ

พนิดา กาญจนอุปถัมภ์ และ บุญยิ่ง มานะบริบูรณ์ (2559) ได้นำเสนอสาเหตุการบาดเจ็บในเด็ก ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุทางจราจร
- 2) การบาดเจ็บจากของร้อน

- 3) การบาดเจ็บจากการจมน้ำ
- 4) การบาดเจ็บจากการสำลัก
- 5) การบาดเจ็บจากการพลัดตก หกล้ม
- 6) การบาดเจ็บจากการรับประทานสารพิษ
- 7) การบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุจากปืน
- 8) การบาดเจ็บจากของมีคม

United Nation Children's Fund (2009) ได้นำเสนอสาเหตุการบาดเจ็บในเด็ก ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการจราจร
- 4) การบาดเจ็บจากการตกน้ำ จมน้ำ
- 5) การบาดเจ็บจากความรุนแรงของความขัดแย้งต่อกัน
- 7) การบาดเจ็บจากคนแปลกหน้า
- 8) การเจ็บป่วยจากไข้มาลาเรีย
- 9) การบาดเจ็บขาดสารอาหาร
- 10) การบาดเจ็บจากการเป็นลมชัก

Par health nexus sant (2015) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการหกล้ม
- 2) การบาดเจ็บจากยานยนต์หรืออุบัติเหตุจราจร
- 3) การบาดเจ็บจากการจมน้ำ
- 4) การบาดเจ็บจากการเผาไหม้ / การโดนน้ำร้อนลวก
- 5) อันตรายจากแสงแดดรังสียูวี
- 6) การบาดเจ็บจากการสำลัก/การปีบรัด
- 7) การบาดเจ็บจากการรับสารพิษ/การถูกไฟฟ้าดูด
- 8) การบาดเจ็บจากพิษสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

The Public Health Agency of Canada (2015) ได้นำเสนอสาเหตุการบาดเจ็บสำหรับ ศูนย์ปฐมวัย ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการพลัดตก
- 2) การบาดเจ็บจากการไม่สวมหมวกนิรภัย
- 3) การบาดเจ็บจากการสำลัก /การปีบรัดคอ
- 4) การบาดเจ็บจากการเผาไหม้และน้ำร้อนลวก
- 5) การบาดเจ็บจากสารพิษ
- 6) การบาดเจ็บจากการเดินทาง

7) การบาดเจ็บจากการเล่นกลางแจ้ง

Halton Region (2015) ได้นำเสนอสาเหตุการบาดเจ็บสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการพลัดตก
- 2) การบาดเจ็บจากการโดนลวก
- 3) การบาดเจ็บจากการกินสารพิษ
- 4) การบาดเจ็บจากการสำลักและหายใจไม่ออก
- 5) การบาดเจ็บจากการจมน้ำ

สำนักโรคไม่ติดต่อ (2559) ได้นำเสนอข้อมูลการบาดเจ็บรุนแรงทุกสาเหตุในกลุ่มเด็กอายุ 1- 9 ปีจากโรงพยาบาลเครือข่ายเผื่อระวังการบาดเจ็บระดับชาติ สาเหตุของการบาดเจ็บ ได้แก่ อุบัติเหตุการขนส่ง พลัดตกหรือหกล้ม สัมผัสกับแรงเชิงกลวัตถุสิ่งของ สัมผัสกับแรงเชิงกลของสัตว์/คนสัมผัสจากสัตว์หรือพืช สาเหตุของการเสียชีวิต ได้แก่ อุบัติเหตุการขนส่งอุบัติเหตุการตกน้ำ จมน้ำ ถูกทำร้าย สัมผัสกับแรงเชิงกลวัตถุสิ่งของและพลัดตกหรือหกล้ม การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกทำร้าย

สำนักโรคไม่ติดต่อ (2559) ได้นำเสนอข้อมูล การบาดเจ็บและความรุนแรงเป็นสาเหตุนำ การเสียชีวิตของเด็กช่วงอายุ 1-9 ปี ได้แก่ อุบัติเหตุตกน้ำ จมน้ำ อุบัติเหตุจราจร อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รั้งสีอุณหภูมิ อากาศ อุบัติเหตุอื่นที่คุกคามต่อการหายใจ การบาดเจ็บจากการถูกวัตถุ กลไกที่ไม่มีชีวิต การถูกทำร้ายและเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บรุนแรง ได้แก่ พลัดตก หกล้ม อุบัติเหตุจราจร แรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ การถูกแรงเชิงกลของสัตว์และคน การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุและสัมผัสกับสัตว์มีพิษ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลสาเหตุการบาดเจ็บจากหน่วยงานและนักวิชาการนำเสนอไว้มาสรุปโดย ได้จัดกลุ่มสาเหตุการบาดเจ็บตามสำนักโรคไม่ติดต่อ (2559) และสำนักโรคไม่ติดต่อ (2559) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปสาเหตุการบาดเจ็บ จำแนกตามหน่วยงานและนักวิชาการ

สาเหตุการบาดเจ็บ	หน่วยงาน/นักวิชาการ								
	อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557)	พินิตา กาญจนอุปถัมภ์ และ บุญยิ่ง มานะบริบูรณ์ (2559)	United Nation Childrens Fund	Par health nexus sant (2015)	The Public Health Agency of Canada (2015)	Halton Region (2015)	สำนัก กระบวนวิชา (2559)	กระทรวง สาธารณสุข (2559)	
1) การตกน้ำ จมน้ำ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
2) อุบัติเหตุจราจร	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
3) การสัมผัสความร้อน	✓			✓	✓	✓			
4) อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รังสี อุณหภูมิอากาศ	✓			✓				✓	
5) การขาดอากาศหายใจจากสาเหตุอื่นๆ	✓	✓		✓		✓		✓	
6) การถูกแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ	✓	✓			✓		✓	✓	
7) การถูกแรงเชิงกลของสัตว์/คน	✓		✓				✓	✓	
8) การพลัดตก หกล้ม	✓	✓		✓	✓	✓	✓		
9) การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุ	✓	✓		✓	✓	✓		✓	
10) การถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง		✓	✓						
11) โรคระบาด/โรคตามฤดูกาล			✓	✓					
12) การถูกสัตว์ทำร้าย							✓	✓	
13) โรคทั่วไป			✓						

จากตาราง พบว่าสาเหตุการบาดเจ็บในเด็กมีทั้งหมด 13 สาเหตุ คือ อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รังสี อุณหภูมิ การขาดอากาศหายใจจากสาเหตุอื่น ๆ การถูกแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ การถูกแรงเชิงกลของสัตว์/คน การพลัดตก หกล้ม การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุ การถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง โรคระบาด/โรคตามฤดูกาล การถูกสัตว์ทำร้าย โรคทั่วไป

2. การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยและแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

2.1 การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย

อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กจำแนกตามสาเหตุของการบาดเจ็บ ดังนี้

1) ความปลอดภัยจากการจมน้ำ

1.1) สำรวจแหล่งน้ำเสี่ยงที่สำคัญ ในบ้านรอบบ้านกำจัดแหล่งน้ำเสี่ยงและไม่ปล่อยเด็กไว้ตามลำพังในอ่างน้ำหรือใกล้กะละมังแม่เพียงเสี้ยววินาทีเพื่อป้องกันการจมน้ำระดับน้ำ 1-2 นิ้ว ทำให้เด็กจมน้ำได้ จำกัดพื้นที่ให้เด็กเล่นในที่ปลอดภัย ไม่สามารถเข้าใกล้แหล่งน้ำได้ ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดไม่ปล่อยแม่เพียงเสี้ยววินาที

1.2) สอนให้เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือนรู้จักอันตรายและหลีกเลี่ยงการเข้าใกล้แหล่งน้ำ และกฎแห่งความปลอดภัย ให้เด็กอายุ 3 ปีขึ้นไปสวมเสื้อชูชีพเมื่อเดินทางหรือทำกิจกรรมทางน้ำ

2) ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุจราจร

2.1) ไม่ควรให้เด็กอายุน้อยกว่า 9 เดือนโดยสารรถจักรยานไม่ควรให้เด็กอายุน้อยกว่า 2 ปี โดยสารรถจักรยานยนต์ ถ้าเด็กอายุมากกว่า 2 ปี ให้สวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง เมื่อโดยสารรถจักรยาน หรือจักรยานยนต์ ควรติดที่นั่งสำหรับเด็กที่เบาะนั่งด้านหลัง (ถ้าเด็กอายุน้อยกว่า 2 ปี ให้หันหน้าเด็กไปด้านหลังรถ) หากเป็นรถไม่มีเบาะหลัง ให้ติดที่นั่งเด็กข้างเบาะคนขับและห้ามใช้ถุงลมนิรภัยรถยนต์และต้องไม่ทิ้งเด็กไว้ในรถคนเดียว มีการสำรวจทุกครั้งว่าไม่มีเด็กอยู่ในใกล้รถก่อนถอยรถหรือออกรถให้

2.2) เลือกหมวกที่มีมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) สอนเด็กให้รู้จักใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยที่เหมาะสมในการโดยสารยานพาหนะต่างๆ สอนและสาธิตวิธีการเดินถนนและข้ามถนนอย่างปลอดภัย

3) ความปลอดภัยจากการพลัดตกหกล้ม

3.1) ติดตั้งซี่ราวบันไดและซี่ลูกกรงระเบียง ให้มีช่องห่างไม่เกิน 9 ซม. เพื่อไม่ให้ลำตัวและศีรษะเด็กรอดได้ ติดตั้งหน้าต่างให้อยู่สูงจากพื้นประมาณ 1 เมตร เพื่อป้องกันเด็กปีนป่ายเองและไม่ควรวางโต๊ะเก้าอี้เตี้ยงไว้ชิดหน้าต่าง โต๊ะ ทวี ตู้ ชั้นวางของหากไม่นั่นคงพอเมื่อเด็กโหนหรือปีนป่ายควรใช้อุปกรณ์ยึดติดกับกำแพงเพื่อป้องกันการล้มคว่ำทับเด็ก

3.2) หมั่นตรวจสอบประตูรั้วบ้าน โดยเฉพาะประตูเลื่อนที่มีน้ำหนักมาก เพื่อป้องกันการล้มทับเด็กหากเด็กปีนป่ายและสอนให้เด็กรู้ความเสี่ยงของการปีนป่ายที่สูง เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นต้องปลอดภัยเพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากเครื่องเล่นล้มทับและการพลัดตกจากที่สูง

4) ความปลอดภัยจากความรุนแรง

4.1) สอบที่พักของเด็กให้มีประตูหน้าต่างไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาบุกรุกได้ ไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับคนแปลกหน้าตามลำพัง ป้องกันไม่ให้ผู้อื่นมาสัมผัสร่างกายเด็กในส่วนที่ควรปกป้องปกป้องเด็กจากคนเสพยาเสพติด บุคคลที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ บุคคลที่เสพติดทางเพศ เมาสุรา และสอนให้เด็กขออนุญาต เมื่อต้องการออกนอกบริเวณที่กำหนด

4.2) สอนให้เด็กรู้จักบอกเมื่อมีผู้อื่นมาปฏิบัติโดยมิชอบและสอนให้เด็กปกป้องตนเองจากบุคคลอันตราย ไม่แต่งกายล่อแหลม ฝึกให้เด็กจัดการความขัดแย้งอย่างเหมาะสม งดการลงโทษเด็กด้วยการตี ไม่ควรให้ผู้มีอารมณ์โกรธ หงุดหงิดเป็นผู้เลี้ยงเด็กตามลำพัง

5) ความปลอดภัยจากสารพิษ

5.1) เกือบยา สารเคมีและสารพิษต่างๆในบ้านที่อาจก่อพิษแก่เด็กได้ให้มิดชิดและเด็กไม่สามารถจะหยิบได้เอง มีฝาปิดแบบปลอดภัย ไม่นำเอาสารพิษใส่ภาชนะที่มีลักษณะคล้ายกับภาชนะที่บรรจุอาหาร เครื่องดื่ม ควรทิ้งสารพิษที่เหลือใช้ให้หมด ไม่ควรเก็บไว้ในบ้าน

5.2) สอนสัญลักษณ์ง่ายๆ ที่บอกถึงอันตรายของสารพิษข้างผลิตภัณฑ์ ไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังกับสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงอื่นๆ นำสุนัข แมวที่เลี้ยงไว้ไปฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้าตามกำหนดทุกครั้ง สอนเด็กไม่ให้รังแกสัตว์ เช่น ดึงหู ดึงหาง แย่งจานอาหาร หรือของเล่นของสัตว์เลี้ยง ดูแลบริเวณบ้านอย่าให้แมลงหรือสัตว์มีพิษมาทำรัง

6) ความปลอดภัยจากความร้อนลวกและไฟฟ้า

6.1) ไม่อุ้มเด็กหรือให้เด็กนั่งตักขณะถือของร้อน ติดตั้งปลั๊กไฟสูง 1.5 เมตร ให้พื้นมือเด็ก หรือใช้อุปกรณ์ครอบปลั๊กไฟ ไม่วางของร้อน เช่น หม้อแกง บนพื้น หรือบนโต๊ะที่มีผ้าปูโต๊ะห้อยชาย ติดตั้งประตูกันไม่ให้เด็กเข้าในห้องครัวตามลำพัง

6.2) เก็บสายไฟกาน้ำร้อนให้พื้นมือเด็ก ต่อสายดินและเครื่องตัดไฟอัตโนมัติ สอนเด็กให้รู้ความเสี่ยงของการเล่นของร้อน ไฟ หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า สอนวิธีการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า

7) ความปลอดภัยจากแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่ง

7.1) ไม่ปล่อยให้เด็กเล่นปะทัด พลุ ดอกไม้ไฟ ตามลำพังสอน

7.2) ใช้คำถามให้เด็กฝึกการคิดถึงความเสี่ยงของการเล่นของเล่น

7.3) เก็บของมีคมให้ไกลมือเด็ก บุกอบเฟอร์นิเจอร์ ใช้อุปกรณ์ป้องกันประตู ลื่นชักหนีบมือ

8) ความปลอดภัยจากการอุดตันทางเดินหายใจ

8.1) ไม่ปล่อยให้เด็กเล่นสิ่งของชิ้นเล็กตามลำพังแม้เพียงชั่วขณะ เพื่อไม่ให้นำเข้าปาก จมูก ไม่จัดเตรียมอาหารชิ้นแข็งเช่น ถั่ว ข้าวโพด หรืออาหารขนาดใหญ่ที่เคี้ยวได้ยาก ไม่วางตุ๊กตาสติกใกล้ตัวเด็ก เพื่อป้องกันเด็กใช้สวมศีรษะหรือกลืนกิน หัวนมหลอกหรือจุกนมยาง ไม่มีความจำเป็น หากจะใช้ต้องเลือกแบบที่ได้รับมาตรฐานและห้ามใช้สายคล้องคอเด็ก อาจทำให้รัดคอเด็กจนขาดอากาศหายใจได้ จัดหาของเล่นประเภททึ่งกริ่ง ให้มีปลายทั้งสองด้านที่ใหญ่ มากกว่า 3.5x5 เซนติเมตร เพื่อป้องกันเด็กเอาเข้าปาก ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กอาเจียน และสำลักได้ จัดเตรียมของเล่นฝึกการขบเคี้ยว ควรเลือกที่มีมาตรฐานรับรอง และล้างทำความสะอาดทุกครั้งที่ใช้ของเล่นเด็กต้องมีขนาดไม่เล็กกว่าทรงกระบอก ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.17 เซนติเมตร ยาว 5.70 เซนติเมตร

8.2) ไม่ควรให้เด็ก อายุ 4 ขวบ เล่นลูกโป่งที่ยังไม่เป่าหรือเศษลูกโป่งที่แตกแล้ว และต้องไม่ปล่อยให้เด็กเล่นของเล่นที่มีสายยาว มีเชือกคล้องคอ อาจารย์คอดี้ได้ ควรจะแยกที่นอนหรือเตียงเฉพาะสำหรับเด็ก โดยเบาะเด็กต้องไม่นิ่มเกินไป จัดเตรียมที่นอนบางใช้หมอนบางใบเล็ก จัดเตรียมที่นอนสำหรับเด็กที่จะนอนบนพื้นให้อยู่ห่างจากสิ่งของที่อาจพลิกคว่ำทับตัวเด็กได้ ให้เด็กนอนหงายการนอนคว่ำ อาจเกิดการกดทับปากและจมูกได้

พนิดา กาญจนอุปลัมภ์ และบุญยิ่ง มานะบริบูรณ์ (2559) ได้นำเสนอการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กไว้ว่า การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กอายุ 1-4 ปี เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางกล้ามเนื้อที่ดีขึ้นสามารถเดินและวิ่งได้คล่อง สำรอกและสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากขึ้น ผู้ปกครองมักเริ่มพาเด็กวัยนี้ออกนอกบ้าน หรือเข้าศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือโรงเรียนอนุบาลตั้งนั้น ผู้ปกครองควรเฝ้าระวังการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้น แก่เด็กทั้งภายในและภายนอกบ้าน คำแนะนำที่สำคัญเพื่อป้องกันการเกิดอันตรายและการบาดเจ็บต่าง ๆ ในวัยเด็กเล็ก ดังนี้

1) ความปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุทางจราจร

1.1) หลีกเลี้ยงให้เด็กอยู่ใกล้ยานพาหนะทุกชนิดตามลำพัง เมื่อต้องการเคลื่อนย้ายยานพาหนะ ควรสำรวจว่าไม่มีเด็กอยู่ใกล้ยานพาหนะนั้นๆ หรือต้องมีผู้ใหญ่คอยดูแลให้ปลอดภัย

1.2) ไม่ควรให้เด็กเล่นบริเวณถนน ควรมีรั้วกั้นระหว่างถนนและพื้นที่ที่เด็กเล่น และอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ตลอดเวลา

1.3) จับหรือจูงเด็กตลอดเวลาเมื่อเด็กเดินใกล้ถนนหรือข้ามถนน

2) ความปลอดภัยจากของร้อน

2.1) ห้ามเด็กเข้าใกล้บริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้และควรมีประตู หรือที่กั้นห้องระหว่างทางเข้า

2.2) ไม่วางของใช้ในบ้านที่มีความร้อนสูงใกล้มือเด็กโดยควรวางของที่มีความร้อนสูงที่พ้นมือเด็กและไม่สามารถหยิบหรือคว้าได้

3) ความปลอดภัยจากการจมน้ำ

3.1) ไม่ให้เด็กอยู่ใกล้แหล่งน้ำตามลำพังหรือไม่มีผู้ใหญ่ดูแล

3.2) ติดตั้งรั้วล้อมรอบสระว่ายน้ำทั้งสี่ด้านโดยมีความสูงอย่างน้อย 120 ซม. และช่องระหว่างซี่ไม่เกิน 10 ซม. เพื่อป้องกันไม่ได้เด็กปีหรืมุดลอกรั้ว ประตูเข้าออกควรเป็นประตูที่สามารถเปิดล็อคเองได้อัตโนมัติ และการเปิดประตูต้องทำโดยการดึงเข้าหาตัวผู้เปิดจากด้านนอกสระเท่านั้น แนะนำให้สวมชูชีพให้เด็กทุกครั้งี่พาเด็กลงเล่นในสระและต้องดูแลอย่างใกล้ชิด โดยสามารถให้ความช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันท่วงที ผู้ปกครองควรอยู่ใกล้กับเด็กในระยะมือเอื้อมถึง

3.3) การโดยสารเรือควรใส่ชูชีพขนาดพอดีตัวที่ได้มาตรฐานให้กับเด็ก

4) ความปลอดภัยจากการสำลัก

4.1) หลีกเลี่ยงการใช้สิ่งของชิ้นเล็กที่มีลักษณะเป็นทรงกลม ทรงรี หรือ ทรงกระบอก ควรมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 3.17 ซม.

4.2) หลีกเลี่ยงการให้เหรียญ และลูกโป่งยางอาจความเข้าปากทำให้เกิดการ สำลักอุดกั้นทางเดินหายใจได้

4.3) หลีกเลี่ยงการให้อาหารที่มีรูปทรงกระบอก หรือทรงกลม เนื่องจากพบว่า อาหารชนิดนี้เป็นสาเหตุของการเกิดการสำลักของเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกาบ่อยมาก

5) ความปลอดภัยจากการพลัดตก หกล้ม

5.1) จัดสิ่งแวดล้อมในบ้านให้เหมาะสมโดยหลีกเลี่ยงไม่ให้เด็กปีน หรือดึงสิ่งของ จากบนที่สูงซึ่งอาจตกลงมาทับเด็กได้

5.2) ดูแลเด็กเมื่อขึ้นลงบันได

5.3) สวมหมวกนิรภัยและอุปกรณ์ป้องกันตัวทุกครั้งเมื่อเด็กขี่หรือซ้อนจักรยาน

6) ความปลอดภัยจากการรับประทานสารพิษในเด็ก

6.1) จัดเก็บยาหรือสารเคมี

6.2) จัดเก็บยาหรือวิตามินทุกชนิดบรรจุลงในฝาขวดที่มีฝาปิดแบบพิเศษไม่ให้ เด็กเปิดได้

6.3) หลีกเลี่ยงการเก็บสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์เคมีที่ใช้ในครัวเรือนหรือภาชนะที่ เด็กอาจเข้าใจผิดว่าเป็นเครื่องดื่มและกินเข้าไปอาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้

7) ความปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุจากปืน

ไม่แนะนำให้เก็บปืนไว้ในบ้าน หากจำเป็นผู้ปกครองควรแยกเก็บตัวปืนและ ลูกปืนในตู้ที่ล็อกด้วยกุญแจ และเก็บกุญแจไว้ในที่ปลอดภัย

8) ความปลอดภัยจากของมีคม

ควรเก็บของมีคมให้พ้นจากมือเด็ก เผื่อระวังไม่ให้เด็กเข้าใกล้เครื่องตัดหญ้า หรือ เครื่องจักรต่างๆ และควรปิดเครื่องถอดปลั๊กเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยเมื่อไม่ใช้แล้ว

อรศรี -จินตนา งามวิทยาพงษ์ (2535) ได้นำเสนอถึงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความ ปลอดภัยของเด็กอายุ 1-5 ปี ไว้ว่า อันตรายที่มักเกิดขึ้นกับเด็กนั้นจะเกิดในช่วงเวลาที่เด็กเดิน เตะและตะเคลื่อนไหวเร็ว เด็กยังไม่เข้าใจถึงอันตรายที่อยู่ใกล้ตัว อุบัติเหตุสำคัญที่มักจะมีกับเด็กวัย 3-5 ปี คือ อุบัติเหตุทางรถยนต์ น้ำร้อนลวก ตกจากที่สูง รับประทาน เพราะเด็กวัยนี้มีลักษณะ ความคิดเป็นของตนเองและสามารถที่จะทำตามความต้องการของตนเองได้ ไม่ชอบการจำกัดอยู่บน เก้าอี้หรือบนเตียง มักออกไปสำรวจและเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว ผู้เลี้ยงดูจึงควรระมัดระวังความ ปลอดภัยให้กับเด็ก ดังนี้

1) ควรปิดประตูที่จะไปบันไดห้องเก็บของและห้องอื่นๆให้สนิทจนเด็กเปิดเองไม่ได้และอย่าปล่อยให้เด็กเล็กไว้ในบ้านในรถเข็นเด็กหรือในรถยนต์ตามลำพัง

2) การที่เด็กชอบเคลื่อนไหวบางครั้งเด็กจะวิ่งเร็วและถลาลงบนผิวถนน ดังนั้นจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษที่จะไม่ให้เด็กวิ่งเล่นริมถนนบนฟุตบาท แม้ในหมู่บ้านจัดสรร หากจะต้องเดินริมถนนเราควรจับมือเด็กโตและผู้ใหญ่เดินอยู่ริมถนน การปล่อยให้เด็กวิ่งเตาะแตะเดินอยู่ริมถนนโดยไม่จับมือเป็นความประมาทอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วงที่เด็กยังไม่รู้ฟังหรือเข้าใจเหตุผล เพราะไม่มีใครรู้ว่าวินาทีที่เด็กเกิดสนุกสนาน จะวิ่งขึ้นมา จนวิ่งปราดออกไปที่ถนนนั้น อาจจะเป็นวิธีเดียวกับที่มีจักรยานยนต์ของเด็กโตหรือรถยนต์วิ่งผ่านมาพอดี

3) ไม่ควรให้เด็กรับประทานอาหารในระหว่างที่เดินหรือวิ่งเป็นช่วงวัยที่เด็กชอบเดินชอบวิ่งนี้ อาหารประเภทถั่วข้าวโพดคั่ว ผลไม้ที่มีเมล็ด ไม่ควรให้เด็กรับประทานจนกว่าอายุอย่างน้อย 4 ปีหรือต้องแกะเมล็ดผลไม้ก่อนให้เด็กรับประทาน สำหรับนิสัยเก็บสิ่งต่างๆเข้าปาก เมื่อเด็กพ้นวัย 3 ปีไปแล้วจะป้องกันได้โดยการใช้คำสั่งและโดยเราทำเป็นตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม สำหรับเด็กวัย 1-3 ปี และยังคงมีอุบัติเหตุการกลืนกินสารพิษอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากยังคงชอบสำรวจด้วยการชิมรสอยู่ เราการสอนเรื่องนี้โดยการอนุญาตให้เด็กชิมรสอะไรบางอย่างที่ไม่น่าชอบ เพื่อเตือนให้เด็กรู้ว่าตนเองจะไม่ชอบในไม่ช้าเด็กจะเรียนรู้ว่าของทุกอย่างไม่ใช่จะนำกินเลย วิธีนี้จะสอนเด็กให้รู้จักแยกแยะ การควบคุมและป้องกันตนเองได้

เด็กทั่วไปจะชอบเล่นสนุกสนานจึงทำให้เกิดอุบัติเหตุทางน้ำขึ้นบ่อยครั้ง สำหรับเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนในแหล่งที่น้ำไม่ลึกมากก็สามารถทำให้เด็กเสียชีวิตได้ ดังนั้นจึงควรปิดประตูห้องน้ำเพื่อไม่ให้เด็กเข้าไปเล่นน้ำในห้องน้ำได้ เราควรหมั่นตรวจสอบดูสถานที่และกิจกรรมที่เด็กเล่นอย่างสม่ำเสมอ การเล่นเกมที่ยากๆ การขี่จักรยานสามล้อและการปีนป่ายเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กวัย 2 ขวบได้รับการบาดเจ็บได้ง่ายๆรวมไปถึงการเล่นซ่อนหาเด็กอาจจะเข้าไปหลบซ่อนในบริเวณที่อันตรายหรือบริเวณที่มีรถยนต์หรือตู้เก่าๆผู้เลี้ยงดูจึงต้องหาโซ่มาล็อกไว้ไม่ให้เด็กเปิดเข้าไปได้นอกจากนี้ผู้เลี้ยงดูจะต้องรู้จักกับเพื่อนเล่นของเด็กด้วย เนื่องจากอุบัติเหตุจากการเล่นของเด็กวัยนี้มักจะมากับการเล่นร่วมกันกับเพื่อนที่มีอายุมากกว่า

2.2 แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

United Nation Children's Fund (2009) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1) สอนความปลอดภัยเกี่ยวกับการจราจร มอบหมายเด็กโตหรือผู้ใหญ่引导孩子เดินข้ามถนนและจัดหากำแพงหรือราวกันระหว่างพื้นที่นั้นหนาทนทานและการจราจร บาดแผลได้รับการบาดเจ็บอื่นๆ ตรวจเช็คให้แน่ใจว่ามุมของเฟอร์นิเจอร์ไม่คมและชัดเจนเนียนและเช็คให้แน่ใจว่าเฟอร์นิเจอร์มีความทนทาน บำรุงรักษาไว้ดีแล้ว

- 2) รักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาดโดยให้ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น กระຈกแตก เข็มและต้องปฐมพยาบาลในโรงเรียนให้เด็กได้
- 3) จัดเตรียมแผนความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและกลยุทธ์การอพยพ เพื่อนำไปใช้ในกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติได้ทันที
- 4) จัดหาผ้ามาคลุมบ่อน้ำเล็กๆอย่างเหมาะสมและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด สร้างกำแพงกันคูน้ำหรือแหล่งน้ำที่ลึกกว่า 10 เซนติเมตรใกล้โรงเรียน สอนการว่ายน้ำและความปลอดภัยเกี่ยวกับน้ำโดยคำนึงถึงน้ำท่วม
- 5) กำหนดและใช้นโยบายต่อต้านการลงโทษทางร่างกายสนับสนุนรูปแบบการลงโทษแบบอื่นๆ กำหนดและใช้กฎระเบียบที่มีผลต่อความรุนแรงของนักเรียน เชิญชวนเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายตามความจำเป็นและสอนบทสนทนาในโรงเรียนเพื่อให้เด็กๆสามารถปกป้องตัวเองได้และให้การดูแลในช่วงเวลาที่หยุดพัก เข้าไปขัดขวางเมื่อเด็กเกิดความขัดแย้งต่อกัน
- 6) จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เปิดโล่ง (สามารถมองเห็นเด็ก ๆ ในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนได้) กำหนดและบังคับใช้นโยบายให้บุคคลที่เลี้ยงเด็กมีความอดทนไม่ใช้ความรุนแรงต่อเด็ก ส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นผู้ใหญ่เฝ้าและพูดคุยเหตุการณ์ต่างๆเพื่อลดความเสี่ยง มีการประเมินว่าถึงสถานที่ต่างๆในโรงเรียน (สระน้ำ โรงเรียน สวน ห้องน้ำ) ที่ห่างไกลอาจทำให้เด็กมีความเสี่ยง
- 7) กำหนดขั้นตอนการรับ-ส่งที่เหมาะสม เช่น ผู้ปกครองทุกคนเซ็นชื่อเมื่อเข้าโรงเรียน
- 8) กำจัดน้ำในบริเวณโรงเรียนและบริเวณโดยรอบ ให้ความรู้เด็กเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรีย เช่นการใช้มุ้งกันยุงที่ใช่ยาฆ่าแมลง (ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองของการกางมุ้งกันยุงในเด็กและครอบครัว) และสอนเด็กๆให้ตระหนักถึงอาการไข้มาลาเรียและการรักษาตัวอย่างหายขาด ส่งเสริมให้เด็กๆสังเกตแหล่งน้ำในชุมชน เพื่อเพิ่มการใช้ยา กันยุงและกางมุ้งเพื่อกันยุง
- 9) ดำเนินการติดตามเด็กที่มีความเสี่ยงและให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้กำหนดรายการอาหารสำหรับเด็กที่ขาดสารอาหารและมีการทำสวนที่โรงเรียนเพื่อนำไปประกอบกอบอาหาร
- 10) จัดหาน้ำดื่มที่สะอาด ฝึกให้เด็กใช้ห้องน้ำแบบแยกเพศ สอนและสนับสนุนการปฏิบัติตนในการล้างมือ จัดสถานที่สำหรับซักผ้าให้อยู่ใกล้กับห้องน้ำจัดเตรียมสถานที่ที่สะอาดสำหรับการแจกอาหารและให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคแก่เด็ก
- 11) จัดเตรียมน้ำดื่มและสอนสุขอนามัยเกี่ยวกับน้ำ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเป็นลมชัก

12) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็กได้รับบาดเจ็บทางร่างกายและจึงคำปรึกษาและสนับสนุน จัดเก็บข้อมูลเป็นความลับช่วยให้เด็กได้รับการป้องกันหรือจัดความเสี่ยง (เช่น ทาตัวผู้กระทำความผิดในโรงเรียน) มีการรายงานเหตุการณ์ความก้าวหน้าและดำเนินการตามคำร้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

Par health nexus sant (2015) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กดังนี้

1) การบาดเจ็บจากการหกล้ม

1.1) อยู่ใกล้ๆเด็กเมื่อเด็กอยู่บนระเบียง บันได หรือสนามเด็กเล่นหรือใช้รางกันเด็กสำหรับเตียง สำหรับอยู่ด้านบนสุดของเตียงสองชั้นและใช้กับเด็กอายุ 6 ปีเท่านั้นหรือมากกว่า

1.2) จัดเตรียมวัสดุกันกระแทกที่อ่อนนุ่มเมื่อเด็กเล่นบนสนามเด็กเล่นและให้เด็กสวมหมวกนิรภัยในระหว่างการขี่จักรยาน ล้อเลื่อน สเก็ตบอร์ดหรือกิจกรรมที่คล้ายกัน

1.3) ติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย บนระเบียงหน้าต่างและระเบียงประตู อุปกรณ์ที่มีคมไม่ควรอยู่กับเด็ก

2) การบาดเจ็บจากยานยนต์หรืออุบัติเหตุจราจร

ติดตั้งที่นั่งเสริมให้เหมาะสมและใช้อย่างถูกต้องตาม อายุ ความสูงและน้ำหนักของเด็ก ให้เด็กเล่นในสถานที่ที่ปลอดภัยห่างจากที่จอดรถหรือถนนและสอนให้เด็กๆได้เรียนรู้วิธีการ"หยุดมองและฟัง"

3) การบาดเจ็บจากการจมน้ำ

ทำที่กัน ที่คลุมหรือล๊อคประตูใส่กุญแจสระว่ายน้ำหรืออ่างน้ำอุ่นไว้และดูแลเด็กให้อยู่ในอ้อมแขนขณะที่ยังกำลังเล่นน้ำที่ลึกกว่า 5 ซม. (2 นิ้ว) ไม่ควรใช้เบาะรองนั่งเมื่ออาบน้ำเด็ก

4) การบาดเจ็บจากการเผาไหม้ / การโดนน้ำร้อนลวก

ควรตั้งอุณหภูมิของน้ำที่บ้านไว้ 49 องศาเซลเซียสหรือน้อยกว่าน้ำที่อาบจะต้องใช้มือสัมผัสน้ำก่อนที่จะให้เด็กลงไปให้อ่างอาบน้ำและควรเปิดก๊อกน้ำเย็นก่อนที่จะเปิดก๊อกน้ำร้อนเพื่อล้างมือ อาหารร้อนๆที่เป็นของเหลวต้องเก็บห่างจากเด็กโดยเฉพาะในขณะที่กำลังอุ้มเด็กและควรจะหันค้ำจับหม้อไปอยู่ตรงกลางเตา ติดตั้งให้มีสัญญาณการเตือนภัยสำหรับควันและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ถังดับเพลิงจะต้องติดตั้งตามประตูหรือที่กั้นสำหรับเตาผิงและต้องรู้ถึงวิธีการใช้งานและจัดเก็บไฟแช็กสารไวไฟอื่นๆไว้ในที่ที่เด็กไม่สามารถเข้าถึงได้

5) อันตรายจากแสงแดดรังสียูวี

สวมเสื้อผ้าที่สามารถป้องกันแสงแดดให้เด็กเมื่ออยู่นอกบ้านหลีกเลี่ยงการพาเด็กไปเล่นในช่วงที่แดดจัด (10:00-14:00น.) ทาครีมกันแดดให้กับเด็กอายุเกิน 6 เดือน 30 นาทีก่อนออกจากบ้านและทาซ้ำ ทุกๆ 2-3 ชั่วโมงจัดเตรียมพื้นที่ในการเล่นของเด็กให้มีร่มเงา

6) การบาดเจ็บจากการสำลัก/การปีบริด

เก็บวัตถุที่มีขนาดเล็ก อาหารของเล่นที่มีชิ้นส่วนเล็กๆ เก็บไว้ห่างจากทารกหรือเด็กวัยหัดเดินที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี และไม่ควรปล่อยให้เด็กด้วยการให้ใส่เครื่องประดับ, สายเชือกหรือเชือกครอบคอเด็กดูแลไม่ให้เด็กใส่ผ้าพันคอหรือเสื้อผ้าที่มีสายหรือมัดในขณะที่เล่นบนสนามเด็กเล่น

7) การบาดเจ็บจากการรับสารพิษ/การถูกไฟฟ้าดูด

ปิดฝาบรรจุภัณฑ์ที่ใช้กับยาและสารพิษในครัวเรือนและเก็บไว้ให้ห่างจากมือเด็กหรือล้อคกุญแจตู้เก็บของที่มีสารพิษ ผลิตภัณฑ์ ยา ยาฆ่าแมลงให้เรียบร้อยและไม่เก็บพิษที่มีพิษให้อยู่ใกล้กับเด็กหรือไม่เก็บไว้อรอบๆบ้านจนกว่าเด็กจะเข้าใจถึงอันตรายของพิษและนำพลาสติกมาห่อหุ้มอุปกรณ์ที่เป็นไฟฟ้าไว้เพื่อความปลอดภัย

8) การบาดเจ็บจากพิษสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

8.1) จัดสภาพแวดล้อมในบ้านให้มีความปลอดภัยจากควันมือสองและมือสาม (พิษจากสารเคมีที่ปล่อยออกมาจากการสูบบุหรี่ที่ติดอยู่ในเส้นผม ผิวหนัง ผ้า พรม เพอร์นิเจอร์และของเล่น) มีการจัดหาของเล่นที่มีคุณภาพโดยไม่มีตะกั่วให้เด็กและใช้สีที่ทาในบ้านปราศจากสารตะกั่ว ไม่ใช้เครื่องวัดอุณหภูมิแทนปรอท ไม่นำของเล่นที่ไม่เหมาะสมมาให้เด็กเล่น ของเล่นที่ทำจากไวนิลไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก (สารเคมีสามารถดูดซึมผ่านการเคี้ยวและดูด)

8.2) การจัดเตรียมวัสดุศิลปะสำหรับเด็กทำจากวัสดุปลอดสารพิษ นำร่องเท้าสำหรับใส่เล่นนอกบ้านออกไปไว้นอกบ้านและให้ความสำคัญกับอุปกรณ์สนามเด็กเล่นหรือโต๊ะปิกนิกที่ทำจากไม้ซีดาร์ เรดวู้ดหรือโลหะ(อาจมีสารปรอท) ควรเก็บสี กาว พรมและสิ่งนี้อาจทำให้เกิดก๊าซเคมี สารกำจัดศัตรูพืชหรือสารเคมีไว้ห่างจากเด็ก เมื่อกำลังทำความสะอาดไม่ให้เด็กอยู่ในบริเวณนั้น

EXTension Child Care (2015) ได้นำเสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บสำหรับเด็กดังนี้

1) ความปลอดภัยในอาคาร ก่อนที่เด็กจะมาถึงตรวจสอบความปลอดภัยทุกเช้าเพื่อให้มั่นใจว่าพื้นที่ภายในห้องของมีความปลอดภัย ด้วยการตั้งคำถามดังนี้

- 1.1) สิ่งของต่างๆมีความคมหรือเปราะบางได้หรือไม่
- 1.2) ผลิตภัณฑ์ต่างๆมีการทำความสะอาด ยาและสารพิษอื่นๆ ถูกเก็บไว้ในตู้และล้อคกุญแจแล้วหรือไม่
- 1.3) ของเล่นที่มีขนาดเล็กที่อาจทำให้สำลักเก็บพื้นมือเด็กทุกคนที่อายุต่ำกว่า 3 ปีหรือไม่
- 1.4) ตรวจสอบของเล่นทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีชิ้นส่วนที่ขาดหรือหลวมหรือขอบที่คม
- 1.5) มีประตูหรือราวกันต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กตกจากบันไดหรือไม่

- 1.6) ชั้นวางของและเฟอร์นิเจอร์ที่สูงต่างๆ ยึดติดกับผนังดีหรือไม่
- 1.7) มุมของเฟอร์นิเจอร์ที่มีขอบคมได้มีที่คลุมเพื่อปกป้องเด็ก ๆ หรือไม่
- 1.8) ครูพร้อมที่จะดูแลเด็กๆ ในขณะที่เล่นอย่างรอบคอบและเบี่ยงเบนความสนใจของพวกเขาหากพบว่าเด็กๆ เริ่มที่จะทำบางอย่างที่ไม่ปลอดภัย

2) ความปลอดภัยในการเล่นกลางแจ้ง การเล่นกลางแจ้งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้แน่ใจว่าการเล่นกลางแจ้งของเด็กนั้นมีความปลอดภัยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 2.1) อุปกรณ์สนามเด็กเล่นควรมีขนาดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเด็กที่กำลังจะเล่น
- 2.2) พื้นผิวสนามเด็กเล่นต้องนุ่มและยืดหยุ่นต่อการตกกระแทก พื้นผิวควรมีความหนาอย่างน้อย 6 ฟุตจากอุปกรณ์สนามเด็กเล่นทุกด้านและควรมีความลึกอย่างน้อย 6 ถึง 12 นิ้ว (ความลึกที่เหมาะสมจะขึ้นอยู่กับความสูงของโครงสร้าง) พื้นผิวที่ปลอดภัยสำหรับสนามเด็กเล่นได้แก่ ทรายกรวด เศษไม้/คลุมด้วยหญ้า คลุมดินและวัสดุคลุมด้วยหญ้าที่หั่นเป็นฝอย/รีไซเคิล สิ่งสกปรกและหญ้าที่ไม่นุ่มพอที่จะเป็นพื้นผิวที่ไม่ปลอดภัยสำหรับสนามเด็กเล่น

2.3) พื้นที่เล่นกลางแจ้งควรติดกับรั้วหรือสิ่งกีดขวางอื่น ๆ เพื่อให้เด็กอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย

2.4) การเฝ้าระวังอย่างรอบคอบเป็นสิ่งจำเป็นในระหว่างที่เด็กเล่นกลางแจ้ง

2.5) สอนเด็กกฎความปลอดภัยกลางแจ้งต่อไปนี้

- (1) ใช้อุปกรณ์สนามเด็กเล่นอย่างเหมาะสม เล่นให้ห่างจากชิงช้า
- (2) ระวังผู้อื่นเมื่อขี่รถสามล้อผ่านมา
- (3) รอกกลุ่มเพื่อนๆ เมื่อจะข้ามถนน ดูรถยนต์ในท้องถนนและลานจอดรถ
- (4) เล่นอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดไว้

3) ความปลอดภัยจากน้ำ ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกาว่าการจมน้ำเป็นสาเหตุสำคัญอันดับที่สองของการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ข้อควรระวังเพื่อความปลอดภัยเป็นพิเศษเมื่อเด็กอยู่ในน้ำ การจมน้ำอาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หนึ่งในการศึกษาในออเรนจ์เคาน์ตีแคลิฟอร์เนียพบว่าร้อยละ 70 ของเด็กก่อนวัยเรียนที่จมน้ำอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ปกครองอย่างน้อยหนึ่งคนในขณะที่จมน้ำและร้อยละ 75 มองไม่เห็นเป็นเวลาห้านาทีหรือน้อยกว่า การสอนเด็กว่ายน้ำจะทำให้เด็กๆ รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในน้ำ ไม่ทำให้เด็กจมน้ำ เด็กสามารถจมน้ำในน้ำที่ไม่ลึกได้ ดังนั้นจึงไม่ควรทิ้งเด็กไว้เพียงลำพังให้อยู่ใกล้อ่าง ถึง กะละมังน้ำหรือสุขา ถ้าสถานรับเลี้ยงเด็กหรือบ้านมีสระว่ายน้ำ ให้ปฏิบัติตามข้อควรระวังเป็นพิเศษเพื่อให้เด็กๆ ปลอดภัยดังนี้

3.1) ติดตั้งรั้วกันรอบสระ ล็อคประตูเมื่อไม่ได้ใช้สระว่ายน้ำ นำของเล่นออกจากสระน้ำหลังจากเล่นเสร็จเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กพยายามลงไปเก็บ บริเวณใกล้ๆ ต้องมีโทรศัพท์และอุปกรณ์ช่วยเหลือ

3.2) ให้เด็กสวมเสื้อชูชีพเมื่อพายเรือ ไม่ควรใช้เครื่องช่วยว่ายน้ำในที่ที่มีอากาศถ่ายเทเพื่อให้ได้ใช้เสื้อชูชีพ

3.3) เมื่อเด็กอยู่ในน้ำต้องได้รับการดูแลความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ได้มีการรับรอง

จรรยาบรรณ พุฒพัฒน์ (2553) ได้นำเสนอแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนาการเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัย ดังนี้

1) จัดระบบจราจรภายในโรงเรียนที่ความปลอดภัยให้มี การรับ-ส่งนักเรียนของโรงเรียน บริเวณที่คิดว่าจะเสี่ยงต่ออันตรายสำหรับเด็กอนุบาลต้องดูแลป้องกันแก้ไข

2) ดูแลบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาดทั่วถึง มีถังขยะวางกระจายเพียงพอกับความต้องการ อาคารเรียนสะอาด ห้องน้ำห้องส้วมสะอาด มีอุปกรณ์ทำความสะอาดในการดูแลความสะอาดของตนเอง ห้องน้ำสำหรับเด็กควรจัดไว้ใกล้ห้องเรียน ถ้าไม่สามารถจัดไว้ในห้องเรียนได้ ส้วมควรเป็นขนาดที่เด็กใช้ได้สะดวก มีอ่างน้ำขนาดเล็กอยู่ในระดับเด็กใช้งานได้เอง เพื่อใช้ในการแปรงฟัน ล้างหน้า ล้างมือ ล้างภาชนะใส่น้ำและอาหาร

3) จัดสนามเด็กเล่นให้อยู่ใกล้ชั้นเรียน มีความร่มรื่น เครื่องเล่นควรใช้วัสดุธรรมชาติ อุปกรณ์การเล่นอยู่ในสภาพใช้งานได้ มีการตรวจสอบดูแลซ่อมแซม และเป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาทักษะกลไก มีบริเวณให้เด็กได้เล่นอิสระตามความสนใจหรือทำกิจกรรมต่างๆเพื่อออกกำลังกาย

4) โรงครัว โรงอาหาร สถานที่ขายอาหารควรสะอาดและมีระบบจราจรที่คล่องตัว มีการติดตามดูแลคุณภาพตามหลักโภชนาการของอาหารทั้งที่โรงเรียนจัดทำและอาหารขายสำหรับเด็ก มีคำแนะนำในการจัดเทอาหารและทิ้งอาหารให้เป็นที่เป็นที่ ถ้าโรงเรียนต้องใช้โรงอาหารในการรับประทานอาหารร่วมกันควรมีระบบการจัดการในเรื่องระดับเสียงของเด็ก ที่มารวมกลุ่มกัน ตลอดจนการดูแลมารยาทในการรับประทานอาหารของเด็ก การปฏิบัติตนก่อน-หลังรับประทานอาหาร ขณะที่เด็กรับประทานอาหาร

5) สอนให้เด็กสังเกตสิ่งรอบตัวที่มีอันตราย

6) สอนให้เด็กดูแลตนเองให้ปลอดภัยในห้องเรียน เกี่ยวกับการนั่ง เดิน ยืน หยิบของ ฯลฯ การใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียนและร่วมกันสร้างข้อตกลงเพื่อความปลอดภัยในห้องเรียน

7) สอนให้เด็กดูแลตนเองให้ปลอดภัยในห้องเรียน เกี่ยวกับการขึ้น-ลงบันได การเดินไปตามสถานที่ต่างๆในโรงเรียน การเล่นในสนาม สนามเด็กเล่น การเล่นเครื่องเล่นให้ถูกวิธีการ รายงานของเล่นและอุปกรณ์ที่แตกชำรุด

8) สอนให้เด็กดูแลและระวังตนเองให้ปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมที่มีพิษและเสี่ยงอันตราย เช่น น้ำ ไฟ แผลง สัตว์ สระน้ำ ฯลฯ

9) สอนให้เด็กเดินทางไป-กลับโรงเรียน ให้ปลอดภัย เกี่ยวกับการเดินทางเท้า การเดินบนถนน การข้ามถนน การปฏิบัติตนในการโดยสารพาหนะต่างๆและขณะเดินทาง การปฏิบัติตนเมื่อหลงทาง การดูแลรักษาร่างกายเมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้นำเสนอสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย สุขภาวะทางกายด้านความปลอดภัย ดังนี้

1) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับเด็กและอธิบายให้เด็กเข้าใจอย่างง่ายๆ ถึงความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีความปลอดภัย

2) ชี้ชวนให้เด็กดูป้ายสัญลักษณ์ที่บอกทั้งความปลอดภัยและอันตราย

3) ชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับความปลอดภัย

4) ชวนเด็กพูดคุยให้เด็กเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางด้วยรถยนต์ รถโดยสารหรือรถจักรยานยนต์ ชวนเด็กให้สนใจเกี่ยวกับสัญญาณจราจร อันตรายจากอุบัติเหตุและผลของอุบัติเหตุจากสื่อต่างๆ

5) สอนเด็กให้หัดแก้ปัญหาเมื่อพลัดหลงกับผู้ใหญ่

6) สอนวิธีดูแลตนเองไม่ให้อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายและการไม่ประมาท

7) สร้างสถานการณ์จำลอง หรือบทบาทสมมุติเพื่อให้เด็กรู้ถึงความปลอดภัย การชักซ้อมเมื่อต้องเผชิญกับภัยพิบัติ

8) แนะนำให้เด็กดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์

9) ชี้ชวนให้เด็กระมัดระวังอาหาร ขนม ของเล่นและของใช้ที่ก่อให้เกิดอันตราย

10) ชวนเด็กคุยหรือร่วมกันกำหนดข้อตกลง เกี่ยวกับเรื่องของความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ต่างๆในการเล่นสนามเด็กเล่น และการเล่นกับเพื่อนๆอย่างปลอดภัย

11) ใช้บัตรนักเรียนในการรับนักเรียนออกจากโรงเรียน

อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557) ได้กล่าวถึงแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กไว้ ดังนี้

1) จัดสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กให้ปลอดภัย ทั้งในบ้านนอกบ้านและการเดินทาง

1.1) จัดพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กในบ้านโดยแยกเด็กออกจากจุดอันตราย

1.2) เลือกใช้และจัดวางเฟอร์นิเจอร์ให้เหมาะสม

1.3) แยกเก็บหรือจัดวางสิ่งของที่อาจก่ออันตรายกับเด็กเพื่อมิให้เด็กเข้าถึงได้

1.4) ดูแลเด็กไม่ให้เด็กเล่นของเล่นอันตราย

1.5) เลือกผลิตภัณฑ์ที่เด็กใช้ให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย

1.6) จัดให้เด็กเดินทางด้วยความปลอดภัย

1.7) เรียกร้องและให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่เล่นที่ปลอดภัย

2) ผู้ดูแล ปกป้องคุ้มครองเด็กโดยผู้ดูแล

2.1) ให้การดูแลเด็กในวัยต่ำกว่า 3 ปี ในระยะมองเห็นและคว่ำถึงได้ตลอดเวลา ให้การดูแลเด็กในวัย 3-6 ปีในระยะสายตาคือ มองเห็นตลอดเวลาและเข้าถึงตัวเด็กได้ทันทีเด็กวัย 6 ปีขึ้นไปเป็นวัยที่เด็กเริ่มอยู่ในระยะไกลตัว ผู้ดูแลไม่สามารถมองเห็นเด็กได้ตลอดเวลาผู้ดูแลต้องจัดให้เด็กอยู่ในที่ปลอดภัย (ผู้ดูแลได้ประเมินความเสี่ยงแล้ว) และสามารถติดตามสอดส่องเรื่องความปลอดภัยของเด็กเป็นระยะๆ โดยต้องรู้ที่อยู่และกิจกรรมที่เด็กทำในขณะนั้น

2.2) ปกป้องคุ้มครองเด็กจากบุคคลโดยไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับคนที่ไม่คุ้นเคยตามลำพังจัดให้อยู่ห่างไกลจากบุคคลอันตราย ป้องกันไม่ให้ผู้อื่นมาสัมผัสร่างกายเด็กในส่วนที่ควรปกป้อง

2.3) ไม่ปล่อยให้เด็กวิ่งแค้นหรือทะเลาะกัน

2.4) ผู้ที่ช่วยเหลือเด็กรู้วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นการปฏิบัติการกู้ชีพขั้นพื้นฐานและวิธีการส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉินไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง

2.5) ชุมชนจัดให้มีสถานเลี้ยงเด็กภายในชุมชนเพื่อให้การดูแลแก่เด็กเล็กที่ครอบครัวไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนวันหยุดหรือช่วงปิดเทอมจัดให้มีผู้ดูแลการเล่นหรือผู้ดูแลการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กวัยเรียนในชุมชน

3) สอนเด็กให้หลีกเลี่ยงจุดอันตรายปฏิบัติตามกฎแห่งความปลอดภัยและมีทักษะชีวิตเพื่อความปลอดภัย

3.1) กำหนดกฎระเบียบความปลอดภัยและกำกับให้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ควรสอนให้เด็กรู้อย่างง่าย ๆ โดยบอกเล่าสถานการณ์อันตรายยกกรณีตัวอย่างและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน เด็กในวัย 6 ปีขึ้นไปผู้ดูแลต้องสอนเด็กให้รู้เหตุผลของความเสี่ยงอันเกิดจากจุดเสี่ยงต่างๆ หรือสถานการณ์อันตรายรวมทั้งกำหนดกฎแห่งความปลอดภัยให้เด็กปฏิบัติตามโดยเด็กมีส่วนร่วม

3.2) สอนทักษะชีวิตเพื่อความปลอดภัยให้เหมาะสมตามวัยและพัฒนาการ

3.3) สอนให้เด็กรู้จักปกป้องตนเองจากการถูกทำร้ายโดยบุคคล

3.4) สอนให้เด็กวางตัวกับคนแปลกหน้าอย่างเหมาะสม

3.5) สอนให้เด็กจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง

พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ วินัดดา ปิยะศิลป์ วันดี นิงสานนท์ และประสพศรี อังถาวร (2557) ได้นำเสนอแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุเพื่อลดความเสี่ยงในเด็กวัย 3-5 ปี ดังต่อไปนี้

1) การใช้สื่อผ่านจออิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิดรวมแล้วไม่เกิน 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ควรเลือกรายการให้เหมาะกับเด็กและนั่งดูร่วมกันเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์พูดคุย ชี้แนะระหว่างผู้เลี้ยงดูกับเด็ก

2) ให้ผู้เลี้ยงดูควรดูแลใกล้ชิด จัดบ้านและบริเวณรอบบ้านเพื่อ ป้องกันอันตราย จากการพลัดตกหกล้ม การชนกระแทก การจมน้ำสารพิษ สัตว์กัด ความร้อนลวกและอันตรายจาก ไฟฟ้า เก็บสิ่งของอันตราย เช่น ปืน สารเคมี ยา ในที่ปลอดภัย ให้พ้นสายตาและมือเด็ก

3) ห้ามเด็กข้ามถนนโดยลำพัง สอนให้หลีกเลี่ยงการเข้าใกล้ แหล่งน้ำและจุดอันตรายอื่นๆ ฝึกสอนทักษะการลอยตัว และว่ายน้ำระยะสั้น

4) สอนให้ระวังภัยจากคนแปลกหน้าและวิธีการแก้ไขสถานการณ์ง่าย ๆ

5) แนะนำการใช้หมวกนิรภัยและที่นั่งนิรภัยเมื่อต้องโดยสาร ยานพาหนะ

ออร์ศรี -จินตนา งามวิทยาพงษ์ (2535) ได้เสนอแนวทางในการดูแลเด็กวัยอนุบาลให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยดังนี้

1) สอนให้รู้จักสิ่งทีควรหลีกเลี่ยง การสอนให้เด็กรู้จักสิ่งทีอาจก่อให้เกิดอันตรายกับเด็กและผู้อื่น

2) สอนให้เด็กรู้จักวิธีทีดีทีสุดทีจะจัดการกับอันตรายทีไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การสอนให้เด็กรู้จักเผชิญกับอันตรายและหาทางแก้ปัญหา อาจจะได้ว่าเป็นการฝึกซ้อม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยตนเองให้ได้รับอันตรายน้อยทีสุดอย่างไรก็ตามผู้ใหญ่ควรจะอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าถ้าไม่ยอมเผชิญกับอันตรายเหล่านั้น ควรมืวิธีทีจะป้องกันไว้ล่วงหน้า เป็นการฝึกเตรียมความพร้อมทีอาจจะต้องเผชิญกับอันตราย

3) ให้เด็กมืวินัยและเชื่อฟังซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยการศึกษาแบบอย่างจากผู้ใหญ่ การให้กำลังใจ การให้ความร่วมมือ รวมไปถึงการยินกรานในสิ่งทีถูกต้องและการลงโทษทีเหมาะสม ซึ่งไม่ควรเป็นการลงโทษทางกายภาพ แต่เป็นการแยกให้อยู่ลำพังชั่วคราว

4) สอนเด็กตามลำดับวัยอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กรู้จักการดูแลตนเองให้ปลอดภัยได้มากขึ้นตามลำดับโดยใช้วิธีการกำหนดข้อควบคุมและข้อจำกัดต่างๆ

5) ใช้การควบคุมทางอ้อมเพื่อให้เด็กรับผิดชอบต่อนตนเองเพิ่มขึ้น

6) สอนให้เด็กรู้จักควบคุมความปลอดภัยทีไม่ทำให้เด็กกลายเป็นคนตื่นกลัวแต่จะต้องสอนให้รู้จักเผชิญหน้าและแก้ไขอันตรายทีโดยหมั่นให้ความรู้และให้ความมั่นใจแก่เด็ก

7) สอนให้เด็กรู้จักการตัดสินใจทีละน้อยอย่างเหมาะสมตามวัยโดยให้ใช้เหตุผลมากกว่าการปฏิบัติตามอารมณ์ วิธีสอนคือ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและแสดงความเข้าใจของตนเองโดยคอยแนะนำและอธิบายในสิ่งทีเด็กคิดไม่ถึงพยายามให้ข้อมูลและความรู้เพื่อให้เด็กเริ่มใช้วิจารณญาณโดยถูกต้องและมีเหตุผล

8) สร้างบรรยากาศในการสอนทีอบอุ่นระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก การดูแลเรื่องความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เด็กรู้สึกว่ตนเองนั้นมีค่า การรับรู้ในสิ่งนี้ทำให้เด็กเรียนรู้ทีจะ

ประพุดิตนอย่งรับผิตชอบเพื่อความปลอดภัยของตนเอง รวมไปถึงความรู้สึกรับผิตชอบในความปลอดภัยของผู้อื่นด้วย

9) ให้เด็กมีส่วนร่วมสร้างความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุตามความเหมาะสมของวัยจะทำให้เด็กเห็นว่าการสร้างความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุ นั้น มิใช่เรื่องที่เคร่งเครียด หากแต่ทำให้รู้สึกสบายใจ

The Public Health Agency of Canada (2015) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บสำหรับศูนย์ปฐมวัยของ PEI ไว้สำหรับการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1) การบาดเจ็บจากการพลัดตก

ติดกาวสองหน้าไว้ที่พรมและพื้นป้องกันการไถ่ ลื่นและตรวจสอบว่าตู้ ชั้นวางของชั้นหนังสือติดกับผนังอย่างปลอดภัยและจัดให้เด็กเข้าถึงของเล่นได้ง่ายเพื่อให้เด็กไม่ปีนไปเอาของเล่น ต้องมีการตรวจเช็คหน้าต่างเปิดได้ไม่เกิน 9 ซม. (3.5 นิ้ว) จะเป็นการป้องกันจากการตกจากหน้าต่างและเช็คทางเดิน บันไดให้เกิดความสะดวก ติดตั้งประตูกันขนาดเล็กที่เป็นโลหะติดกับประตูเพื่อความปลอดภัยที่ด้านบนและด้านล่างของบันไดที่เปิดอยู่ทั้งหมดและต้องคาดเข็มขัดนิรภัยบนเก้าอี้รถเข็นและอุปกรณ์อื่น ๆ

2) การบาดเจ็บด้วยการใช้หมวกนิรภัย

ไม่อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่าหนึ่งปีเล่นเกี่ยวกับการนั่งบนของเล่นและควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็ก (อายุมากกว่าหนึ่ง) สวมหมวกกันน็อกในขณะที่นั่งบนของเล่นที่มีล้อและสวมหมวกกันน็อกอย่างน้อยหนึ่งใบต่อของเล่นที่มีล้อหนึ่งชิ้น หรืออาจจะมีหมวกกันน็อกมากกว่าใบต่อของเล่นที่มีล้อหนึ่งชิ้น เพื่อรองรับการเล่นของเด็กที่มากกว่าหนึ่งคน

3) การบาดเจ็บจากการสำลัก การปีบริดคอ

3.1) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็กที่เล่นของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและต้องปฏิบัติตามป้ายคำเตือนที่เกี่ยวข้องกับของเล่นและอายุของเด็ก ของเล่นที่ไม่ควรนำมาให้เด็กเล่นคือ ของเล่นที่ใส่ถ่านและลูกโป่งที่ติดกาว ต้องมีการเช็คให้แน่ใจว่าวัสดุที่นำมาผลิตของเล่นที่มีลักษณะเป็นโครงจะไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการที่เด็กนำศีรษะเข้าไปติดหรืออาจถูกผูกไว้เป็นบางส่วน (ในรูปของ V หรือ U) และต้องไม่นำของเล่นที่มีสายไฟหรือเชือกที่สายยาวกว่า 20 ซม. (8 นิ้ว) มาให้เด็กเล่นถอดสายไฟและเชือกออกจากของเล่นที่เป็นเสื้อผ้า

3.2) จัดเก็บสายหน้าต่างที่หลวมหรือห้อยลงมาโดยการตัดให้สั้น ควรตรวจดูอาหารที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสำลักหั้นหรือตัดให้มีขนาดที่เหมาะสมหรือจำกัดอาหารที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการสำลัก ได้แก่ เมล็ดทานตะวัน องุ่น แครอทดิบและแอปเปิ้ล

3.3) บอกให้เด็กถอดหมวกกันน็อกก่อนที่จะเล่นอุปกรณ์อื่นๆ และพัฒนานโยบายเกี่ยวกับสิ่งที่ก่อให้เกิดการสำลักที่เป็นอันตรายตรวจสอบความปลอดภัยของนโยบายร่วมกับนักโภชนาการ

4) การบาดเจ็บจากการเผาไหม้และน้ำร้อนลวก

ตรวจสอบเข็มน้ำร้อนที่สามารถนำมาใช้กับเด็กได้ต้องไม่เกินอุณหภูมิ 49 องศาและไม่อนุญาตให้เด็กเข้ามาในพื้นที่เตรียมอาหาร ติดตั้งภาชนะที่เป็นฉนวนกันไฟฟ้า เมื่อใช้งานเครื่องใช้ไฟฟ้าเสร็จแล้วคลุมให้เรียบร้อย ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยของเต้าเสียบไฟเป็นประจำ เก็บวัสดุที่ติดไฟไว้ในตู้โลหะ ล็อคกุญแจและจัดเก็บไว้ในที่ที่มีอากาศถ่ายเท นอกจากนี้ต้องมีการพัฒนานโยบายและขั้นตอนการป้องกันน้ำร้อนลวก การเผาไหม้

5) การบาดเจ็บจากจากพิษ

กลยุทธ์เพื่อลดการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับยาพิษมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเข้าถึงสารอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่ เก็บสารอันตรายทั้งหมดในตู้ล็อคหรือในพื้นที่ที่เด็กไม่สามารถเข้าถึงได้ รวมถึงกระเป๋าสวนตัว ที่อาจมีเครื่องสำอางหรือยา และเก็บสารอันตรายทั้งหมดในภาชนะบรรจุเดิมของยาและตรวจดูให้แน่ใจว่ามีได้หมุนปิดฝาให้สนิทแล้วหลังใช้งานเสร็จในแต่ละครั้ง ควรเลือกใช้วัสดุศิลปะในการทำงานฝีมือที่ฉลากระบุว่า เป็นสิ่งที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก ระวังระวังของของเล่นที่อาจเกิดสารพิษขึ้นได้ (เช่น ของเล่นที่ใช้แบตเตอรี่หรือปุ่มแม่เหล็กขนาดเล็ก)

6) การบาดเจ็บจากการเดินทาง

ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปีมักจะนั่งที่ในเบาะหลัง มีการเช็คให้แน่ใจว่าเข็มขัดนิรภัยของผู้โดยสารเด็กได้รับการรับรอง มีป้ายชื่อมาตรฐานความปลอดภัยและตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันอันตรายต่อเด็กใช้กับเด็กได้และยังไม่หมดอายุสามารถดูวันหมดอายุได้บนฉลากของอุปกรณ์หรือคู่มือผู้ใช้งานเพื่อให้เกิดความมั่นใจและดูว่าที่นั่งของเด็กที่โดยสารไปมีการติดตั้งหมอนรองตามคำแนะนำของผู้ผลิตและตรวจสอบให้แน่ใจว่าคนขับรถทุกคนมีใบอนุญาตขับรถที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้คนที่ขับรถรับส่งเด็กๆ ที่ให้ความรู้เพิ่มเติมกับเด็กๆ ในการนั่งรถและให้คนที่ขับรถรับส่งเด็กเข้าตรวจเช็คสภาพรถ เมื่อไปถึงจุดหมายปลายทางตรวจดูให้แน่ใจว่าไม่เหลือเด็กอยู่ในรถ

7) การบาดเจ็บจากการเล่นกลางแจ้ง

ป้องกันแสงแดดให้กับเด็กด้วยการสวมหมวกใส่แว่นตากันแดดและทาครีมกันแดด 30 นาที ให้เด็กเล่นในร่มเมื่อใกล้เวลาเที่ยงและสำหรับเด็กอายุ 6-7 ปี ป้องกันแสงแดดรังสียูวีให้กับเด็กด้วยการลดเวลาในการออกไปเจอกับแสงแดดเวลาระหว่าง 11:00 น. ถึง 16:00 น. กางร่มสวมเสื้อคลุม สวมหมวกและทาครีมกันแดด

Halton Region (2015) แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ดังนี้

- 1) การบาดเจ็บจากการพลัดตก
 ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็กได้สวมอุปกรณ์การป้องกันความปลอดภัยที่ข้อศอกและเข่าเมื่อเล่นสเก็ตและสวมอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างให้กับเด็กและให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี เล่นบนพื้นหรืออุปกรณ์ที่ต่ำ (ต่ำกว่า 1.5 เมตร หรือ 5ฟุต)
- 2) การบาดเจ็บจากการโดนลวก
 ฝึกซ้อมเกี่ยวกับการใช้ไฟที่บ้านและสอนเด็กให้รู้ถึงกฎความปลอดภัยของไฟ
- 3) การบาดเจ็บจากการกินสารพิษ
 สอนเด็กเกี่ยวกับสัญลักษณ์อันตรายและจัดเก็บสารเคมีสารพิษไว้ในภาชนะเดิมให้ห่างจากสายตาและการเข้าถึงของเด็ก
- 4) การบาดเจ็บจากสำลักและหายใจไม่ออก
 ถอดหรือไม่สวมเสื้อผ้าที่คับจนรัดคอของเด็กในขณะที่กำลังเล่นและควรหันฮอตดอก ผลไม้และผักให้เป็นชิ้นเล็กๆสำหรับเด็กที่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 4 ขวบเพราะเสี่ยงต่อการสำลัก
- 5) การบาดเจ็บจากการจมน้ำ
 ไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบใช้อ่างน้ำร้อน สอนและทบทวนกฎความปลอดภัย

Missouri Department of Elementary and Secondary Education (2009) ได้นำเสนอกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมที่ปลอดภัยในเด็ก มีดังนี้

- 1) ครูเป็นแบบอย่างและพูดถึงความสำคัญของพฤติกรรมความปลอดภัย
- 2) ครูฝึกซ้อมสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอและฝึกซ้อมอัคคีภัยกับเด็กอย่างสม่ำเสมอและเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาคุ้นเคยกับขั้นตอนฉุกเฉิน
- 3) ครูอ่านเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานดับเพลิง ฯลฯ และพูดคุยเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย
- 4) ครูเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานดับเพลิง เจ้าหน้าที่ที่ดูแลสัตว์ หรือสัตวแพทย์ มาเป็นวิทยากร เพื่ออธิบายบทบาทหน้าที่
- 5) ครูสอนกระบวนการด้านความปลอดภัยขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กและรวมแสดงบทบาทสมมติกับเด็ก
- 6) ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยต่างๆ ไว้ในห้อง เพื่อให้เด็กได้เล่นและแสดงพฤติกรรมด้านความปลอดภัย
- 7) ครูให้ความรู้เรื่องสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายกับเด็ก

Brewer (2004) ได้นำเสนอความปลอดภัยและแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บสำหรับเด็กวัยอนุบาลดังนี้

1) ความปลอดภัยจากอัคคีภัย

โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยจากอัคคีภัยโดยมีเจ้าหน้าที่ดับเพลิงท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากร รวมทั้งมีการประกวดโปสเตอร์เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำเมื่อเกิดอัคคีภัยและการฝึกซ้อมแผนดับเพลิงที่อย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการป้องกันอัคคีภัยจะช่วยให้เด็กๆ เกิดความตระหนักถึงอันตรายจากไฟไหม้และได้เรียนรู้การใช้ไฟด้วยความระมัดระวัง ให้เด็กเกิดความพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสมโดยการฝึกซ้อมอัคคีภัยอย่างสม่ำเสมอ และสอนให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการติดต่อแผนกดับเพลิง ห้องเรียนทุกห้องควรมีแผนผังการหนีไฟ และมีรายชื่อเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วย (ซึ่งหน้าที่ที่เหลือนี้อาจต้องรับผิดชอบเด็กพิการ) ทุกชั้นควรฝึกซ้อมแผนดับเพลิงเป็นประจำ ในการฝึกซ้อมควรเลือกช่วงเวลาที่ไม่อาจคาดเดาได้ เช่น เวลารับประทานอาหารหรือ ช่วงการนอนหลับ แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บมีดังนี้

1.1) ครูควรติดแผนที่แสดงทางออกทั้งหมดไว้ใกล้ทางออกแต่ละทางและมีบัญชีรายชื่อของนักเรียนแต่ละชั้นเพื่อใช้ในการเรียกชื่อเด็กหลังจากที่อพยพออกจากอาคารแล้ว

1.2) ครูควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกซ้อมกับผู้ปกครองในโรงเรียนและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการวางแผนการฝึกซ้อมแผนดับเพลิงตามปกติ

1.3) ครูติดต่อเจ้าหน้าที่ดับเพลิงท้องถิ่นให้มาเป็นวิทยากรในห้องเรียนสามารถช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยจากอัคคีภัยของเด็ก หน่วยดับเพลิงส่วนใหญ่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการสอนเด็กๆ เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยและความปลอดภัยจากอัคคีภัยการฝึกซ้อมไฟ การให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในห้องเรียนสามารถช่วยส่งเสริมความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยจากอัคคีภัยได้ ส่วนใหญ่หน่วยดับเพลิงจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสอนเด็กป้องกันอัคคีภัยและความปลอดภัยจากไฟ เจ้าหน้าที่จะมีความสามารถในการสื่อสารกับเด็กเล็กสามารถสอนเด็กเทคนิค "หยุดวางและม้วน" และจัดแสดงอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการดับเพลิง นักดับเพลิงบางกลุ่มกระตุ้นให้เด็กๆ สัมผัสหรือทดลองใช้อุปกรณ์เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความคุ้นเคยเมื่อเด็กๆ เห็นอุปกรณ์เหล่านี้ที่นักผจญเพลิงใช้ และให้เด็กทดลองใช้อุปกรณ์ดับเพลิงของนักผจญเพลิงและร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับลักษณะที่ต่างกันเมื่อได้สวมใส่และเมื่อเผชิญกับสถานการณ์เพลิงไหม้กับเด็ก

1.4) ครูควรวางแผนเตรียมการก่อนที่จะให้เด็กฝึกซ้อมเพื่อให้แน่ใจว่าเหมาะสมกับเด็ก

2) ความปลอดภัยในการจราจร

ครูและผู้ปกครองมีหน้าที่ร่วมกันในการสอนในการสอนความปลอดภัยใน

การจรรยาให้กับเด็กๆ อุบัติเหตุมักจะเกิดขึ้นบ่อยกับเด็กที่อาศัยอยู่ระหว่างตึกและอาคาร เป้าหมายของการจัดกิจกรรมความปลอดภัยด้านจรรยาจรรยาที่มีความซับซ้อน มีแนวทางดังนี้

2.1) ครูและผู้ปกครองร่วมมือกันจัดประสบการณ์ตรงให้กับเด็ก การยื่นบริเวณริมถนนที่ไม่มีเส้นขอบเป็นสิ่งสำคัญควรสอนให้เด็กหยุดที่ขอบหรือริมถนนทุกครั้งจะต้องให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยการมองหาและฟังสัญญาณจากเจ้าหน้าที่จราจรก่อนเดินข้ามถนน

2.2) ครูและผู้ปกครองสามารถสอนให้เด็กเรียนรู้จากการดูและฟังสัญญาณการข้ามถนนด้วยความระมัดระวังด้วยการสังเกตว่าบนท้องถนนที่ไม่มีรถ เด็กๆต้องแน่ใจว่าคนที่ขับรถอยู่จะหยุดรถและเห็นตัวเด็กเองก่อนที่เด็กจะข้ามถนนไปอีกฝั่ง เด็กอาจต้องการความช่วยเหลือในการขอคำแนะนำที่ไม่ได้มาจากการข้ามถนนที่โรงเรียน

2.3) ครูอาจจะสอนให้เด็กอายุน้อยกว่า 4 ปีไม่สามารถข้ามถนนได้ให้เด็กๆรู้ว่าให้ผู้ใหญ่พาข้ามถนนจะปลอดภัย โดยใช้การจำลองพื้นที่ที่เด็กเล่นให้เด็กได้ฝึกการหยุดมองและการฟังสัญญาณการจราจรและเดินข้ามถนนไปอีกฝั่งอย่างรอบคอบ ทำเครื่องหมายในพื้นที่กลางแจ้งว่าเป็นสถานที่ต่างๆนำของเล่นที่มีล้อมาช่วยการฝึกข้ามถนนอย่างระมัดระวัง ครูอาจทำเครื่องหมายบางอย่างบนพื้นถนนที่เป็นสัญลักษณ์การเดินเท้าด้วยเทปขาวและแล้วร่วมกันเล่นบทบาทสมมติเป็นคนขับรถที่ปฏิบัติตามกฎจราจร

2.4) ครูสามารถการสร้างสัญญาณไฟจราจรหรือเดินสายสัญญาณอย่างง่ายด้วยกระดาษ ครูสามารถคิดค้นเกมอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กๆได้เรียนรู้สัญญาณไฟจราจรหรือการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัคร เด็กสามารถนำการข้ามถนนที่มีสัญญาณไฟไปใช้ในชุมชนที่มีสัญญาณไฟจราจรตามทางแยกบางชุมชน เด็กๆต้องเรียนรู้ที่จะอ่านสัญลักษณ์หรือคำว่า WALK แทนที่จะเป็นสัญญาณจราจร รูปภาพหรือโพสต์ของคำเหล่านี้และสัญลักษณ์จะสอนเด็กที่จะตีความได้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสอนเด็กๆโดยการอธิบายสิ่งที่ตนทำเกี่ยวกับความปลอดภัยในการจราจรและขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ในการเสริมกฎเดียวกันเมื่ออยู่กับลูกๆผู้ปกครองและครูทั้งต้องจำลองสถานการณ์การจราจรที่ปลอดภัยเพื่อให้เด็กๆได้เรียนรู้

3) ความปลอดภัยจากน้ำ

ครูและเด็กร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับน้ำและสนทนาเรื่องน้ำโดยเน้นว่าเมื่อเล่นน้ำต้องอยู่ในความดูแลของผู้ใหญ่ การเล่นน้ำเป็นสิ่งที่สนุกเด็กอาจจะเล่นน้ำที่ สระว่ายน้ำว่ายนน้ำที่สวนหลังบ้านทำให้เกิดการจมน้ำบ่อยครั้งจนกลายเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของเด็กๆ ครูจึงไม่ควรพลาดการดูแลเมื่อเด็กอยู่ใกล้กับสระว่ายน้ำหรือบ่อน้ำ เด็กที่อยู่ในสระน้ำต้องมีการเฝ้าระวังอย่างอยู่ตลอดเวลาไม่ควรอนุญาตให้เด็กว่ายน้ำเพราะอยากให้เด็กผ่อนคลาย สถาบันกุมารเวชศาสตร์อเมริกันแนะนำให้เฉพาะเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปเท่านั้นที่ได้รับการสอนว่ายน้ำ ความเห็นของสถาบัน

กุมารเวชศาสตร์อเมริกัน กล่าวว่า การว่ายน้ำคือความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากโรคติดเชื้อหรือการกลืนน้ำที่มีสารอันตรายในระหว่างเรียนว่ายน้ำสำหรับเด็กอายุต่ำกว่าสามขวบ

4) ความปลอดภัยจากสารพิษ

4.1) ครูมีหน้าที่ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนปลอดสารพิษ รวมทั้งพืชไม้ดอกไม้ประดับที่มีพิษจะต้องย้ายออกจากบริเวณที่เด็กอยู่ นัายาทำความสะอาดและวัสดุอันตรายอื่นๆต้องเก็บไว้ในตู้ที่ปิดสนิทอยู่ห่างจากมือเด็ก วัสดุดังกล่าวต้องมีเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่บอกว่าเป็นสารพิษและต้องไม่เก็บไว้ในภาชนะบรรจุอาหารเก่า

4.2) ครูต้องสอนเด็กให้เรียนรู้ว่าไม่ควรกินอาหารที่ไม่รู้จักหรือสิ่งที่ไม่ใช่อาหาร

4.3) เราไม่สามารถรู้ได้ว่าเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีจะนำวัสดุเข้าไปในปากเมื่อใด ครูจึงจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการจัดเก็บสิ่งของที่เป็นอันตรายและดูแลเด็กๆให้ใกล้ชิด เด็กควรได้รับการสอนให้รู้จักสัญลักษณ์ของสารพิษและรู้จักการหลีกเลี่ยง

4.4) ครูต้องระลึกไว้เสมอว่าสารเคมีที่มีอยู่ในบ้านของเด็กๆมี หลายชนิด เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจานเป็นสิ่งที่อันตราย เด็กจึงต้องเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายเหล่านี้

5) ความปลอดภัยส่วนบุคคล

5.1) แจ้งเตือนผู้ปกครองเกี่ยวกับอันตรายจากการเขียนชื่อลูกหลานของตนที่ติดไว้บนเสื้อผ้าหรือเป้สะพายหลัง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสับสนหากคนแปลกหน้ารู้จักชื่อของตัวเอง

5.2) การสอนเด็กเกี่ยวกับ "การสัมผัสที่ปลอดภัย" จากคนที่พวกเขารู้จักก็สำคัญมากเช่นกัน โดยใช้บทละครหุ่นที่ช่วยให้เด็กเข้าใจความแตกต่างระหว่างการสัมผัสที่ดี "และ" สัมผัสไม่ดี "ภาพยนตร์และวิดีโอยังสามารถช่วยให้ครูสามารถสื่อสารข้อความเหล่านี้กับเด็ก ๆ ได้ด้วยและเด็กอาจมีบทบาทในการบอกเล่าบุคคลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม หากได้รับสัมผัสอย่างไม่เหมาะสม

5.3) เด็กนักเรียนบางคนต้องอยู่คนเดียวหลังจากที่เลิกโรงเรียนจนกว่าพ่อแม่จะกลับมาจากที่ทำงาน ชุมชนหลายแห่งมีการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อช่วยเด็กเหล่านี้ได้เรียนรู้กฎเพื่อความปลอดภัยและเพื่อความรู้สึกปลอดภัยมากขึ้นขณะที่อยู่คนเดียว ในโลกที่ดีที่สุดเด็กเล็กๆ จะไม่ถูกทิ้งไว้ตามลำพัง แต่ถ้าเป็นเช่นนั้นเด็กๆต้องได้รับคำแนะนำในการรับโทรศัพท์ การเปิดประตู และฝึกซ้อมความปลอดภัยจากอัคคีภัยและการปฐมพยาบาล

5.4) อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งก่อให้เกิดอันตรายใหม่สำหรับเด็กที่อาจจะถูกขโมยข้อมูลในห้องสนทนาและการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม เด็กควรได้รับการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยบนเว็บ เช่น ไม่ควรให้ชื่อจริงของพ่อแม่ ที่อยู่บ้านหรือหมายเลขโทรศัพท์กับบุคคลในอินเทอร์เน็ต จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันความปลอดภัยโดยผู้วิจัยได้จำแนกสาเหตุและแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บตามสำนักกระบาดวิทยา (2559) และสำนักโรคไม่ติดต่อ (2559) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 (ต่อ)สรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	หน่วยงาน/นักวิชาการ								
	อดีตคดี ผลิตภัณฑ์ (2557)	United Nation Children's Fund (2009)	Par health nexus sant (2015)	Halton Region (2015)	จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552)	ออร์สรี -จินตนา งามวิทย์พงษ์ (2535)	The Public Health Agency of Canada (2015)	EXtension Child Care (2015)
3.2) ควรเก็บตะเกียง เทียน ไม้ขีดไฟ เตารีด สายไฟ ให้พ้นมือเด็ก	✓		✓					✓	
4) อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รังสี อุณหภูมิ									
4.1) นำพลาสติกมาห่อหุ้มอุปกรณ์ที่เป็นไฟฟ้า			✓						
4.2) สอนเด็กเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าด้วยความปลอดภัย				✓					
4.3) ติดตั้งปลั๊กไฟในตำแหน่งที่สูง	✓								
4.4) ตรวจสอบสายไฟในบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอถ้าชำรุดควรรีบเปลี่ยนหรือซ่อมแซมโดยทันที	✓								
5) การขาดอากาศหายใจจากสาเหตุอื่นๆ									
5.1) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็กที่เล่นของเล่นที่เหมาะสมกับวัย	✓							✓	✓
5.2) ต้องปฏิบัติตามป้ายคำเตือนที่เกี่ยวข้องของเล่นและอายุเด็ก	✓							✓	✓
5.3) จัดเก็บสายหน้าต่างที่หลวมหรือห้อยลงมาโดยการตัดให้สั้น	✓		✓					✓	✓
5.4) ควรตรวจดูอาหารที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสำลักหรือตัดให้มีขนาดที่เหมาะสม	✓		✓	✓				✓	✓

ตารางที่ 2 (ต่อ)สรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	หน่วยงาน/นักวิชาการ								
	อดีตศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557)	United Nation Children's Fund (2009)	Par health nexus sant (2015)	Halton Region (2015)	จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552)	อรศรี -จินตนา งานวิทยัพพงษ์ (2535)	The Public Health Agency of Canada (2015)	EXtension Child Care (2015)
6) การถูกแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ									
6.1) ให้ความสำคัญกับการออกแบบและติดตั้งเครื่องเล่นและสนามที่ลูกวิธมีมาตรฐานความปลอดภัย	✓								✓
6.2) มีการบำรุงรักษา ตรวจสอบสภาพอย่างสม่ำเสมอ	✓				✓				
6.3) เมื่อพบเห็นจุดบกพร่องต้องแก้ไขอาจมีความจำเป็นต้องปิดการใช้งานเมื่อต้องรอการแก้ไข	✓				✓				
6.4) ภายในโรงเรียนหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเป็นการเล่นตามเวลาที่กำหนด	✓					✓			
6.5) ผู้ควบคุมการเล่นมีการบอกข้อกำหนดและวิธีการเล่นแก่ผู้เล่นก่อนการเล่น	✓					✓	✓		✓
7) การถูกแรงเชิงกลของสัตว์และคน									
7.1) ตรวจสอบของเล่นทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีชิ้นส่วนที่ขาดหรือหลวม หรือขอบที่คม									✓
7.2) สอนให้เด็กรู้จักตัดสินใจที่ละน้อยตามวัยอย่างเหมาะสม							✓		

ตารางที่ 2 (ต่อ)สรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	หน่วยงาน/นักวิชาการ								
	อดีตี้ดี ผลิตภัณฑ์ (2557)	United Nation Children's Fund (2009)	Par health nexus sant (2015)	Halton Region (2015)	จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552)	อรศรี -จินตนา งามวิทย์พงษ์ (2535)	The Public Health Agency of Canada (2015)	EXtension Child Care (2015)
7.3) สอนให้เด็กรู้จักสิ่งที้อาจก่อให้เกิดอันตรายกับตนเองและผู้อื่น							✓		
8) การพลัดตก หกล้ม									
8.1) ควรมีประตูกันที่บันไดซึ่งสามารถเปิดเข้าหาตัวได้ทิศทางเดียวและใส่กลอนไว้เป็นประจำ	✓		✓						
8.2) ราวบันไดและระเบียงต้องมีช่องห่างที่เด็กจะรอดไม่ได้ช่องที่เหมาะสมคือไม่เกินกว่า 9 ซม	✓		✓						
8.3) หน้าต่างต้องอยู่สูงพอที่เด็กจะปีนป่ายเองไม่ได้ขั้นต่ำคือประมาณ 90-100 ซม.	✓								
8.4) ต้องใส่อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยทุกครั้งประกอบด้วยหมวกนิรภัยสนับข้อมือสนับศอกและสนับเข่า	✓		✓	✓			✓	✓	
8.5) จัดเตรียมวัสดุกันกระแทกที่อ่อนนุ่มเมื่อเด็กเล่นบนสนามเด็กเล่น	✓	✓		✓					✓
8.6) ติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย บนระเบียงหน้าต่างและระเบียงประตู	✓	✓	✓						✓
8.7) ต้องอยู่ใกล้ๆเด็กเมื่อเด็กอยู่บนระเบียงบันได หรือสนามเด็กเล่น	✓	✓	✓						✓
9) การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุ									

ตารางที่ 2 (ต่อ)สรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	หน่วยงาน/นักวิชาการ								
	อดีตที่ดี ผลิตผลการศึกษา (2557)	United Nation Children's Fund (2009)	Par health nexus sant (2015)	Halton Region (2015)	จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552)	อรศรี -จินตนา งามวิทย์พงษ์ (2535)	The Public Health Agency of Canada (2015)	Extension Child Care (2015)
9.1) เก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ยาและสารพิษต่างๆไว้ในตู้และล็อกกุญแจ	✓	✓	✓		✓			✓	✓
9.2) ไม่เก็บพิษที่มีพิษไวใกล้กับเด็กหรือรอบๆบ้าน			✓						
9.3) จัดเตรียมวัสดุศิลปะสำหรับเด็กทำจากวัสดุปลอดสารพิษ			✓						
9.4) สอนเด็กเกี่ยวกับสัญลักษณ์สารพิษที่เป็นอันตราย				✓					
10) การถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง									
10.1) กำหนดขั้นตอนการรับ-ส่งที่เหมาะสม	✓	✓			✓	✓			
10.2) กำหนดและใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง		✓							
10.3) สอนให้เด็กรู้จักเผชิญหน้าและแก้ไขอันตรายที่ไม่ทำให้เด็กตื่นกลัว							✓		
11) โรคระบาด/โรคตามฤดูกาล									
11.1) กำจัดน้ำในบริเวณโรงเรียนและบริเวณโดยรอบ		✓							
11.2) ให้ความรู้เด็กเกี่ยวกับการป้องกันโรค		✓							
11.3) จัดเตรียมน้ำดื่มที่สะอาดและสอนสุขอนามัยเกี่ยวกับน้ำ		✓			✓				
11.4) สอนและสนับสนุนให้เด็กล้างมือ		✓			✓				

ตารางที่ 2 (ต่อ) สรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

แนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	หน่วยงาน/นักวิชาการ	
	อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557)	
	United Nation Children's Fund (2009)	
	Par health nexus sant	
	Halton Region (2015)	
	จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553)	
	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552)	
	อรศรี -จินตนา งามวิทย์พงษ์ (2535)	
	The Public Health Agency of Canada (2015)	
	EXtension Child Care (2015)	
12) ถูกสัตว์ทำร้าย		
สอนเด็กให้รู้จักระวังตัวจากสิ่งอันตราย		✓
เช่น สัตว์ แมลง		
13) โรคทั่วไป		
13.1) ดำเนินการติดตามเด็กที่มีความเสี่ยง	✓	
13.2) เขียววิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	✓	
เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น		

จากตารางสรุปข้อมูลแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กพบว่า นักวิชาการและหน่วยงานได้นำเสนอข้อมูลการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กจากการบาดเจ็บ 13 สาเหตุ คือ 1) การตกน้ำ จมน้ำ 2) อุบัติเหตุจากรถ 3) สัมผัสความร้อน 4) อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รังสี อุลตราไวโอเล็ต 5) การขาดอากาศหายใจและสาเหตุอื่น ๆ 6) การถูกแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ 7) การถูกแรงเชิงกลจากสัตว์และคน 8) การหลุดตก หกล้ม 9) การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุ 10) การถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง 11) โรคระบาด/โรคตามฤดูกาล 12) ถูกสัตว์ทำร้าย และ 13) โรคทั่วไป

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1. งานวิจัยในประเทศ

ศรัณยา บุญประกอบ (2549) การศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ได้ศึกษากับครูและผู้ปกครองในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผลการวิจัยพบว่า การจัดบริการความปลอดภัยโดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ครูและผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและความรู้เกี่ยวกับการจัดความปลอดภัยของครูและผู้ปกครองอยู่ในระดับมีความรู้ความเข้าใจ อธิบายได้อย่างดี การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

นชนก เสริมบุญครอง (2550) ได้ศึกษาสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายศรีอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทั้งนี้ได้ศึกษากับผู้ปกครองและครูของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในโรงเรียนเขตในเครือข่ายศรีอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า สวัสดิภาพของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายศรีอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถรับ – ส่งนักเรียน ด้านโภชนาการและด้านสุขอนามัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญและนพเก้า ณ พัทลุง (2552) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ได้ศึกษากับคือครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ความปลอดภัยรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมือนบ้านและแนะนำการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆอย่างปลอดภัยจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ปลอดภัยและคงทนและมีการปฐมนิเทศในเรื่องความปลอดภัย นอกห้องเรียน ได้แก่ จัดป้ายนิเทศเรื่องความปลอดภัย จัดเครื่องเล่น-ของเล่นกลางแจ้งให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และแนะนำวิธีการเล่นที่ถูกวิธีและปลอดภัยและจัดศูนย์การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย เนื้อหาด้านความปลอดภัยที่ครูจัดให้เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่สอดแทรกเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้มากกว่ากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาและเนื้อหาที่ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมากที่สุดคือเนื้อหาด้านสวัสดิภาพในห้องเรียน

ประวัตร์ จันทพา (2555) สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของสนามเด็กเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ทั้งนี้ได้ศึกษากับครูพี่เลี้ยงและครูอนามัยโรงเรียนผลการศึกษา พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสนามเด็กเล่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนประถมศึกษามีการจัดวางอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามใกล้กัน มีพื้นที่การครอบเครื่องเล่นสนามไม่ปลอดภัยสนามเด็กเล่นของศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก มีเครื่องเล่นสนามที่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของร่างกายของเด็ก ได้แก่ ราวโค้ง ราวโหน หรือห่วงโหน เนื่องจากร่างกายช่วงบนของเด็กยังไม่แข็งแรงอาจตกลงมาได้ สนามเด็กเล่นมีพื้นผิวรองรับการตกไม่ปลอดภัย ได้แก่ พื้นหินลูกรัง คอนกรีต ทราฟที่มีความหนาไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด สนามเด็กเล่นมีการติดตั้งเครื่องเล่นสนามที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ เครื่องเล่นประเภท ชิงช้า ราวโหนและ โคมปินปาย ความสูงไม่ปลอดภัย พบที่เครื่องเล่นสนามประเภท กระดานลื่น และโคมปินปายมี ช่องว่างที่อาจทำให้เท้าติด มีช่องว่างที่อาจทำให้ศีรษะติดค้าง มีบันไดระยะยกก้าวของขั้นบันไดมากกว่า เกณฑ์ที่กำหนด พฤติกรรมการเล่นของเด็กที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การแย่งกันปีนขึ้นไปบนเครื่องเล่น สนาม การแกว่งไกวเครื่องเล่นอย่างแรง การเล่นเครื่องเล่นสนามที่ไม่ถูกวิธี สนามเด็กเล่นของโรงเรียน ประถมศึกษาบางแห่งไม่มีครูดูแลใกล้ชิดขณะที่เด็กเล่นในสนามช่วงเวลาเช้าหรือพักกลางวัน ส่วน สนามเด็กเล่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีครูพี่เลี้ยงเฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิด ชิดตลอดเวลา

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Schnake, Peterson and Corden (2005) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของแพทย์ในการ ส่งเสริมความปลอดภัยทางน้ำในเด็ก ทั้งนี้ได้ศึกษากับเด็กอายุ ต่ำกว่า 4 ปีและวัยรุ่นเพศชาย ผล การศึกษาพบว่า แพทย์ได้ร่วมกันวางแผนแนวทางในการป้องกันการจมน้ำร่วมกับชุมชน ด้วยวิธีการ สนับสนุนและรณรงค์ความปลอดภัยทางน้ำในชุมชน นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนกฎหมายในการป้องกันการ จมน้ำ การแนะนำข้อมูลการป้องกันการจมน้ำให้กับผู้ชายเป็นสิ่งที่สำคัญ ในการเข้ามามีบทบาท ของแพทย์ช่วยให้เด็กได้เล่นน้ำด้วยความสนุกสนานและลดอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กได้

Wong, Li, Cheung and Lam (2015) ได้ศึกษา เรื่องความรู้และทัศนคติของครูปฐมวัย ในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ทั้งนี้ได้ศึกษากับครูปฐมวัยและ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเกี่ยวกับการบาดเจ็บ สำหรับเด็กอยู่ในระดับสูง แต่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรการด้านสุขภาพและความปลอดภัยค่อนข้างต่ำ ความรู้โดยรวมของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูปฐมวัย ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความต้องการที่อยาก ให้มีนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัยและเพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์ด้านสุขภาพและความ ปลอดภัยและระบบการบันทึกสำหรับชั้นอนุบาลเพิ่มขึ้น ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี และระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีมีข้อคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการให้ความสำคัญของการฝึกอบรม การ พัฒนาวิชาชีพและพบว่าสิ่งจำเป็นคือ ต้องมีโปรแกรมการฝึกอบรมจากการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติด้านสุขภาพและความปลอดภัยกับครูปฐมวัย

Konakl and Ulcetin (2016) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูก่อนวัยเรียนเกี่ยวกับความ ปลอดภัยในร่มและกลางแจ้งของโรงเรียน ทั้งนี้ได้ศึกษากับครูอนุบาล 8 คน ที่ทำงานในโรงเรียน เอกชน 8 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ การออกแบบที่

ผิดพลาดของโรงเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีปัญหาด้านความปลอดภัยในที่ร่ม เช่น บันไดและประตูและปัญหาด้านความปลอดภัยบริเวณภายนอก เช่น สวนและสนามเด็กเล่น

Wang (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ความปลอดภัยของครูปฐมวัยในประเทศจีน ทั้งนี้ได้ศึกษากับผู้ปกครองเด็กอนุบาล จำนวน 823 คน จากผลการวิจัยพบว่า ครูได้ทำกิจกรรมนี้เป็นประจำ (88.9%) เนื้อหาหลักของการศึกษาด้านความปลอดภัย ได้แก่ การป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร การป้องกันการลื่นล้ม การป้องกันของมีคม และความปลอดภัยในการจราจร ครูจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัยโดยใช้การเล่าเรื่อง (45.1%) และแสดงตัวอย่าง (34.0%) ด้วยวิธีการห้าม (18.9%) และให้ความรู้หลังเกิดเหตุขึ้น (2%) ครูยังได้เสนอการศึกษาความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ปกครองบ่อยขึ้น โดยได้มีการจัดประชุมผู้ปกครองครูปฐมวัยมีปัญหาในด้านพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและมีการปรับปรุงให้มีคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล สามารถทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เช่น การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัยโดยติดป้ายสัญลักษณ์ แยกเด็กออกจากจุดอันตราย การสอนให้เด็กรู้จักสัญลักษณ์เกี่ยวกับความปลอดภัย การจัดเก็บสิ่งของที่ก่อให้เกิดอันตรายไม่让孩子สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเก็บใส่ตู้ล็อกกุญแจ หรือเก็บไว้ในที่ที่เด็กไม่สามารถเอื้อมมือได้ถึง การเลือกใช้น้ำยาทำความสะอาดที่มีตราสัญลักษณ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) เหมาะสำหรับเด็ก เป็นต้น และสามารถทำได้ผ่านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง เช่น การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัย การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ การเข้าถึงตัวเด็กและส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉิน การดูแลความปลอดภัยในการรับส่งเด็ก เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยด้วยการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบ การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้ความรู้แก่เด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย เรื่องบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล ดังแผนภาพ

แผนภาพ กรอบแนวคิดวิจัย บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลเป็นการศึกษาครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นวิจัยเชิงสำรวจโดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล เพื่อนำมากำหนดขอบเขตและรายละเอียดในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กอนุบาล ได้ข้อมูลเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล หมายถึงการปฏิบัติตามหน้าที่และสิทธิของของครูในการพัฒนาสวัสดิการของเด็กวัยอนุบาล ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนด้วยการดูแล ตรวจตราและเฝ้าระวังให้เด็กวัยอนุบาลอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยงและไม่ประสบกับการบาดเจ็บหรืออันตรายจนเกิดความสูญเสีย รวมทั้งการดำเนินการในการป้องกัน	1. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย หมายถึงสภาพจริงในการจัดพื้นที่ในห้องและนอกห้องเรียนที่ใช้ทำกิจกรรมประกอบไปด้วย การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย การแยกเก็บจัดวางของอันตรายและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐานความปลอดภัย	1.1 การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย (1) ติดป้ายสัญลักษณ์ แยกเด็กออกจากจุดอันตราย (2) ร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก
		1.2 การแยกเก็บจัดวางของอันตราย (1) การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย (2) การจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย
		1.3 การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย (1) การเลือกใช้ครุภัณฑ์ในห้องเรียนที่ได้ตามมาตรฐาน (2) การเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีตราสัญลักษณ์ มาตรฐาน

ตารางที่ 3(ต่อ) กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
ภาวะที่เป็นอันตราย ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กวัยอนุบาลให้ปลอดภัยจากอันตราย และควบคุมอันตรายที่จะเกิดกับเด็กใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองเด็ก และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย		ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) (3) การเลือกสรรอาหารที่ได้มาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
	2. การดูแลและปกป้องคุ้มครอง หมายถึง การปฏิบัติของครูอนุบาล โดยการดูแลตรวจตรา และเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยงและไม่ประสบกับการบาดเจ็บหรืออันตรายจนเกิดความสูญเสีย รวมทั้งการดำเนินการในการป้องกันภาวะที่เป็นอันตรายหรือปกป้องเด็ก ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตราย และควบคุมอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก ประกอบไปด้วย การดูแล และการปกป้องคุ้มครอง	2.1 การดูแล (1) การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัย (2) การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ (3) การเข้าถึงตัวเด็กและส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉิน
		2.2 การปกป้องคุ้มครอง (1) การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยง (2) การจัดระบบการเดินทาง
	3. การสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย หมายถึง การจัดประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยด้วยวิธีการที่หลากหลายได้แก่ การบรรยาย การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การสร้างสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่ปลอดภัยประกอบด้วย การเป็นแบบอย่าง การให้ความรู้	3.1 การเป็นแบบอย่าง (1) การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบ (2) การพูดคุยสื่อสารอย่างระมัดระวัง
		3.2 การให้ความรู้ (1) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย (2) การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรคือ ครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 59,072 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) โดยอ้างอิงจากจำนวนห้องเรียน 1 ห้องต่อครู จำนวน 1 คน ดังตารางที่ 4 ตารางที่ 4 จำนวนประชากรจำแนกตามภูมิภาค จำนวนจังหวัด จำนวนโรงเรียน

ภูมิภาค	ประชากร		
	จำนวนจังหวัด	จำนวนโรงเรียน	ประชากร (คน)
ภาคเหนือ	17	6,333	12,452
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20	12,034	25,268
ภาคกลาง	26	5,565	12,914
ภาคใต้	14	3,965	8,438
รวม	77	27,897	59,072

2.2 ตัวอย่าง คือ ครูประจำชั้นอนุบาลที่กำลังสอนอยู่ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 432 คน โดยผู้วิจัยได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Yamane (Yamane, 1978 อ้างถึงใน วรณิ แกมเกต, 2555) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ ได้จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 397 คน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 432 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความแกร่ง โดยดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

(1) ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดย

(1.1) กำหนดโควตาภูมิภาคละ 108 คน

(1.2) สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากจังหวัด ภูมิภาคละ 3 จังหวัด รวมได้ 12 จังหวัด

(1.3) กำหนดโควตาจังหวัดละ 36 คน และเพื่อให้เกิดการกระจายตัวของข้อมูล ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มขนาดโรงเรียนเป็นใหญ่ กลาง เล็ก ขนาดละ 12 คน ใช้การจับฉลากโรงเรียนตามขนาดที่กำหนด จากนั้นนับครูไปจนครบตามจำนวนที่กำหนด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5 ตารางที่ 5 ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค จังหวัด จำนวนโรงเรียน

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	ตัวอย่าง (คน)	รวม
ภาคเหนือ	สุโขทัย	11	36	108
	พิษณุโลก	9	36	
	อุดรดิตถ์	11	36	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ชัยภูมิ	11	36	108
ขอนแก่น	9	36		

ตารางที่ 5 (ต่อ) ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาค
จังหวัด จำนวนโรงเรียน

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	ตัวอย่าง (คน)	รวม
ภาคกลาง	นครราชสีมา	10	36	108
	กาญจนบุรี	9	36	
	พระนครศรีอยุธยา	9	36	
	สมุทรปราการ	10	36	
ภาคใต้	กระบี่	11	36	108
	ชุมพร	9	36	
	พังงา	9	36	
รวม		118	432	432

(2) ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยกำหนดผู้รับการสัมภาษณ์แบบเจาะจงตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนในการตอบแบบสอบถาม โดยมีวิธีดำเนินการคือ กำหนดให้เป็นผู้ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนในการตอบแบบสอบถามสูงสุดร้อยละ 5 ได้จำนวน 22 คน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด

ภูมิภาค	จังหวัด	ตัวอย่าง (คน)	รวม
ภาคเหนือ	อุตรดิตถ์	1	1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	4	5
	ชัยภูมิ	1	
ภาคกลาง	กาญจนบุรี	7	13
	พระนครศรีอยุธยา	4	
	สมุทรปราการ	2	
ภาคใต้	ชุมพร	2	3
	พังงา	1	
รวม	7	22	22

3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

3.2 กำหนดโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รายละเอียดดังตารางที่ 7
ตารางที่ 7 กรอบโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรม ความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล	แบบสัมภาษณ์	รวม (ข้อ)	แบบสอบถาม		รวม (ข้อ)
	ข้อที่		น้ำหนัก (ร้อยละ)	ข้อที่	
1. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	1-3	3	23.33	1-7	7
1.1 การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย	(1)			(1-3)	3
(1) ติดป้ายสัญลักษณ์ แยกเด็กออก จากจุดอันตราย					
(2) ร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก					
1.2 การแยกเก็บจัดวางของอันตราย	(2)			(4-5)	2
(1) การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็น อันตราย					
(2) การจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็น อันตราย					
1.3 การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน ความปลอดภัย	(3)			(6-7)	2
(1) การเลือกใช้ครุภัณฑ์ในห้องเรียน ที่ได้ตามมาตรฐาน					
(2) การเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีตรา สัญลักษณ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)					
(3) การเลือกสรรอาหารที่ได้ มาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา (อย.)					
2. การดูแลและปกป้องคุ้มครอง	4-5	2	26.67	8-15	8
2.1 การดูแล	(4)			(8-12)	5
(1) การกำหนดกฎระเบียบและ ข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัย					
(2) การตรวจสอบความพร้อมของ พื้นที่และอุปกรณ์					

ตารางที่ 7 (ต่อ) กรอบโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรม ความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล	แบบสัมภาษณ์	รวม (ข้อ)	แบบสอบถาม		รวม (ข้อ)
	ข้อที่		น้ำหนัก (ร้อยละ)	ข้อที่	
(3) การเข้าถึงตัวเด็กและส่งต่อเด็กใน ภาวะฉุกเฉิน				(11-12)	
2.2 การปกป้องคุ้มครอง	(5)			(13-15)	3
(1) การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ ปราศจากความเสี่ยง					
(2) การจัดระบบการเดินทาง					
3. การสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย	6-7	2	50.00	16-30	15
3.1 การเป็นแบบอย่าง	(6)			(16-18)	13
(1) การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความ รอบคอบ					
(2) การพูดคุยสื่อสารอย่างระมัดระวัง					
3.2 การให้ความรู้	(7)			(19-30)	12
(1) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความ ปลอดภัย					
(2) การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง					
	รวม	7	100		30

3.3 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

(1) แบบสอบถาม บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่างจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นอนุบาล ระดับชั้นที่สอน และบริบททั่วไปโดยรอบของโรงเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ทั้งนี้คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ปฏิบัติดังนี้

- 4 หมายถึง การปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ
- 3 หมายถึง การปฏิบัติบางครั้ง
- 2 หมายถึง การปฏิบัตินานๆครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติหรือไม่แน่ใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

(2) แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะแบบกึ่งโครงสร้างซึ่งแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมด้านที่ศึกษาทั้ง 3 ด้าน จำนวน 7 ข้อ

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ชุด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำไปปรับปรุงเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา นำมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องได้ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามครั้งที่ 1 เท่ากับ 0.75 ซึ่งเป็นค่าที่ยังไม่สามารถยอมรับได้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการปรับแก้ ดังนี้

- (1) ปรับข้อความให้เป็นคำถามประเด็นเดียว
- (2) ปรับการใช้ภาษาให้ตรงกับนิยามศัพท์ของประเด็นที่กำหนด
- (3) ปรับการใช้คำให้มีความชัดเจนมีความหมายที่ไม่กว้างจนเกินไป

จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและการใช้ภาษาอีกครั้ง และนำมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องได้ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามครั้งที่ 2 เท่ากับ 1 ซึ่งเป็นค่าที่ ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ และได้วิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ ได้เท่ากับ 0.95 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ เพราะเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ($1.00 > 0.8$) (ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2556) รายละเอียดการดำเนินการดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 รายละเอียดการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ค่า IOC			
	ครั้งที่ 1	ผลการตรวจสอบคุณภาพ	ครั้งที่ 2	ผลการตรวจสอบคุณภาพ
แบบสอบถาม	0.75	ไม่ยอมรับ	1.00	ยอมรับ
แบบสัมภาษณ์	0.95	ยอมรับ		

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองนำร่องกับประชากรที่มีความใกล้เคียงกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแต่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 54 คน จากทั่วทุกภูมิภาค โดยผู้วิจัยดำเนินการขั้นตอนดังนี้

(1) สุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลากเลือกจังหวัดภูมิภาคละ 1 จังหวัด รวม จำนวน 4 จังหวัด

(2) จำแนกโรงเรียนในแต่ละจังหวัดตามขนาดใหญ่ กลาง เล็ก เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของข้อมูล จากนั้นจับฉลากโรงเรียนแต่ละขนาดมาขนาดละ 1 โรงเรียน รวม จำนวน 12 โรงเรียน

(3) ผู้วิจัยนับจำนวนครูทั้งหมดในโรงเรียนและนำมาเป็นตัวอย่างในการ นำร่องดังเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การทดลองนำร่องจำแนกตามภูมิภาค จังหวัด ขนาดโรงเรียน และจำนวนครู

ภูมิภาค	จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	จำนวน (โรงเรียน)	ตัวอย่าง (คน)	รวม
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	ใหญ่	1	4	11
		กลาง	1	5	
		เล็ก	1	2	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	สกลนคร	ใหญ่	1	12	18
		กลาง	1	4	
		เล็ก	1	2	
กลาง	ปทุมธานี	ใหญ่	1	7	13
		กลาง	1	4	
		เล็ก	1	2	
ใต้	พังงา	ใหญ่	1	7	12
		กลาง	1	2	
		เล็ก	1	3	
รวม	4		12	54	54

จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.91 แปลผลได้ว่า มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก (อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล, 2561) ผู้วิจัย จึงนำมาพัฒนาเป็นฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยทดลองนำร่องแบบสัมภาษณ์กับผู้ที่มีค่าเฉลี่ยในการตอบ แบบสอบถามสูงสุดร้อยละ 5 จำนวน 3 คน จากนั้นปรับแก้ตามประเด็นและจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำจดหมายขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมกับแนบแบบสอบถามในรูปแบบลิงค์หรือการสแกนคิวอาร์โค้ด ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทางไปรษณีย์

4.2 ผู้วิจัยทำการติดต่อไปยังโรงเรียนอีกครั้งเพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถาม จากนั้นได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมาในครั้งที่ 1 จำนวน 186 ฉบับ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่ยังไม่สามารถยอมรับได้จึงได้ทำการส่งไปครั้งที่ 2 ได้กลับคืนมา จำนวน 211 จำนวนและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มานับรวมกันทั้งหมดได้ จำนวน 397 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.00 ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้คือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของแบบสอบถามที่จัดส่งทั้งหมด (สุวิมล ว่องวานิช, 2559) ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รายละเอียดแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	แบบสอบถามที่ได้รับคืน						
	ส่งครั้งที่ 1 (ฉบับ)	ได้รับคืนสมบูรณ์ (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ	ส่งครั้งที่ 2 (ฉบับ)	ได้รับคืนสมบูรณ์ (ฉบับ)	รวม (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ
เหนือ	108	66	61.11	42	40	106	98.14
ตะวันออกเฉียงเหนือ	108	37	34.25	71	60	97	89.81
กลาง	108	26	24.07	82	68	94	87.03
ใต้	108	57	52.77	51	43	100	92.59
รวม	432	186	41.66	246	211	397	91.89

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำจดหมายขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียน และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์พร้อมบันทึกเสียง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มย่อยประมาณ 30-40 นาที จากนั้นทำการถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม 2562

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยแยกวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง (บุญชม ศรีสะอาด, 2546) โดยมีเกณฑ์แปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.00 หมายถึง มีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการส่งเสริมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการส่งเสริมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการส่งเสริมในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียงเรียง สรุป จัดคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ เก็บความถี่ และนำเสนอข้อมูลในรูปของความเรียงตามประเด็น

5.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียงเรียง สรุป จัดคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ เก็บความถี่และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การดูแลและปกป้องคุ้มครองเด็ก ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นอนุบาล ช่วงอายุของเด็กที่รับผิดชอบ บริบทโดยรอบของโรงเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล นำเสนอรายละเอียดดังตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนและค่าร้อยละ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวนครู (n=397)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	1	0.3
หญิง	396	99.7
2. อายุ		
21- 30 ปี	91	22.9
31- 40 ปี	112	28.2
41- 50 ปี	103	25.9
51 ปีขึ้นไป	91	22.9
3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	310	78.1
ปริญญาโท	87	21.9
4. ประสบการณ์การสอนในระดับชั้นอนุบาล		
น้อยกว่า 1 ปี	11	2.8
1-5 ปี	123	31.8

ตารางที่ 11 (ต่อ) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนและค่าร้อยละ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวนครู (n=397)	ร้อยละ
6-10 ปี	94	23.7
11-15 ปี	52	13.1
15 ปีขึ้นไป	117	29.5
5. ช่วงอายุของเด็กที่รับผิดชอบ		
อายุ 3 ปี	44	11.1
อายุ 4 ปี	181	45.6
อายุ 5 ปี	172	43.3
6. บริบทโดยรอบของโรงเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล		
มี	391	98.5
1) การตกน้ำ จมน้ำ (บ่อน้ำ ห้วย คลอง เขื่อน สระว่ายน้ำโรงเรียน)	(111)	(28.0)
2) อุบัติเหตุจากรถ (ถนนทางหลวง ถนนทางด่วน)	(176)	(44.3)
3) การถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง (เขตพื้นที่ก่อสร้าง)	(28)	(7.1)
4) อุบัติเหตุจากรถ (ลานจอดรถ)	(37)	(9.3)
5) การถูกแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ (สาธารณูปโภคที่ชำรุด เช่น ท่อระบายน้ำที่ชำรุด สายไฟรุงรัง ป้ายโฆษณาผุพัง)	(14)	(3.5)
6) สัมผัสความร้อน (ที่เผาขยะโรงเรียน)	(20)	(5.0)
7) อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รังสี อุณหภูมิ (เสาไฟฟ้าแรงสูง)	(5)	(1.3)
ไม่มี	6	1.5

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 99.7 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78.1 มีประสบการณ์การสอนในระดับชั้นอนุบาล 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.8 ช่วงอายุของเด็กที่รับผิดชอบคือ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.6 และมีบริบทโดยรอบของโรงเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็กอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 98.5

ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) พบว่า ครูทุกคนเป็นเพศหญิง (22 คน) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (10 คน) มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี (22 คน) มีประสบการณ์การสอนในระดับชั้นอนุบาล 6-10 ปี (9 คน) และมีบริบทโดยรอบของโรงเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็กอนุบาลคือ อยู่ติดกับถนนทางหลวง (11 คน)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมค่าเฉลี่ยบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล และรายด้านค่าเฉลี่ยบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล นำเสนอรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ภาพรวมบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาลจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	3.75	0.49	มากที่สุด
1.1 การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย	(3.69)	(0.55)	มากที่สุด
1.2 การแยกเก็บจัดวางของอันตราย	(3.84)	(0.39)	มากที่สุด
1.3 การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย	(3.73)	(0.45)	มากที่สุด
2. ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง	3.76	0.47	มากที่สุด
2.1 การดูแล	(3.80)	(0.42)	มากที่สุด
2.2 การปกป้องคุ้มครอง	(3.71)	(0.54)	มากที่สุด
3. ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย	3.52	0.65	มากที่สุด
3.1 การเป็นแบบอย่าง	(3.79)	(0.44)	มากที่สุด
3.2 การให้ความรู้	(3.45)	(0.67)	มาก
รวม	3.64	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 แสดงว่า บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.64$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง ($\bar{X}=3.76$) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ($\bar{X}=3.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ($\bar{X}=3.52$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย	3.69	0.36	มากที่สุด
1.1 ติดป้ายสัญลักษณ์ แยกเด็กออกจากจุดอันตราย	(3.65)	(0.59)	มากที่สุด
1.2 ร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก	(3.77)	(0.46)	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
2 การแยกเก็บจัดวางของอันตราย	3.84	0.30	มากที่สุด
2.1 การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย	(3.85)	(0.38)	มากที่สุด
2.2 การจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย	(3.83)	(0.4)	มากที่สุด
3. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย	3.73	0.36	มากที่สุด
3.1 การเลือกใช้ครุภัณฑ์ในห้องเรียนที่ได้ตามมาตรฐาน	(3.77)	(0.45)	มากที่สุด
3.2 การเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีตราสัญลักษณ์ มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)	(3.70)	(0.46)	มากที่สุด
3.3 การเลือกสรรอาหารที่ได้มาตรฐานจากสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา (อย.)	(-)	(-)	-
รวม	3.75	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 แสดงว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแยกเก็บจัดวางของอันตราย ($\bar{X}=3.84$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย ($\bar{X}=3.85$) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย ($\bar{X}=3.69$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ ร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก ($\bar{X}=3.77$)

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เมื่อพิจารณารายด้านย่อยต่างๆ แสดงให้เห็นว่า (1) การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย ประกอบด้วย (1.1) การติดป้ายสัญลักษณ์ แยกเด็กออกจากจุดอันตรายพบว่า ครูไม่อนุญาตให้เด็กไปเล่นใกล้บริเวณประตูหน้าโรงเรียน (5 คน) ครูคอยดูแลและไม่ให้เด็กไปวิ่งเล่นใกล้คลองน้ำ (2 คน) (1.2) การร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก (ไม่มีข้อมูล) (2) การแยกเก็บจัดวางของอันตราย ประกอบด้วย (2.1) การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตรายพบว่า ครูเก็บน้ำยาทำความสะอาดไว้บนที่สูงไม่ให้เด็กเอื้อมถึง (7 คน) (2.2) การจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตรายพบว่า ครูเก็บอุปกรณ์ของมีคมใส่ตู้และล็อกกุญแจ (9 คน) (3) การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย ประกอบด้วย (3.1) การเลือกใช้ครุภัณฑ์ในห้องเรียนที่ได้ตามมาตรฐานพบว่า ครูเลือกใช้ฟองน้ำที่หนามาห่อหุ้มเสากลางห้องเรียนเพื่อป้องกันเด็กวิ่งชน (4 คน) ครูเลือกซื้อตุ๊ใส่ของสำหรับเด็กที่มีขอบมุมไม่คมและความสูงเท่ากับตัวเด็กเพื่อป้องกันตุ๊ล้มทับเด็ก (7คน) (3.2) การเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีตราสัญลักษณ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) พบว่า ครูเลือกใช้ผลิตภัณฑ์

สำหรับเด็กโดยเน้นอ่านฉลากที่มีสัญลักษณ์ข้างผลิตภัณฑ์ระบุว่า อ่อนโยนต่อผิวเด็ก ไม่ก่อให้เกิดอาการแพ้ (18 คน) (3.3) การเลือกสรรอาหารที่ได้มาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) (ไม่มีข้อมูล)

ตารางที่ 14 ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1 การดูแล	3.80	0.27	มากที่สุด
1.1 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัย	(3.86)	(0.36)	มากที่สุด
1.2 การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์	(3.75)	(0.46)	มากที่สุด
1.3 การเข้าถึงตัวเด็กและส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉิน	(3.81)	(0.41)	มากที่สุด
2. การปกป้องคุ้มครอง	3.71	0.36	มากที่สุด
2.1 การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานที่ปราศจากความเสี่ยง	(3.80)	(0.40)	มากที่สุด
2.2 การจัดระบบการเดินทาง	(3.54)	(0.72)	มากที่สุด
รวม	3.76	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 แสดงว่า ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การการดูแล ($\bar{X}=3.80$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.75$) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ การปกป้องคุ้มครอง ($\bar{X}=3.71$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานที่ปราศจากความเสี่ยง ($\bar{X}=3.80$)

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยต่างๆ แสดงให้เห็นว่า (1) การดูแล ประกอบด้วย (1.1) การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยพบว่า ครูสร้างข้อตกลงก่อนทำกิจกรรม (20 คน) (1.2) การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์พบว่า ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างถูกวิธีพร้อมกับดูแลเครื่องเล่นให้สามารถใช้งานได้ (2 คน) (1.3) การเข้าถึงตัวเด็กและส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉินพบว่า ครูพาเด็กไปสถานีอนามัยที่ใกล้ที่สุดและโทรแจ้งผู้ปกครองถ้าพบว่าเด็กมีอาการหนัก (22 คน) (2) การปกป้องคุ้มครอง ประกอบด้วย (2.1) การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานที่ปราศจากความเสี่ยงพบว่า ครูอยู่กับเด็กตลอดเวลาจนกว่าจะมีผู้ปกครองมารับและไม่ปล่อยให้เด็กอยู่บุคคลที่ไม่รู้จักตามลำพัง (22 คน) ครูดำเนินการส่งเด็กที่บ้านด้วยตนเอง เมื่อผู้ปกครองติดธุระ (5

คน) (2.2) การจักระบบการเดินทางพบว่า ครูให้มีการลงนามผู้ปกครองหรือผู้ที่มารับส่งเด็ก หรือใช้วิธีการโทรแจ้งครูประจำชั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้ที่มารับเด็ก (20 คน)

ตารางที่ 15 ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยจำแนกตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. การเป็นแบบอย่าง	3.79	0.32	มากที่สุด
1.1 การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบ	(3.81)	(0.41)	มากที่สุด
1.2 การพูดคุยสื่อสารอย่างระมัดระวัง	(3.78)	(0.45)	มากที่สุด
2. การให้ความรู้	3.45	0.67	มากที่สุด
2.1 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย	(3.55)	(0.60)	มากที่สุด
2.2 การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง	(2.95)	(0.79)	มาก
รวม	3.52	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 แสดงว่า ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นแบบอย่าง ($\bar{X}=3.79$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การตรวจตราและเฝ้าระวังอันตราย ($\bar{X}=3.76$) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ การให้ความรู้ ($\bar{X}=3.45$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย ($\bar{X}=3.55$) มีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.95$) คือ การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย เมื่อพิจารณารายด้านย่อยต่างๆ แสดงให้เห็นว่า (1) การเป็นแบบอย่าง ประกอบด้วย (1.1) การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบพบว่า ครูสาธิตการใช้อุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังให้เด็กดู (7 คน) (1.2) การพูดคุยสื่อสารอย่างระมัดระวังพบว่า ครูดำเนินการติดต่อช่างเพื่อมาซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดในห้องเรียน (1 คน) ครูพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับการใช้ดินสอปลายแหลมอย่างปลอดภัยระหว่างการทำกิจกรรม (3 คน) (2) การให้ความรู้ ประกอบด้วย (2.1) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยพบว่า ครูจำลองสถานการณ์ในการเอาตัวรอดเมื่อติดอยู่ในรถเพียงลำพัง (4 คน) ครูสอนเรื่องความปลอดภัยผ่านหน่วยการเรียนรู้ (18 คน) ครูสอนสัญลักษณ์ของสิ่งของที่เป็นอันตรายแก่เด็ก (4 คน) ครูช่วยเจ้าหน้าที่ของรัฐสำรวจรายชื่อเด็กเพื่อฝึกว่ายน้ำในช่วงปิดภาคเรียน (4 คน) (2.2) การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางพบว่า ครูเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เด็กทั้งในเรื่องเพลิงไหม้ การข้ามถนน และโรคระบาดต่างๆ (22 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ตัวอย่างคือ ครูประจำชั้นอนุบาลที่กำลังสอนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 432 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยการแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียง การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์โดยการแจกแจงความถี่ นำข้อมูลมาเรียบเรียง จัดกลุ่มตามประเด็น แล้วนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายตามประเด็น

สรุปผลการวิจัย

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.64$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง ($\bar{X}=3.76$) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ($\bar{X}=3.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ($\bar{X}=3.52$) ตามลำดับ

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแยกเก็บจัดวางของอันตราย ($\bar{X}=3.84$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย ($\bar{X}=3.85$) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย ($\bar{X}=3.69$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ ร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก ($\bar{X}=3.77$)

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เมื่อพิจารณารายด้านย่อยต่างๆ แสดงให้เห็นว่า (1) การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย ประกอบด้วย (1.1) การติดป้ายสัญลักษณ์ แยกเด็กออกจากจุดอันตรายพบว่า ครูไม่อนุญาตให้เด็กไปเล่นใกล้บริเวณประตูหน้าโรงเรียน (5 คน) ครูคอยดูแลและไม่ให้เด็กไปวิ่งเล่นใกล้คลองน้ำ (2 คน) (1.2) การร่วมมือกับชุมชนในการจัดพื้นที่ที่ปลอดภัยในการเล่นสำหรับเด็ก (ไม่มีข้อมูล) (2) การแยกเก็บจัดวางของ

อันตราย ประกอบด้วย (2.1) การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตรายพบว่า ครูเก็บน้ำยาทำความสะอาดไวบนที่สูงไม่ให้เด็กเอื้อมถึง (7 คน) (2.2) การจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตรายพบว่า ครูเก็บอุปกรณ์ของมีคมใส่ตู้และล็อกกุญแจ (9 คน) (3) การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย ประกอบด้วย (3.1) การเลือกใช้ครุภัณฑ์ในห้องเรียนที่ได้ตามมาตรฐานพบว่า ครูเลือกใช้ฟองน้ำที่หนาหามาห่อหุ้มเสากลางห้องเรียนเพื่อป้องกันเด็กวิ่งชน (4 คน) ครูเลือกซื้อตู้ใส่ของสำหรับเด็กที่มีขอบมุมไม่คมและความสูงเท่ากับตัวเด็กเพื่อป้องกันตุ้มทับเด็ก (7คน) (3.2) การเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีตราสัญลักษณ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) พบว่า ครูเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กโดยเน้นอ่านฉลากที่มีสัญลักษณ์ข้างผลิตภัณฑ์ระบุว่า อ่อนโยนต่อผิวหนัง ไม่ก่อให้เกิดอาการแพ้ (18 คน) (3.3) การเลือกสรรอาหารที่ได้มาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) (ไม่มีข้อมูล)

ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การการดูแล ($\bar{X}=3.80$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.75$) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ การปกป้องคุ้มครอง ($\bar{X}=3.71$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยง ($\bar{X}=3.80$)

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยต่างๆ แสดงให้เห็นว่า (1) การดูแล ประกอบด้วย (1.1) การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยพบว่า ครูสร้างข้อตกลงก่อนทำกิจกรรม (20 คน) (1.2) การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์พบว่า ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างถูกวิธีพร้อมกับดูแลเครื่องเล่นให้สามารถใช้งานได้ (2 คน) (1.3) การเข้าถึงตัวเด็กและส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉินพบว่า ครูพาเด็กไปสถานีอนามัยที่ใกล้ที่สุดและโทรแจ้งผู้ปกครองถ้าพบว่าเด็กมีอาการหนัก (22 คน) (2) การปกป้องคุ้มครอง ประกอบด้วย (2.1) การเฝ้าระวังให้เด็กอยู่ในสถานะที่ปราศจากความเสี่ยงพบว่า ครูอยู่กับเด็กตลอดเวลาจนกว่าจะมีผู้ปกครองมารับและไม่ปล่อยให้เด็กอยู่บุคคลที่ไม่รู้จักตามลำพัง (22 คน) ครูดำเนินการส่งเด็กที่บ้านด้วยตนเอง เมื่อผู้ปกครองติดธุระ (5 คน) (2.2) การจัดระบบการเดินทางพบว่า ครูให้มีการลงนามผู้ปกครองหรือผู้ที่มารับส่งเด็ก หรือใช้วิธีการโทรแจ้งครูประจำชั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้ที่มารับเด็ก (20 คน)

ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็น

แบบอย่าง ($\bar{X}=3.79$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การตรวจตราและเฝ้าระวังอันตราย ($\bar{X}=3.76$) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ การให้ความรู้ ($\bar{X}=3.45$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย ($\bar{X}=3.55$) มีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.95$) คือ การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู (22 คน) ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย เมื่อพิจารณารายด้านย่อยต่างๆ แสดงให้เห็นว่า (1) การเป็นแบบอย่าง ประกอบด้วย (1.1) การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบพบว่า ครูสาธิตการใช้อุปกรณ์ด้วยความระมัดระวังให้เด็กดู (7 คน) (1.2) การพูดคุยสื่อสารอย่างระมัดระวังพบว่า ครูดำเนินการติดต่อช่างเพื่อมาซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดในห้องเรียน (1 คน) ครูพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับการใช้ดินสอปลายแหลมอย่างปลอดภัยระหว่างการทำกิจกรรม (3 คน) (2) การให้ความรู้ ประกอบด้วย (2.1) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยพบว่า ครูจำลองสถานการณ์ในการเอาตัวรอดเมื่อติดอยู่ในรถเพียงลำพัง (4 คน) ครูสอนเรื่องความปลอดภัยผ่านหน่วยการเรียนรู้ (18 คน) ครูสอนสัญลักษณ์ของสิ่งของที่เป็นอันตรายแก่เด็ก (4 คน) ครูช่วยเจ้าหน้าที่ของรัฐสำรวจรายชื่อเด็กเพื่อฝึกว่ายน้ำในช่วงปิดภาคเรียน (4 คน) (2.2) การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางพบว่า ครูเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เด็กทั้งในเรื่องเพลิงไหม้ การข้ามถนน และโรคระบาดต่างๆ (22 คน)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการอภิปรายผลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ผลการวิจัยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแยกเก็บจัดวางของอันตราย ($\bar{X}=3.84$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตราย ($\bar{X}=3.85$) อาจเป็นเพราะครูทุกคนจบการศึกษาปฐมวัยจึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บสิ่งของที่เป็นอันตรายแก่เด็ก ซึ่งปัจจุบันเรามักจะพบว่าในห้องเรียนนอกจากจะมีอุปกรณ์บางอย่างที่ใช้ในการทำกิจกรรมที่อาจมีความแหลมคม เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อเด็กแล้วยังพบว่ามีน้ำยาทำความสะอาด น้ำยาซักล้างที่ครูประจำชั้นต้องมีไว้ติดห้องเสมอ เพื่อใช้ในการทำความสะอาดในระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมต่างๆในห้องเรียนแล้วเกิดการหกเลอะเทอะเปื้อนเสื้อผ้า หรือใช้ทำความสะอาดห้องเรียนในช่วงที่เกิดโรคระบาด เมื่อใช้เสร็จแล้วครูจึงเก็บเข้าที่ไว้ในที่มิดชิด มีกุญแจล็อกไว้อย่างหนาแน่นเพื่อป้องกันการเข้าถึงของเด็กและไม่ให้เด็กในห้องเรียนนำมาเล่นจนได้รับอันตราย สอดคล้องกับ Par health nexus sant (2015) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการ

บาดเจ็บในเด็กเกี่ยวกับสารพิษและการถูกไฟฟ้าดูดไว้ว่า ครูจะต้องปิดฝาบรรจุภัณฑ์ที่ใช้กับยาและสารพิษในครัวเรือนและเก็บไว้ให้ห่างจากมือเด็ก ลือคฤณแจตุ้เก็บของที่มีสารพิษ ผลิตภัณฑ์, ยา, ยาฆ่าแมลงให้เรียบร้อยและต้องไม่เก็บพืชที่มีพิษให้อยู่ใกล้กับเด็กหรือไม่เก็บไว้อรอบๆสถานที่ที่เด็กอาศัยอยู่จนกว่าเด็กจะเข้าใจถึงอันตราย ควรที่จะนำพลาสติกมาห่อหุ้มอุปกรณ์ที่เป็นไฟฟ้าไว้เพื่อความปลอดภัย เช่นเดียวกับ The Public Health Agency of Canada (2015) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บจากพิษเพื่อลดการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับยาพิษไว้ว่า สารพิษ คือสิ่งที่ทำให้รู้สึกไม่สบายถ้าหลงรับประทาน สูดกลิ่นหรือได้สัมผัสลงบนผิว หรือเข้าตา ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ที่เกิดอันตรายต่อชีวิต สารต่างๆเหล่านี้เป็นอันตรายต่อเด็กรวมถึงสารที่ใช้ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ ผลิตภัณฑ์ยากำจัดพืชและเครื่องสำอาง ศิลปะและหัตถกรรม เครื่องแต่งกายหรือแม้แต่ของเล่นบางชนิดอาจมีสารที่อาจเป็นอันตรายได้ กลยุทธ์เพื่อลดการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับสารพิษควร ได้แก่ (1) การเก็บสารอันตรายทั้งหมดในตู้ล็อกหรือในพื้นที่ที่เด็กไม่สามารถเข้าถึงได้รวมถึงกระเป๋าสวนตัว ที่อาจมีเครื่องสำอางค์หรือยาและเก็บสารอันตรายทั้งหมดในภาชนะบรรจุเดิมของยา (2) ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีได้หมุนปิดฝาให้สนิทแล้วหลังใช้งานเสร็จในแต่ละครั้ง (3) ควรเลือกใช้วัสดุศิลปะในการทำงานฝีมือที่ฉลากระบุว่า เป็นสิ่งที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก (4) ระวังระวังของของเล่นที่อาจเกิดสารพิษขึ้นได้ (เช่น ของเล่นที่ใช้แบตเตอรี่หรือปั๊มแม่เหล็กขนาดเล็ก) สอดคล้องกับ Brewer (2004) ได้นำเสนอว่า ครูมีหน้าที่ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนปลอดภัยรวมทั้งพืชไม้ดอกไม้ประดับที่มีพิษจะต้องย้ายออกจากบริเวณที่เด็กอยู่ น้ำยาทำความสะอาดและวัสดุอันตรายอื่นๆต้องเก็บไว้ในตู้ที่ปิดสนิทอยู่ห่างจากมือเด็ก วัสดุดังกล่าวต้องมีเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่บอกว่าเป็นสารพิษและต้องไม่เก็บไว้ในภาชนะบรรจุอาหารเก่า ซึ่งมีความเห็นตรงกันกับ อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557) ที่ได้เสนอแนวทางการป้องกันอันตรายจากจากสารพิษไว้ว่า ผู้ดูแลต้องเก็บยา สารเคมีและสารพิษต่างๆ ในห้องที่อาจก่อกำพิษแก่เด็กได้ให้มิดชิด และเด็กไม่สามารถจะหยิบได้เอง มีฝาปิดแบบปลอดภัยและต้องไม่นำเอาสารพิษใส่ภาชนะ ที่มีลักษณะคล้ายกับภาชนะที่บรรจุอาหาร เครื่องดื่ม ควรทิ้งสารพิษที่เหลือใช้ ให้หมดไม่ควรเก็บไว้ในห้อง สอนสัญลักษณ์ง่ายๆ ที่บอกถึงอันตรายของสารพิษข้างผลิตภัณฑ์ คล้ายกันกับพินิตา กาญจนอุปลัมภ์และบุญยิ่ง มานะบริบูรณ์ (2559) ได้เสนอการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยจากการรับประทานสารพิษในเด็กไว้ว่าต้องจัดเก็บยา สารเคมี วิตามินทุกชนิดบรรจุลงในฝาขวดที่มีฝาปิดแบบพิเศษไม่ให้เด็กเปิดได้ หลีกเลี่ยงการเก็บสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์เคมีที่ใช้ในครัวเรือนหรือภาชนะที่เด็กอาจเข้าใจผิดว่าเป็นเครื่องดื่มและกินเข้าไปอาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้จากข้อความข้างต้นที่กล่าวมา ทำให้เห็นว่าการแยกสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นอันตรายเป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องใส่ใจจัดเก็บด้วยความระมัดระวังเพราะถ้าหากเก็บรวมไว้กับสิ่งของทั่วไปหรือไว้บริเวณที่เด็กสามารถเข้าถึงได้ เด็กอาจจะหยิบจับมาดื่มน้ำและสำรวจเล่นจนได้รับอันตรายจนไม่สามารถแก้ไขได้

2. ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง

ผลการวิจัยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดูแล ($\bar{X}=3.80$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.84$) ซึ่งอาจเกิดจากครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแล ปกป้องคุ้มครองเด็กและได้รับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลและปกป้องคุ้มครองเด็กวัยอนุบาลให้ปลอดภัย ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งทั้งในและนอกห้องเรียนที่มีครูเป็นผู้ดูแลและมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างเต็ม นอกจากนี้ครูยังต้องดูแลและจัดเตรียมความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ให้มีความปลอดภัยตลอดการทำกิจกรรมของเด็ก ดังนั้นการตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์อย่างรอบคอบก่อนที่จึงเป็นสิ่งแรกที่ครูทุกคนควรคำนึงถึงและปฏิบัติจนเป็นนิสัย ซึ่งมีวิชาการและหน่วยงานด้านความปลอดภัยสำหรับเด็กได้เสนอแนวทางในการจัดเตรียมและตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ ดังนี้ EXtension Child Care (2015) ได้เสนอแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บในอาคารสำหรับเด็กไว้ว่า ก่อนที่เด็กจะมาถึงครูควรตรวจสอบความปลอดภัยทุกเข้าเพื่อให้มั่นใจว่าพื้นที่ภายในห้องของมีความปลอดภัย ด้วยการตั้งคำถามว่า (1) สิ่งของต่างๆมีความคมหรือเปราะบางได้หรือไม่ (2) ผลิตภัณฑ์ต่างๆมีการทำความสะอาด ยาและสารพิษอื่นๆ ถูกเก็บไว้ในตู้และล็อกกุญแจแล้วหรือไม่ (3) ของเล่นที่มีขนาดเล็กที่อาจทำให้สำลักเก็บพื้นมือเด็กทุกคนที่อายุต่ำกว่า 3 ปีหรือไม่ (4) ตรวจสอบของเล่นทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีชิ้นส่วนที่ขาดหรือหลวมหรือขอบที่คม (5) มีประตูหรือราวกันต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กตกจากบันไดหรือไม่ (6) ชั้นวางของและเฟอร์นิเจอร์ที่สูงต่างๆ ยึดติดกับผนังดีหรือไม่ (7) มุมของเฟอร์นิเจอร์ที่มีขอบคมได้มีที่คลุมเพื่อปกป้องเด็ก ๆ หรือไม่ (8) ครูพร้อมหรือไม่ที่จะดูแลเด็กๆในขณะที่เล่นอย่างทั่วถึงและเบี่ยงเบนความสนใจเด็กหากพบว่าเด็กเริ่มที่จะทำบางอย่างที่ไม่ปลอดภัย นอกจากการตั้งคำถามเกี่ยวกับความปลอดภัยในห้องเรียนแล้วควรตรวจสอบพื้นที่ในการเล่นกลางแจ้งของเด็กเพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัยดังนี้ ตรวจสอบอุปกรณ์สนามเด็กเล่นควรมีขนาดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเด็กที่กำลังจะเล่น ตรวจสอบพื้นผิวสนามเด็กเล่นต้องนุ่มและยืดหยุ่นต่อการตกกระแทก พื้นผิวควรมีความหนาอย่างน้อย 6 ฟุตจากอุปกรณ์สนามเด็กเล่นทุกด้านและควรมีความลึกอย่างน้อย 6 ถึง 12 นิ้ว (ความลึกที่เหมาะสมจะขึ้นอยู่กับความสูงของโครงสร้าง) พื้นผิวที่ปลอดภัยสำหรับสนามเด็กเล่น ได้แก่ ทราเวอร์รด เศษไม้ คลุมด้วยหญ้า คลุมดินและวัสดุคลุมด้วยหญ้าที่หั่นเป็นฝอย ริโซเคล สิ่งสกปรกและหญ้าที่ไม่นุ่มพอที่จะเป็นพื้นผิวที่ไม่ปลอดภัยสำหรับสนามเด็กเล่นสอดคล้องกับ Halton Region (2015) ได้นำเสนอแนวปฏิบัติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กดังนี้ (1) ควรมีการตรวจเช็คให้แน่ใจว่าเด็กทุกคนที่นั่งอยู่บนของเล่นที่มีล้อได้สวมหมวกกันน็อคแล้วและตรวจเช็คความหมวกกันน็อคมีมาตรฐานด้านความปลอดภัย (2) ต้องไม่ใช้การสมมติว่ายาเป็นลูกอม คัดแยกยาทั้งหมดอายุไปทั้ง เด็ก

บางคนสามารถเปิดภาชนะที่มีความแข็งแรงทนทานได้ การเก็บสารเคมีหรือยาจึงต้องใส่ถุงสุญญากาศ และเก็บให้พ้นมือเด็ก (3) ย้ายสิ่งต่างๆ อุปกรณ์การเล่นที่เป็นผ้าพันคอ เชือกออกไป เก็บเชือกต่างๆ ที่ผูกไว้ให้พ้นมือเด็ก

ที่ผ่านพบว่า บางพื้นที่ยังมีการละเลยในการตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ จนเป็นเหตุให้เด็กเกิดอุบัติเหตุจากการใช้พื้นที่และอุปกรณ์ที่ไม่ได้อาจมีการชำรุดหรือไม่ได้รับการตรวจสอบความพร้อมก่อนการใช้งาน จากข้อมูลการวิจัยของ ประวัตร จันทเพา (2555) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของสนามเด็กเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พบว่า สนามเด็กเล่นมีพื้นผิวรองรับการตกไม่ปลอดภัย ได้แก่ พื้นหินลูกรัง คอนกรีต ทราฟที่มีความหนาไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เช่นเดียวกับ มัตติกา บุณυμα, ศิวัช ลาวัลยวัตติกุล, จักรกฤษณ์ ฮันยะลา, วิเชษฐ ยิ้มละมัยและ กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์ (2560) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามกลางแจ้งสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน พบว่ามีปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดเด็กได้รับบาดเจ็บขณะเล่นในสนามนั้นมีหลายปัจจัย เช่น บริเวณที่ตั้งของสนามเด็กเล่นซึ่งบางแห่งไม่มีรั้วเพื่อป้องกันเด็กวิ่งออกนอกบริเวณพื้นที่สนามและพบว่าพื้นผิวสนามในการจัดตั้งอุปกรณ์เครื่องเล่นส่วนใหญ่เป็นพื้นผิวที่ค่อนข้างแข็ง เช่น พื้นคอนกรีต พื้นดิน พื้นสนามหญ้า เป็นต้นความสามารถในการดูดซับพลังงานของพื้นค่อนข้างต่ำ ดังนั้นเมื่อเด็กหกล้มหรือมีการตกกระแทกจะทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บง่าย สอดคล้องกับ อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2557) ได้นำเสนอสาเหตุและแนวทางการป้องกันการบาดเจ็บจากเครื่องเล่นสนามไว้ว่า สาเหตุสำคัญของการบาดเจ็บคือ การชนกระแทกกับเครื่องเล่นที่มีการเคลื่อนไหว การวิ่งชนเครื่องเล่น ถูกขอบที่คมของเครื่อง เล่นบาดเจ็บหรือสะดุดอวัยวะต่างๆ เข้าไปในช่องรูของเครื่องเล่น เกิดการติดค้างหรือถูกหนีบทับ สำหรับเด็กที่เสียชีวิตจากเครื่องเล่นพบว่า การพลัดตกเป็นสาเหตุที่พบบ่อยร้อยละ 75 เด็กกลุ่มนี้ตกจากเครื่องเล่นที่สูงและกระแทกถูกพื้นผิวที่แข็ง ก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่ศีรษะและมีเลือดออกภายในสมอง แนวทางการป้องกันต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบและติดตั้งเครื่องเล่นและสนามที่ถูกวิธีมีมาตรฐานความปลอดภัย เช่น การยึดติดฐานรากการใช้พื้นสนามที่ดูดซับพลังงานเมื่อติดตั้งแล้วต้องมีการบำรุงรักษา ตรวจสอบสภาพอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบเห็นจุดบกพร่องต้องแก้ไขอาจจำเป็นต้องปิดการใช้งานเมื่อต้องรอการแก้ไขนอกจากนี้ภายในโรงเรียนหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเป็นการเล่นตามเวลาที่กำหนดมีผู้ควบคุมการเล่นมีการบอกข้อกำหนดและวิธีการเล่นแก่ผู้เล่นก่อนการเล่นจากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา ชี้ให้เห็นว่าการดูแลเด็กให้ปลอดภัยด้วยการตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่และอุปกรณ์ เป็นสิ่งที่ครูจะควรปฏิบัติอย่างยิ่งเพื่อให้เด็กมีความปลอดภัยในขณะที่ทำกิจกรรมและมีความพร้อมในการใช้พื้นที่และอุปกรณ์ทุกครั้ง

3. ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย

ผลการวิจัยพบว่า ทุกด้านย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นแบบอย่าง ($\bar{X}=3.79$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดลำดับแรกคือ การตรวจตราและฝ้าระวังอันตราย ($\bar{X}=3.76$) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการตรวจตราและฝ้าระวังอันตรายด้วยความรอบคอบทั้งในห้องและนอกห้องเรียนของครูมักจะเกิดขึ้นหลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมเสร็จสิ้น โดยครูจะตรวจตราการจัดเก็บและปิดการใช้งานเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้เสร็จแล้ว ซึ่งเป็นการสอนเด็กให้เรียนรู้พฤติกรรมของครูผ่านการลงมือกระทำและเกิดเป็นการเลียนแบบพฤติกรรมของของครูโดยที่เด็กไม่รู้ตัว ด้วยธรรมชาติของเด็กวัยอนุบาลจะเกิดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี หนึ่งในวิธีนั้นคือ การเรียนรู้ด้วยสังเกตและเลียนแบบจากบุคคลรอบข้าง แสดงพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อมที่เด็กได้อาศัยอยู่ สอดคล้องกับทฤษฎีปัญญาสังคมของ Bandura ซึ่งมีความเชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น จุดเน้นของทฤษฎี คือการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ของตนเองและอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตโดยผ่านตัวแบบ

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการตรวจตราและฝ้าระวังอันตรายด้วยความรอบคอบนั้น จะต้องมีการปฏิบัติให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอเพื่อที่เด็กจะได้สังเกตเห็นเป็นประจำและนำไปปฏิบัติตามซึ่งมักจะพบผ่านกิจกรรมประจำวันเช่น การจัดเก็บสิ่งของอุปกรณ์ต่างหลังใช้งานเสร็จ การตรวจตราปิดการใช้งานเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้เสร็จแล้ว การตรวจตราอุปกรณ์ต่างที่ชำรุดและมีความแหลมคม การตรวจตราเด็กไม่ให้ตกค้างอยู่ในห้องเรียนหรือบนรถโดยสาร เป็นต้น ข้อมูลจากมูลนิธิพิทักษ์สิทธิ์เด็ก (2560) ได้นำเสนอ แนวทางในการดูแลความปลอดภัยที่ป้องกันอันตรายจากบุคคลทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีประเด็นที่ครูนำมาใช้ในการตรวจตราและฝ้าระวังอันตรายเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ดังนี้ (1) ระบบไฟฟ้า ตรวจสอบปลั๊กไฟ พัดลม โทรทัศน์ ตู้น้ำเย็น และ อุปกรณ์ต่างๆ ให้มีความปลอดภัย ไม่มีไฟรั่วมีการติดตั้งสายดิน อุปกรณ์ไฟฟ้าไม่ชำรุดหรือเก่ามีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟรั่ว มีการตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าและเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุดหรือเก่าเป็นประจำทุกภาคเรียน (2) อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์หรือเครื่องมือการทดลอง ฯลฯ อยู่ในสภาพปกติไม่ชำรุดเสียหาย มีการจัดเก็บเป็นสัดส่วนและมีการนำไปใช้งานอย่างปลอดภัย (3) สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น สภาพเครื่องเล่นปลอดภัย ไม่ชำรุดมีระยะห่างระหว่างเครื่องเล่นที่เหมาะสม เครื่องเล่นทุกชนิดมีการยึดฐานติดกับพื้นอย่างแข็งแรง พื้นสนามเด็กเล่นมีการรองรับ การกระแทก เช่น พื้นยาง พื้นทราย พื้นดิน หรือพื้น หญ้า มีการตรวจสอบสภาพเครื่องเล่นและสนามเด็ก เล่นเป็นประจำและมีการตรวจสอบสภาพเครื่องเล่นอย่างละเอียดทุกภาคเรียนมีการดูแลการใช้งานที่เหมาะสม ตามวัยของนักเรียน ฯลฯ คล้ายกันกับ คณะกรรมการการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (2562) ที่ได้นำเสนอมาตรฐานสถาน

พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการรับส่งเด็กไว้ว่า การจัดระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยต้องได้รับตรวจสอบการเข้า-ออก การรับและส่งเด็ก สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเฝ้าระวังความปลอดภัยของเด็กจากบุคคลทั้งภายในและภายนอก เมื่อพบสิ่งที่น่าสงสัยต้องรายงานให้ครูเวรประจำวันทราบเพื่อป้องกันและแก้ไข

การที่เด็กได้เรียนรู้โดยผ่านตัวแบบนั้น สำหรับเด็กอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมของครูอย่างเดียว เด็กในวันอนุบาลเป็นวัยที่มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการอาจจะเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบต่างๆรอบตัวที่เด็กให้ความสนใจ เช่น ตัวละครที่พบเห็นในนิทาน ทีวี หรือเจ้าหน้าที่วิทยากรที่เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยผ่านการสร้างสถานการณ์จำลอง สร้างความตื่นตัวและแปลกใหม่จึงทำให้เด็กเรียนรู้และเกิดการเลียนแบบตามเจ้าหน้าที่ ที่ผ่านมาพบงานวิจัยที่ของ รัตติยา พงษ์ปลัด (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการศึกษาเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลวิจัยด้านการป้องกันอัคคีภัย พบว่า ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ อบรมให้ความรู้ในเรื่องของการป้องกันอัคคีภัย รวมทั้งฝึกทักษะให้กับนักเรียนในเรื่องการดับไฟหากเกิดเพลิงไหม้ขึ้น จัดเตรียมอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น ถังดับเพลิงหรือสัญญาณเตือนอัคคีภัย อย่างเพียงพอและอยู่ในที่ปลอดภัยและมีทางหนีไฟ ป้องกันอัคคีภัยในช่วงฤดูแล้ง เช่นเดียวกับ Wang (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ความปลอดภัยของครูปฐมวัยในประเทศจีน ทั้งนี้ได้ศึกษากับผู้ปกครองเด็กอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของการศึกษาด้านความปลอดภัยด้วยการแสดงตัวอย่าง (34.0%) สอดคล้องกับ อรชช อุตมสาลี (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการแก้ปัญหาพบว่า (1) ระดับพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมใช้สถานการณ์จำลอง โดยรวมมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและพฤติกรรมในด้านการแก้ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและด้านพฤติกรรมการแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเด็กมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการแก้ปัญหาโดยรวมและรายด้านหลังการทดลองสูงขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการตรวจตราและเฝ้าระวังอันตรายด้วยความรอบคอบทั้งในห้องและนอกห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการป้องกันและส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาล ดังนั้นยิ่งครูแสดงพฤติกรรมด้านความปลอดภัยให้เด็กได้สังเกตเห็นมากเท่าไรเด็กก็จะเรียนรู้และมีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยมากตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำไปใช้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องการแสดงพฤติกรรมความปลอดภัยที่ถูกต้องให้กับเด็กวัยอนุบาลเมื่อจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่างๆ ในโรงเรียนหรือเมื่อพาเด็กออกไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลในสภาพบริบทที่ต่างกันออกไป เพื่อให้ได้ข้อค้นพบและวิธีสอนเด็กอนุบาลให้มีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้กับบุตรหลาน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนสัญลักษณ์ เครื่องหมายความปลอดภัยที่เด็กสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับวัยของเด็กอนุบาล

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561*. สืบค้นจาก <https://apps.hpc.go.th/dl/web/upFile/2018/07-5007-20180720064946/a75c3b0526ee280c468bfb1111bcf53a.pdf>
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2553). *สุขภาพความปลอดภัยและทักษะกลไก สำหรับเด็กอนุบาล*. สืบค้นจาก www.pecerathailand.com/pdf/33.pdf
- ณชนันท์ ชีวานนท์. (2559). อุบัติเหตุในเด็ก: สถานการณ์และแนวทางการป้องกัน. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 24(3), 1-12. สืบค้นจาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/Nubuu/article/download/74896/60415>
- ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ และ นพเก้า ณ พัทลุง. (2550). *สภาพและปัญหาการจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้* (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นชนก เสริมบุญครอง. (2550). *สวัสดิภาพของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายองค์กรสังคมพลกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ประวัตร์ จันทเพา. (2554). *สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของสนามเด็กเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พนิดา กาญจนอุปถัมภ์ และ บุญยิ่ง มานะบริบูรณ์. (2559). *ตำรากุมารเวชศาสตร์ศิริราช: ประเด็นสำคัญในเวชปฏิบัติ เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์, วินิตดา ปิยะศิลป์, วันดี นิงสานนท์, และ ประสพศรี อึ้งถาวร. (2557). *Guideline in child health supervision*. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- พวงน้อย แสงแก้ว. (2553). *สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. ลำปาง: คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- มัตติกา บุญมา, ศิวัช ลาวัลย์วดีกุล, จักรกฤษณ์ ฮันยะลา, วิเชษฐ ยิ้มละมัย, และ กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์. (2560). *สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามกลางแจ้งสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา*, 11(2), 146-162. สืบค้นจาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jindedu/article/viewFile/9652/8256>

- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2559). *โรงเรียนคุ้มครองเด็ก ตอน ความปลอดภัยในโรงเรียน เรื่องใหญ่ที่ต้องให้ความสนใจ*. สืบค้นจาก <https://www.thaichildrights.org/articles/article-violence>
- มูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก. (2560). *มาตรฐานโรงเรียนคุ้มครองเด็ก*. สืบค้นจาก https://www.thaichildrights.org/wpcontent/uploads/dlm_uploads/2018/03/Safe-School-standard.pdf
- รัตติยา พงษ์ปลัด. (2556). *การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, กรุงเทพฯ.
- ศรัณยา บุญประกอบ. (2549). *การศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม = Classical test theory*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็กภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี. (ม.ป.ป). *โครงการโรงเรียนปลอดภัย*. สืบค้นจาก <https://www.welovesafety.com/15581044/โครงการ-โรงเรียนปลอดภัย>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี: แนวแนะสำหรับผู้ดูแล ครูและอาจารย์*. กรุงเทพฯ: แปลน ฟอ์ คิดส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *จำนวนนักเรียนและห้องเรียน จำแนกรายชั้นและเพศ*. สืบค้นจาก <http://www.bopp-obec.info/home>
- สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรคประจำปี 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *แนวทางการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บโดยสถานบริการสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: อีโมชั่น อาร์ต.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรวิทย์ นาคทรพร และ จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2557). *รู้รักษาตน เป็นคนปลอดภัย: แนวคิดและแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนรู้ เรื่องการดูแลความปลอดภัยให้ตนเองและผู้อื่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2551). *โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก: เด็กกับความปลอดภัย*. สืบค้นจาก www.csip.org/.../ MonJanuary2007-11-38-17SAFETY%20%20FOR%20THAI%20C
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2556). *การศึกษาการเฝ้าระวังและการจัดการความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในเด็ก*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก.
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2557). *แนวทางสร้างเสริมความปลอดภัยและบาดเจ็บในเด็ก*. ใน พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์, วินัดดา ปิยะศิลป์, วันดี นิงสานนท์, และ ประสพศรี อึ้งถาวร (บ.ก.), *Guideline in child health supervision* (น. 101-126). กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้* = *Educational research: concepts and applications*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรกช อุตมสาลี. (2555). *พฤติกรรมในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- อรรศรี-จินตนา งามวิทยาพงศ์. (2535). *คู่มือป้องกันอุบัติเหตุให้ลูกรัก*. กรุงเทพฯ: รักลูก.

ภาษาต่างประเทศ

- Association of Public child welfares American tors. (2009). *Framework for safety in child welfar*. Retrieved from <https://www.gascore.com/documents/FrameworkforSafety.pdf>
- Beaty. (2004). *Creating safe environments for children*. Retrieved from <https://www.childrensafetynetwork.org/injury-topics/child-care-safety>.
- Brewer, J. A. (2004). *Introduction to early childhood education: Preschool through primary grades*. Boston: University of Massachusetts Lowell.
- Carter, Bannon, & Jones. (1994). *The role of the teacher in child accident prevention* Retrived from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/8037948>
- Department for Child Protection. (2011). *The Signs of Safety Child Protection Practice Framework* Retrieved from <https://www.dcp.wa.gov.au/Resources/Documents/Policies%20and%20Frameworks/SignsOfSafetyFramework2011.pdf>

- Extension. (2015). *Preventing Injuries in child care*. Retrieved from <https://articles.extension.org/pages/25767/preventing-injuries-in-child-care>
- Gore, W. D. (2018). *Safety skills for children*. Retrieved from https://www.sdsheiff.net/documents/children_safety.pdf
- Region, H. (2015). *A summary of early childhood growth, development and safety toddlers and preschoolers*. Retrieved from <https://www.halton.ca/For-Residents/Children-and-Parenting>
- Kidpower Central. (2008). *Teaching kids to be safe without making them scared tips for Safety with strangers and people children know*. Retrieved from www.kidpower.org
- Konakl, T., & Ulcetin, E. (2016). *Preschool teachers' views on schools' indoor and outdoor environment safety international education studies*. Retrieved from <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ies/article/view/59785>.
- Missouri Department of Elementary and Secondary Education. (2009). *Missouri pre-k physical development, Health and Safety Standards*. Retrieved from <https://dese.mo.gov/sites/default/files/eel-el-health-safety-teacher.pdf>
- Nebraska Department of Health and Human. (2017). *Intake screening policy and procedures manual*. Retrieved from <http://dhhs.ne.gov/DCFS%20PS%20admin%20memos/PSP%2052019%20Intake%20Screening%20Policy%20and%20Procedures%20Manual.pdf>
- Par health nexus sant. (2015). *Section 5 safety and well-being*. Retrieved from <https://www.parliament.uk/documents/commons-resources/Staff-handbook/chapter-05-safety-health-and-wellbeing.pdf>
- Schnake, E., Peterson, M., & Corden, T. (2005). Promoting childhood water safety: The physician's role. *Wisconsin Medical Journal*. Wisconsin Medical Society.
- The Public Health Agency of Canada. (2015). *Injury prevention guidelines for PEI early childhood center*. Retrieved from <https://www.canada.ca/en/public-health/services/injury-prevention.html>

- United Nation Childdren's Fund. (2009). *Assessing threate to health safty and security*. Retrieved from https://www.unicef.org/about/execboard/files/09-7-Board_report-ODS-English.pdf
- Wong, E. M. Y., Li, T. S., Cheung, P. Y., Lam, L. T. M. (2015). *Early childhood teachers' knowledge of and attitudes towards promoting health and safety in kindergartens*. Retrieved from <https://repository.eduhk.hk/en/publications/early-childhood-teachers-knowledge-of-and-attitudes-towards-promo-5>
- Wang, X. (2017). *Research on preschool teachers' safety education in China* . Retrieved from <https://www.arcjournals.org/pdfs/ijhsse/v4-i1/4.pdf>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ศ.ดร.เอมอัชฌา	วัฒนบูรานนท์	อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นักวิชาการอิสระ
รศ.นพ.อดิศักดิ์	ผลิตผลการพิมพ์	ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว และ ผู้อำนวยการวิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกัน การบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
นางสาวตวันฉาย	ทิพย์รัตน์	ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนพญาไท

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล
 ตารางที่ 16 แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเห็น			ค่า ดัชนี IOC	สรุปผล
	ศ.ดร.เอม่อชฌา	อ.ตวันฉาย	รศ.นพ.อดิศักดิ์		
1. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย					
1.1 การจัดพื้นที่ให้ปลอดภัย					
1. ท่านจัดเก็บโต๊ะเก้าอี้ และครุภัณฑ์ในห้องเรียนให้สะดวกต่อการทำกิจกรรมและการเคลื่อนไหวของเด็ก	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. ท่านติดป้ายสัญลักษณ์ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายไว้ในพื้นที่ที่ชำรุด หรือพื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก เช่น เครื่องเล่นสนามที่ชำรุด ก้อนน้ำที่ชำรุด อ่างล้างหน้าที่ชำรุด	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ท่านรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ปกครองหรือชุมชนในการจัดพื้นที่ในห้องเรียนที่ปลอดภัยให้กับเด็ก	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.2 การแยกเก็บจัดวางของอันตราย					
4. ท่านจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์ซักล้างหรือผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่เป็นอันตราย แยกไว้ให้ห่างจากการเข้าถึงของเด็กเช่น น้ำยาซักล้าง/ชุดห้องน้ำ มีดปลอกผลไม้/กรรไกรปลายแหลม เต้าเสียบปลั๊กที่เสียบกับปลั๊กไฟไว้	1	1	1	1	สอดคล้อง
5. ท่านจัดเก็บยาสามัญประจำบ้าน เช่น ยาลดไข้ ยาลดน้ำมูก ยาแก้ไอ แอลกอฮอล์ ทิงเจอร์ไอโอดีน ยาหม่องบรรเทาอาการแมลงสัตว์กัดต่อย ไว้ในพื้นที่ที่เด็กไม่สามารถหยิบได้เอง มีฝาปิดแบบปลอดภัย	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.3 การเลือกใช้ครุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานความปลอดภัย					
6. ท่านเลือกใช้ครุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุ สีและมีการออกแบบที่ปลอดภัย แข็งแรง ทนทาน ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อการใช้งานของเด็ก	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 16 (ต่อ) แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษา
บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเห็น			ค่า ดัชนี IOC	สรุปผล
	ศ.ดร.เอมเข้ามา	อ.ตวันฉาย	รศ.นพ.อดิศักดิ์		
7. ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ซักล้าง/ทำความสะอาด (สบู่อาบน้ำ เด็ก น้ำยาล้างขวดนม สบู่มือล้างมือเด็ก) ที่ไม่ทิ้งสารตกค้าง เป็นที่รับรองของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. การดูแลและปกป้องคุ้มครอง					
2.1 การดูแล					
8. ท่านให้เด็กเล่นหรือทำกิจกรรมในระยะเวลาที่ท่านมองเห็น และสามารถเข้าถึงตัวเด็กได้ทันทีเมื่อเกิดอันตราย	1	1	1	1	สอดคล้อง
9. เมื่อเด็กได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยจากการเล่นหรือทำ กิจกรรม ท่านมีความสามารถในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉินไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง	1	1	1	1	สอดคล้อง
10. ก่อนที่จะทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ท่าน กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติตัวอย่างปลอดภัยร่วมกับเด็ก เช่น การใช้อุปกรณ์ การเล่นกับเพื่อน	1	1	1	1	สอดคล้อง
11. เมื่อต้องเดินทางไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ท่าน ตรวจสอบความปลอดภัยและความพร้อมของยานพาหนะ และพื้นที่ในการทำกิจกรรมของเด็กก่อนล่วงหน้า	1	1	1	1	สอดคล้อง
12. ท่านซ่อมแซมและดูแลของเล่นของใช้สำหรับเด็กให้ พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย ไม่ชำรุดแตกหัก เช่น ที่เขวน แก้วน้ำ/ผ้าเช็ดหน้า	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.2 การปกป้องคุ้มครอง					
13. ท่านดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับบุคคลที่ ไม่คุ้นเคยตามลำพังและปกป้องไม่ให้ผู้อื่นมาสัมผัส	1	1	1	1	สอดคล้อง
14. เมื่อพบว่าเด็กทะเลาะกันหรือเด็กถูกเพื่อนรังแก ท่านรีบเข้าไปดูแลและให้ความช่วยเหลือทันที	1	1	1	1	สอดคล้อง
15. ท่านให้ผู้ที่มีารับเด็กแสดงสิทธิในการรับและส่งเด็กโดย ใช้การแสดงบัตรที่โรงเรียนออกให้และลงชื่อไว้เพื่อเป็น หลักฐาน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 16 (ต่อ) แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษา บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเห็น			ค่า ดัชนี IOC	สรุปผล
	ศ.ดร.เอมเข้ามา	อ.ตวันฉาย	รศ.นพ.อดิศักดิ์		
3. การสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย					
3.1 การเป็นแบบอย่าง					
16. ท่านทำตัวเป็นตัวอย่างแก่เด็กในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย เช่น การใช้มีด/กรรไกร การใช้กระติกน้ำร้อน ด้วยความระมัดระวัง	1	1	1	1	สอดคล้อง
17. เมื่อพบบุคคลที่ท่านไม่รู้จักเข้ามาติดต่อธุระในโรงเรียน (พนักงานส่งพัสดุ ผู้ปกครองห้องอื่น) ท่านพูดคุยทักทายอย่างสุภาพ ตอบคำถามอย่างมั่นใจโดยหลีกเลี่ยงการพูดคุยเรื่องส่วนตัวหรือวางตัวสนิทสนม	1	1	1	1	สอดคล้อง
18. ท่านทำงานกับเด็กด้วยความรอบคอบและปลอดภัย เพื่อหลีกเลี่ยงการตกอยู่ในภาวะที่เสี่ยงอันตราย เช่น การไม่เปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้ในห้องเรียน การไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล การไม่ปล่อยให้มีวัสดุที่ชำรุดทิ้งค้างในห้องเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.2 การให้ความรู้					
19. ท่านจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องความปลอดภัยโดยการสร้างสถานการณ์จำลองที่มีการเชื่อมโยงไปสู่การใช้ชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การใช้รถใช้ถนน การใช้อุปกรณ์หรือของมีคม การแก้ปัญหาเมื่อพลัดหลง การหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่อันตราย (เขตก่อสร้าง บริเวณใกล้แหล่งน้ำ คูคลอง ระบายที่สูง)	1	1	1	1	สอดคล้อง
20. ท่านจัดกิจกรรม (สร้างสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ) ให้เด็กรู้จักเอาตัวรอดจากบุคคลแปลกหน้า เช่น วิธีการปฏิเสธ การไปหาบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ (ครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่รู้จัก เจ้าหน้าที่ของรัฐ)	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 16 (ต่อ) แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษา
บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเห็น			ค่า ดัชนี IOC	สรุปผล
	ศ.ดร.เอม	อ.ตวันฉาย	รศ.นพ.อดิศักดิ์		
22. ท่านจัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักข้อมูลส่วนตัวที่จำเป็น เช่น เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน/เบอร์โทรศัพท์ผู้ปกครอง ที่อยู่ ชื่อผู้เลี้ยงดู ชื่อครู/ผู้ปกครอง ชื่อโรงเรียน และบุคคลที่เชื่อถือได้ เช่น ผู้ใหญ่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	1	1	1	1	สอดคล้อง
23. ท่านสอนให้เด็กรู้จักวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต) เช่น ระยะเวลาในการใช้งานไม่นานจนเกินไป (ไม่เกิน1-2 ชั่วโมงต่อวัน) ระยะห่างของการดูหน้าจอ แสงสว่างในการใช้อุปกรณ์	1	1	1	1	สอดคล้อง
24. ท่านจัดกิจกรรม (เล่นนิทาน เล่นบทบาทสมมติ) ให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพและบทบาทของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านความปลอดภัย เช่น ตำรวจ พนักงานดับเพลิง ทหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง
25. ท่านจัดกิจกรรม (บทบาทสมมติ เล่นนิทาน เกมการศึกษา) ให้ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ความปลอดภัย/เตือน/อันตราย ที่ปรากฏอยู่บนผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องหมายอย.บนฉลากนมหรืออาหาร เครื่องหมายระวังวัตถุมีพิษ/วัตถุไวไฟที่ปรากฏบนผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด (เจลล้างมือ น้ำยาล้างห้องน้ำ)	1	1	1	1	สอดคล้อง
26. ท่านสอนให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์ความปลอดภัยที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ป้ายจราจร ป้ายทางข้ามถนน ป้ายทางออกฉุกเฉิน ป้ายเตือนรถไฟข้างหน้า ป้ายห้ามเข้า ป้ายห้ามส่งเสียงดัง ป้ายเตือนอันตรายไฟฟ้าแรงสูง ป้ายเตือนเขตสิ่งก่อสร้าง	1	1	1	1	สอดคล้อง
27.ท่านจัดเตรียมมุมประสบการณ์ในห้องเรียนที่ให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ความปลอดภัย เช่น การใช้หมวก/ถุงมือ/เข็มขัดนิรภัย	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 16 (ต่อ) แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษา บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

ประเด็นพิจารณา	ระดับความเห็น			ค่า ดัชนี IOC	สรุปผล
	ศ.ดร.เอม	อ.ตวันฉาย	รศ.นพ.อดิศักดิ์		
28. ท่านจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสเลือกและจำแนกแยกแยะหรือบอกเหตุผลของอาหารที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ เช่น ขนมที่ใช้สีสังเคราะห์/สารปรุงแต่ง น้ำอัดลมที่ทำให้ฟันผุ ผักผลไม้สดใหม่	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.3 การเชิญวิทยากร					
29. ท่านเชิญวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาฝึกซ้อมสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การซ้อมหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากข้อมือคม/พลัดตกหกล้มและสอดแทรกความรู้ให้แก่เด็ก ครู และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
30. ท่านเชิญวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยขั้นพื้นฐานและวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการจมน้ำ การข้ามถนนและการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าแก่เด็ก ครูและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
	รวม		1		สอดคล้อง

ภาคผนวก ค

1. ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
2. ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

1. ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ตารางที่ 17 ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ภูมิภาค/จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ตัวอย่าง			จำนวน (คน)	รวม (คน)
		อายุเด็กในชั้นเรียน (ปี)				
		3	4	5		
เหนือ/สุโขทัย	อนุบาลสุโขทัย	0	6	6	12	
	อนุบาลทุ่งเสลี่ยม	1	2	2	5	
	บ้านสนามบิน	0	1	1	2	
	บ้านห้วยไคร้	1	1	1	3	36
	บ้านแม่เทิน	0	1	1	2	
	วัดท่าทอง	0	1	1	2	
	บ้านบึงบอน	0	1	1	2	
	วัดปากพระ	0	1	1	2	
	บ้านวังทองแดง	0	1	1	2	
	วัดตาลเตี้ย	0	1	1	2	
	บ้านหนองรังสิต	0	1	1	2	
รวม	11					
เหนือ/พิษณุโลก	อนุบาลพิษณุโลก	0	6	6	12	
	วัดมหาวนาราม	0	2	2	4	
	สะพานที่ 3	2	2	2	6	
	บ้านร่มเกล้า	0	2	0	2	36
	วัดอรุณญิก	1	1	1	3	
	วัดสระโคก	0	1	1	2	
	วัดบางทราย	0	1	1	2	
	บ้านสะอึกบ้าน	1	1	1	3	
	บ้านหนองกวางลี	0	1	1	2	
รวม	9					
เหนือ/อุตรดิตถ์	บ้านในเมือง	0	4	4	8	
	นาอินวิทยาคม	0	2	2	4	
	ท่าปลาอนุสรณ์ 1	0	3	3	6	
	บ้านน้ำพี้มิตรภาพ ที่ 214	0	2	2	4	
	อนุบาลท่าปลา	1	0	1	2	

ตารางที่ 17 ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ภูมิภาค/จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ตัวอย่าง			จำนวน (คน)	รวม (คน)
		อายุเด็กในชั้นเรียน (ปี)				
		3	4	5		
(ชุมชนร่วมจิต)						
	วัดอรัญญิการาม	0	1	1	2	36
	ชุมชนเมืองปากฝาง	0	1	1	2	
	บ้านน้ำอ่าง	0	2	1	3	
	ป่าขุนเจริญวิทยา	0	1	1	2	
	วัดวังหมู	0	1	1	2	
	บ้านท่าสัก	0	1	0	1	
รวม	11					
	สุนทรวัฒนา	0	6	5	11	
	ชุมชนบ้านแก้งคร้อ	0	0	1	1	
ตะวันออก	หนองไผ่					
เชียงใหม่/	บ้านลาดใหญ่	0	1	1	2	
ชัยภูมิ	ฉิมพลีวิทยา	0	2	2	4	
	อนุบาลบ้าน	2	2	2	6	36
	ค่ายหมื่นแผ้ว					
	บ้านพัฒนาสามัคคี	1	1	1	3	
	แจ้งตราดคลองไทร	0	1	1	2	
	บ้านหนองคอนไทย	0	1	1	2	
	บ้านตาดโตน	1	1	1	3	
	บ้านนาฝายวิทยา	1	1	0	2	
รวม	11					
	สนามบิน	0	5	5	10	
ตะวันออก	ชุมชนบ้านฝาง	0	0	2	2	
เชียงใหม่/	ชุมชนบ้านแว้งใหญ่	1	2	2	5	
ขอนแก่น	บ้านคำบง	0	2	2	4	36
	บ้านป่าจิวหนองฮี	1	2	0	3	
	ไตรมิตรประชาบำรุง	1	1	1	3	
	โคกม่วงศึกษา	1	1	1	3	
	บ้านโคกแปะ	1	1	1	3	
	บ้านโคกสีวิทยาเสริม	1	1	1	3	

ตารางที่ 17 (ต่อ) ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ภูมิภาค/จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ตัวอย่าง			จำนวน (คน)	รวม (คน)
		อายุเด็กในชั้นเรียน (ปี)				
		3	4	5		
รวม	9					
ตะวันออกเฉียงเหนือ/ นครราชสีมา	อนุบาลนครราชสีมา	0	6	6	12	
	ชลประทานสงเคราะห์	0	2	2	4	
	สวนหม่อน	0	3	2	5	
	บ้านหลักร้อย	0	1	2	3	36
	ทหารอากาศบำรุง	0	1	1	2	
	สามัคคีรถไฟ	0	1	1	2	
	วัดบ้านหนองบัวศาลา	1	1	1	3	
	บ้านหนองขามสี่คิ้ว	0	1	1	2	
	บ้านหนองพลวงใหญ่	0	1	1	2	
	โคกเพชรสระมนโนรา	0	0	1	1	
รวม	10					
กลาง/ กาญจนบุรี	อนุบาลกาญจนบุรี	0	6	6	12	
	บ้านหนองสองตอน	0	1	1	2	
	วัดทุ่งลาดหญ้า	2	2	2	6	
	บ้านห้วยน้ำขาว	0	2	2	4	36
	บ้านวังลาน	1	1	1	3	
	บ้านทุ่งศาลา	1	1	1	3	
	วัดอินทาราม	1	1	1	3	
	บ้านหัวหิน	0	1	1	2	
	วัดบ้านยาง	0	0	1	1	
	9					
กลาง/พระนครศรีอยุธยา	อนุบาลพระนครศรีอยุธยา	0	6	6	12	
	วัดหันตรา	0	2	2	4	36
	วัดประดู่ทรงธรรม	0	2	2	4	
	วัดสว่างอารมณ์	0	2	2	4	
	วัดมาบพระจันทร์	0	1	1	2	
	วัดบางเตือ	1	1	1	3	
	วัดพินัญเชิง	1	1	1	3	

ตารางที่ 17 (ต่อ) ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ภูมิภาค/จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ตัวอย่าง			จำนวน (คน)	รวม (คน)
		อายุเด็กในชั้นเรียน (ปี)				
		3	4	5		
	วัดพุทธไสสวรรรย์	0	1	1	2	
	วัดปากกราน	0	1	1	2	
รวม	9					
กลาง/สมุทรปราการ	อนุบาลวัดพิชัยสงคราม	2	5	5	12	
	คลองบางปลั่ง	0	2	3	5	
	คลองสำโรง	1	2	2	5	
	ชุมชนวัดราษฎร์บำรุง	0	1	1	2	36
	หนองงูเห่า	0	1	1	2	
	ศาสตร์ประเสริฐ					
	วัดปานประสิทธิ์าราม	0	1	1	2	
	วัดบัวโรย	0	1	1	2	
	วัดราษฎร์นิยมธรรม	0	1	1	2	
	คลองพระยานาคราช	0	1	1	2	
นิลรัตน์อนุสรณ์	0	1	1	2		
รวม	10					
ใต้/กระบี่	อนุบาลกระบี่	0	4	5	9	
	อนุบาลคลองท่อม	0	0	3	3	
	บ้านบ่อมะม่วง	0	1	1	2	
	บ้านทุ่งปรือ	0	2	2	4	
	บ้านทุ่งครก	0	1	2	3	
	บ้านเขาฝาก	1	1	1	3	36
	บ้านหนองทะเล	1	1	1	3	
	บ้านเกาะกลาง	1	1	1	3	
	บ้านคลองกำ	1	1	1	3	
	บ้านเขาตั้ง	0	1	1	2	
	บ้านอ่าวน้ำเมา	0	0	1	1	
รวม	11					
ใต้/ชุมพร	อนุบาลเมืองชุมพร	2	5	5	12	
	บ้านปากน้ำ	0	2	2	4	
	เมืองชุมพรบ้านเขาถล่ม	2	1	2	5	

ตารางที่ 17 (ต่อ) ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ภูมิภาค/จังหวัด	ชื่อโรงเรียน	ตัวอย่าง			จำนวน (คน)	รวม (คน)
		อายุเด็กในชั้นเรียน (ปี)				
		3	4	5		
	วัดน้อมถวาย	0	1	2	3	36
	บ้านเขาน้อยสามัคคี	0	1	1	2	
	บ้านเขายาวราษฎร์ พัฒนา	0	2	1	3	
	ชุมชนบ้านคูริง	1	1	1	3	
	บ้านทุ่งมะขาม	0	1	1	2	
	บ้านบางหลง	0	1	1	2	
	9					
ใต้/พังงา	วัดควนวิเศษ	2	4	6	12	
	บ้านหนองไทร	1	2	2	5	
	วัดไทรงาม	1	1	1	3	
	บ้านท่าส้ม	1	1	2	4	36
	วัดนานอน	1	1	1	3	
	บ้านลิพัง	0	1	1	2	
	บ้านทุ่งค่าย	1	1	1	3	
	เพาะปัญญา ใน พระอุปลัมภ์ ฯ	1	1	2	4	
	รวม	9				
		45	190	197		432

2. ตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

ตารางที่ 18 ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด โรงเรียน

ชื่อโรงเรียน	ห้อง	วันที่	เวลา	สถานที่	คะแนนเฉลี่ย
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.3/1	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	4.00
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.2/4	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	4.00
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.2/2	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	4.00
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.3/3	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	4.00
วัดหันตรา	อ.2/1	16.พ.ค.62	14.00-14.40 น.	ห้องประชุมระดับอนุบาล	4.00
วัดหันตรา	อ.1/1	16.พ.ค.62	14.00-14.40 น.	ห้องประชุมระดับอนุบาล	4.00
ทหารอากาศบำรุง	อ.1/1	11 พ.ค.62	11.00-11.35 น.	ห้องประชุมวิชาการ	3.96
ทหารอากาศบำรุง	อ.2/1	11 พ.ค.62	11.00-11.35 น.	ห้องประชุมวิชาการ	3.96
บ้านหนองขามสีคิ้ว	อ.2/1	11พ.ค.62	13.15-13.45 น.	ห้องประชุมวิชาการ	3.96
บ้านหนองขามสีคิ้ว	อ.3/1	11พ.ค.62	13.15-13.45 น.	ห้องประชุมวิชาการ	3.96
คลองสำโรง	อ.1/2	10 พ.ค.62	13.00-13.-40 น.	ห้องประชุมวิชาการ	3.96
คลองสำโรง	อ.2/1	10 พ.ค.62	13.00-13.-40 น.	ห้องประชุมวิชาการ	3.96
วัดหันตรา	อ.1/2	16.พ.ค.62	14.00-14.40 น.	ห้องประชุมระดับอนุบาล	3.96
วัดหันตรา	อ.2/2	16.พ.ค.62	14.00-14.40 น.	ห้องประชุมระดับอนุบาล	3.96
อนุบาลเมืองชุมพร (วัดสุพรรณนิมิตร)	อ.3/1	11 ก.ค.62	13.30-14.10 น.	สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	3.96
อนุบาลเมืองชุมพร(วัด สุพรรณนิมิตร)	อ.3/4	11 ก.ค.62	14.30-14.58 น.	สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	3.96
อนุบาลท่าปลา (ชุมชนร่วมจิต)	อ.3/1	11 ก.ค.62	15.00-15.13 น.	สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	3.96
สุนทรวัฒนา	อ.3/1	11 ก.ค.62	16.20-16.50 น.	สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	3.96
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.3/4	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	3.96
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.2/5	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	3.96
อนุบาลกาญจนบุรี	อ.1/3	17 พ.ค.62	15.30-16.20 น.	ห้องผู้อำนวยการ	3.96
วัดควนวิเศษ	อ.3/1	11 ก.ค.62	16.55-17.15 น.	สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	3.96
รวม	22				

ภาคผนวก ง

1. แบบสอบถามการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล
2. แบบสัมภาษณ์การศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย

2.ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ครูประจำชั้นในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นคำถามแบบ มาตรฐานค่า 4 ระดับ

4	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ
3	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
2	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย หรือไม่แน่ใจ

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
0. ท่านเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนกลับบ้าน		✓		

คำอธิบายประกอบตัวอย่าง

ตัวอย่างคำถามข้อที่ 0 หมายความว่า บางครั้งท่านเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนกลับบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะปลายเปิด

4. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้นไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด ขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถาม *ให้ครบทุกข้อ* เพราะคำตอบของท่านมีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมากสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามให้ผู้วิจัยหลังจากที่ได้รับ *ภายใน 1 เดือน* ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัย นางสาวเปมิกา ไทยชัยภูมิ
เบอร์ติดต่อ 083-966-7663

สแกนคิวอาร์โค้ด เพื่อตอบแบบสอบถามออนไลน์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน [ ] หน้าคำตอบและเติมคำในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

[ ] ชาย [ ] หญิง

2. อายุ

[ ] 21- 30 ปี [ ] 31- 40 ปี [ ] 41- 50 ปี [ ] 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

[ ]ปริญญาตรี [ ]ปริญญาโท [ ] อื่นๆโปรดระบุ.....

4. ประสบการณ์การสอนในระดับชั้นอนุบาล

[ ] น้อยกว่า 1 ปี [ ] 1-5 ปี [ ] 6-10 ปี [ ] 11-15 ปี
[ ] 15 ปีขึ้นไป

5. ระดับชั้นที่สอน

ชั้นอนุบาล.....ทับ.....

6. บริบททั่วไปโดยรอบของโรงเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [ ] การตกน้ำ จมน้ำ (บ่อน้ำ ห้วย คลอง เขื่อน สระว่ายน้ำโรงเรียน)
- [ ] อุบัติเหตุจราจร (ถนนทางหลวง ถนนทางด่วน)
- [ ] การถูกทำร้าย การใช้ความรุนแรง (เขตพื้นที่ก่อสร้าง)
- [ ] อุบัติเหตุจราจร (ลานจอดรถ)
- [ ] การถูกแรงเชิงกลจากวัตถุสิ่งของ (สาธารณูปโภคที่ชำรุด เช่น ท่อระบายน้ำที่

ชำรุด สายไฟรั่วรั้ง ป้ายโฆษณาผุพัง)

- [ ] สัมผัสความร้อน (ที่เผาขยะโรงเรียน)
- [ ] อุบัติเหตุจากกระแสไฟฟ้า รั้งสี อุกุณภูมิ (เสาไฟฟ้าแรงสูง
- [ ] อื่นๆโปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กอนุบาล

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ท่านจัดเก็บโต๊ะเก้าอี้และครุภัณฑ์ในห้องเรียนให้สะดวกต่อการทำกิจกรรม หรือการเคลื่อนไหวของเด็ก				
2. ท่านติดป้ายสัญลักษณ์ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายไว้ในพื้นที่ที่ชำรุด หรือพื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก เช่น เครื่องเล่นสนามที่ชำรุด ก้อนน้ำที่ชำรุด อ่างล้างหน้าที่ชำรุด				
3. ท่านรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือชุมชนในการจัดพื้นที่ในห้องเรียนที่ปลอดภัยให้กับเด็ก				
4. ท่านจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ หรือผลิตภัณฑ์ซักล้าง/ทำความสะอาดที่เป็นอันตราย แยกไว้ให้ห่างจากการเข้าถึงของเด็กเช่น น้ำยาซักล้าง/ขัดห้องน้ำ มีดปลอดภัยไม้/กรรไกรปลายแหลม เต้าเสียบปลั๊กที่เสียบกับปลั๊กไฟไว้				
5. ท่านจัดเก็บยาสามัญประจำบ้าน (ยาลดไข้ ยาลดน้ำมูก ยาแก้ไอ แอลกอฮอล์ ทิงเจอร์ ไอโอดีน ยาหม่องบรรเทาอาการแมลงสัตว์กัดต่อย) ไว้ในพื้นที่ที่เด็กไม่สามารถหยิบได้เอง มีฝาปิดแบบปลอดภัย				
6. ท่านเลือกใช้ครุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุดีและมีการออกแบบที่ปลอดภัย แข็งแรง ทนทาน ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อการใช้งานของเด็ก				
7. ท่านเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ซักล้าง/ทำความสะอาด (สบู่อาบน้ำเด็ก น้ำยาล้างขวดนม สบู่เหลวล้างมือเด็ก) ที่ไม่ทิ้งสารตกค้าง เป็นที่รับรองของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ				
8. ท่านให้เด็กเล่น หรือทำกิจกรรมในระยะเวลาที่ท่านมองเห็นและสามารถเข้าถึงตัวเด็กได้ทันทีเมื่อเกิดอันตราย				
9. เมื่อเด็กได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยจากการเล่น หรือทำกิจกรรม ท่านมีความสามารถในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและส่งต่อเด็กในภาวะฉุกเฉินไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง				
10. ก่อนที่จะทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ท่านกำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยร่วมกับเด็ก เช่น การใช้อุปกรณ์ การเล่นกับเพื่อน				
11. เมื่อต้องเดินทางไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ท่านตรวจสอบความปลอดภัยและความพร้อมของยานพาหนะและพื้นที่ในการทำกิจกรรมของเด็กก่อนล่วงหน้า				
12. ท่านซ่อมแซมและดูแลของเล่นของใช้สำหรับเด็กให้พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย ไม่ชำรุดแตกหัก เช่น ที่แขวนแก้วน้ำ/ผ้าเช็ดหน้า				
13. ท่านดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยตามลำพังและปกป้องไม่ให้ผู้อื่นมาสัมผัสเด็กอย่างไม่เหมาะสม				
14. เมื่อพบว่าเด็กทะเลาะกัน หรือเด็กถูกเพื่อนรังแก ท่านรีบเข้าไปดูแลและให้ความช่วยเหลือทันที				

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
15. ท่านให้ผู้ที่มีารับเด็กแสดงสิทธิในการรับและส่งเด็กโดยใช้การแสดงบัตรที่โรงเรียนออกให้ และลงชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐาน				
16. ท่านทำตัวเป็นตัวอย่างแก่เด็กในการใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย และอธิบายถึงวิธีการในการใช้งานอย่างปลอดภัยแก่เด็ก เช่น การใช้มีด/กรรไกร การใช้ กระจกน้ำร้อน				
17. เมื่อพบบุคคลที่ท่านไม่รู้จักเข้ามาติดต่อธุระในโรงเรียน (พนักงานส่งพัสดุ ผู้ปกครองห้องอื่น) ท่านพูดคุยทักทายอย่างสุภาพ ตอบคำถามอย่างมั่นใจโดยหลีกเลี่ยง การพูดคุยเรื่องส่วนตัวหรือวางตัวสนิทสนม				
18. ท่านทำงานกับเด็กด้วยความรอบคอบและปลอดภัย เพื่อหลีกเลี่ยงการตกอยู่ในภาวะที่ เสี่ยงอันตราย เช่น การไม่เปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้ในห้องเรียน การไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ตาม ลำพังโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล การไม่ปล่อยให้ม็วีสตูดที่ชำรุดทิ้งค้างในห้องเรียน				
19. ท่านจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องความปลอดภัยโดยการสร้างสถานการณ์จำลองที่มี การเชื่อมโยงไปสู่การใช้ชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การใช้รถใช้ถนน การใช้อุปกรณ์ หรือ ของมีคม การแก้ปัญหาเมื่อพลัดหลง การหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่อันตราย (เขตก่อสร้าง บริเวณใกล้แหล่งน้ำ คูคลอง ระบายที่สูง)				
20. ท่านจัดกิจกรรม (สร้างสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ) ให้เด็กรู้จักเอาตัวรอด จากบุคคลแปลกหน้า เช่น วิธีการปฏิเสธ การไปหาบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือ ได้ (ครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่รู้จัก เจ้าหน้าที่ของรัฐ)				
21. ท่านจัดกิจกรรม(งานประดิษฐ์ ศิลปะ เกมการละเล่น บทบาทสมมติ) ส่งเสริมให้ เด็กได้ทำร่วมกับเพื่อนเพื่อฝึกให้เด็กความอดทนในการรอคอย เอื้อเพื่อแบ่งปัน สิ่งของให้ผู้อื่นและสื่อสารความต้องการของตนได้อย่างสร้างสรรค์				
22. ท่านจัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักข้อมูลส่วนตัวที่จำเป็น เช่น เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน/เบอร์ ผู้ปกครอง ที่อยู่ของเด็ก ชื่อครู/ผู้ปกครอง/โรงเรียน บุคคลที่เชื่อถือได้ (ผู้ใหญ่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ)				
23. ท่านจัดกิจกรรม (สาธิต เล่านิทาน บทบาทสมมติ) ให้เด็กรู้จักวิธีการดูแลตนเองให้ ปลอดภัยจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต) เช่น ระยะเวลาในการใช้งานไม่นานจนเกินไป ระยะห่างของการดูหน้าจอ แสงสว่างในการใช้ อุปกรณ์				
24. ท่านจัดกิจกรรม (เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ) ให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพและ บทบาทของบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านความปลอดภัย เช่น ตำรวจ พนักงานดับเพลิง ทหาร				
25. ท่านจัดกิจกรรม (บทบาทสมมติ เล่านิทาน เกมการศึกษา) ให้ความรู้เกี่ยวกับ สัญลักษณ์ความปลอดภัย/เตือน/อันตราย ที่ปรากฏอยู่บนผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน				

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
เช่น เครื่องหมาย อย.บนฉลากนมหรืออาหาร เครื่องหมายรางวัลวัดภูมิพิช/วัดภูวโไฟที่ปรากฏบนผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด (เจลล้างมือ น้ำยาล้างห้องน้ำ)				
26. ท่านจัดกิจกรรม (สร้างสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ เกมต่างๆ เล่านิทาน)ให้เด็กได้ฝึกการสังเกตและรู้จักป้ายสัญลักษณ์ความปลอดภัยที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ป้ายจราจร ป้ายทางข้ามถนน ป้ายทางออกฉุกเฉิน ป้ายเตือนรถไฟข้างหน้า ป้ายห้ามเข้า ป้ายห้ามส่งเสียงดัง ป้ายเตือนอันตรายไฟฟ้าแรงสูง ป้ายเตือนเขตสิ่งก่อสร้าง				
27.ท่านจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัย (หมวก/ถุงมือ/เข็มขัดนิรภัย) ไว้ให้เด็กได้ฝึกฝนและเรียนรู้การใช้งานตามมุมประสบการณ์ในห้องเรียน				
28. ท่านจัดประสบการณ์ให้ความรู้และฝึกให้เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และหลีกเลี่ยงอาหารที่ไม่มีประโยชน์ เช่น น้ำอัดลม ขนมขบเคี้ยว ะหมี่กึ่งสำเร็จรูป				
29. ท่านเชิญวิทยากร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาฝึกซ้อมสถานการณ์ฉุกเฉินแก่เด็ก ครูและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน เช่น การซ้อมหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากของมีคม/พลัดตกหกล้ม				
30.ท่านเชิญวิทยากร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาทำสถานการณ์จำลองเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยขั้นพื้นฐานและวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการจมน้ำ การข้ามถนน และการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา

การปฏิบัติในการสัมภาษณ์

1. การเตรียมตัวก่อนการสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาทำความเข้าใจคำถามในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน

1.2 นัดแนะเวลา และสถานที่สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์

2. การดำเนินการในการสัมภาษณ์

2.1 ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเองและบอกจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์

2.2 สนทนาเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์

2.3 ขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

2.4 เริ่มต้นการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์

บันทึกข้อมูล

2.4.1 ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลตอนที่ 1 ก่อนการสัมภาษณ์

2.4.2 ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูลตอนที่ 2 ระหว่างการสัมภาษณ์

2.4.3 จดบันทึกคำพูด และบันทึกเสียง ด้วยเครื่องบันทึกเสียงระหว่างการ

สัมภาษณ์

คำชี้แจง

1. ผู้บันทึกการสัมภาษณ์ฉบับนี้คือ ผู้วิจัย

2. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความปลอดภัยในเด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ดังนี้

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....
 ที่จัดสัมภาษณ์.....วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....
 เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.
 บริบท ท้าไปของโรงเรียนและชุมชน.....

ประเด็นคำถาม

1. ท่านคิดว่าพื้นที่ใดในโรงเรียนของท่านที่มีความเสี่ยงในการเกิดอันตรายกับเด็กและท่านดำเนินการป้องกันความเสี่ยงนั้นด้วยวิธีการใด
2. ท่านคิดว่าสิ่งของ หรืออุปกรณ์เครื่องใช้ใดในห้องเรียนมีความเสี่ยงในการเกิดอันตรายต่อเด็กและมีวิธีการจัดการกับสิ่งของ หรืออุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีความเสี่ยงนั้นอย่างไร
3. ท่านดำเนินการด้วยวิธีการใดเมื่อเด็กทำสกปรกเลอะเทอะและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ซักล้าง/ทำความสะอาดในห้องเรียนอย่างไร
4. ท่านมีวิธีการใดในการส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยความปลอดภัยและดำเนินการอย่างไรเมื่อเด็กบาดเจ็บจากการทำกิจกรรม
5. โรงเรียนของท่านมีระบบรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการรับและส่งเด็กอย่างไร
6. ท่านมีวิธีใดที่สอนให้เด็กรู้จักปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันด้วยความปลอดภัย
7. ท่านสอนและให้ความรู้กับเด็กเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยวิธีใดบ้าง

บรรณานุกรม

ชื่อ-สกุล	เปมิกา ไทยชัยภูมิ
วัน เดือน ปี เกิด	21 กันยายน 2534
วุฒิการศึกษา	-
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-

